

Vuosikertomus 2004

Toimitusjohtajan katsaus	4
Pohjola lyhyesti	6
Tilinpäätös 2004	
Hallituksen toimintakertomus	8
Avaintietoja	15
Rahoituslaskelma	27
Konsernituloslaskelma	28
Konsernitase	30
Emoyhtiön tuloslaskelma	32
Emoyhtiön tase	33
Tilinpäätöksen liitetiedot	34
Tilintarkastuskertomus	69
Corporate Governance	70
Yhteiskuntavastuu	74
Henkilöstö	76
Hallitus	77
Johto	78
Tilinpäätöksen jälkeen julkaistut tärkeimmät tiedotteet	79
Tietoja osakkeenomistajille	81
Pörssitiedotteet	82

Osavuosikatsaukset 2005

Osavuosikatsaus 1-3	4.5.2005
Osavuosikatsaus 1-6	11.8.2005
Osavuosikatsaus 1-9	27.10.2005

Taloudelliset raportit ovat luettavissa
Internet-sivuiltamme www.pohjola.fi/sijoittajatietoa

Pohjola on kolmen vuoden ajan noudattanut strategiaa, jonka liiketoiminnallisen perustan muodostavat vahinkovakuutus ja asiakkaiden varainhoito.

Suuri tehtävämme – missiomme – on ollut tarjota asiakkaillemme elinikäistä turvallisuutta ja vaurautta, ja vapauttaa näin asiakkaamme keskittymään oleelliseen – elämään.

Tämä kolmen vuoden ajanjakso on ollut Pohjolalle uudistumisen aikaa. Olemme halunneet korostaa, että palveluyrityksen menestyksen perusta on sen asiakkaissa.

Ollaksemme kilpailukykyisiä ja luodaksemme lisäarvoa kaikille sidosryhmillemme meidän täytyy toimia tehokkaasti. Sen vuoksi olemme kolmen vuoden ajan leikanneet ydinliiketoimintaan kuulumattomia kustannuksia, kyseenalaistaneet vanhoja toimintatapoja ja tehostaneet pääoman käyttöä yhtiössä.

Pohjola on muuttunut instituutiosta tehokkaaksi palvelujen tarjoajaksi.

Vuosi 2004 on monella tapaa ollut Pohjolalle historiallinen nousun vuosi. Pohjolan, Suomi-yhtiön ja Ilmarisen muodostamassa yhteistyöryhmässä sovittiin lopullisesti työnjaosta. Suomi-yhtiö lopetti uusien henkivakuutusten myynnin ja Pohjola osti Suomelta noin 1,2 miljardin euron henkivakuutuskannan. Pohjolan kokonaan omistama tytäryhtiö, Henki-Pohjola, aloitti henkivakuutusliiketoiminnan tämän vuoden alussa.

Vahinkovakuutus ylsi tavoitteisiinsa

Myös liiketoiminnan operatiivinen tulos vuodelta 2004 oli Pohjolan 113-vuotiseen taipaleeseen peilaten historiallinen.

Vakuutusliiketoimintamme kasvoi viime vuonna yleistä talouskasvua nopeammin. Markkinaosuutemme vahinkovakuuttamisessa on kasvanut jo kolmena vuonna peräkkäin. Ilahduttavinta on, että olemme onnistuneet kääntämään asiakasmäärät kasvuksi niin yritys- kuin yksityisasiakkaiden osalta.

Vahinkovakuutusyhtiöiden kenties tärkein mittari on yhdistetty kulusuhde, joka kuvaa korvaus- ja liikekulujen suhdetta vakuutusmaksutuottoihin. Vielä viime vuosikymmenellä uskottiin yleisesti, ettei alle sadan prosentin yhdistetty kulusuhde ole vakuutusyhtiöissä mahdollinen. Olemme osoittaneet tämän käsityksen vääräksi, sillä viime vuoden osalta Pohjolan yhdistetty kulusuhde painui 92 prosenttiin, jopa alle tavoitteenamme olleen 99 prosentin. Vakuutustoimintamme kannattavuus on tällä hetkellä Suomessa selvästi paras ja pohjoismaisittainkin huippuluokkaa.

Pohjola saavutti kolme vuotta sitten asetetut tavoitteet reilusti ennen määräaikaa, vuotta 2005. Nyt voimme siirtää painopistettä tuote-, palvelu- ja tietojärjestelmäinvestointeihin. Parhailaan meneillään oleviin tietojärjestelmähankkeisiin on jo tehty noin 50 miljoo-

nan euron investointipäätökset. Jatkossa keskitymme erityisesti palvelun laatuun. Jo nyt esimerkiksi korvausten käsittelyajat ovat huomattavasti lyhentyneet. Esinevahingot Pohjola korvaa tavoitteensa mukaisesti keskimäärin alle 14 vuorokaudessa. Samaa tavoitellaan henkilövahinkojen osalta kuluvana vuonna.

Pohjola on Suomen suurimpia varainhoitajia

Asiakkaiden varainhoito saatiin myös käännettyä voitolliseksi vuonna 2004 rahastoihin virtaavien varojen kasvaessa. Rahastojen lisäksi henki- ja eläkevakuutus tuotteet sekä yksilöllistä varainhoitoa tarjoavat instituutiovarainhoito ja Pohjola Private ovat varainhoitoliiketoimintamme perusta. Pohjola Privaten ansiosta pystymme nyt kilpailemaan palvelutarjonnassa myös pankkien kanssa.

Henkivakuutuskaupan myötä Pohjola nousi Suomen neljänneksi suurimmaksi varainhoitotaloksi. Varainhoito on kasvanut aitoa lisäarvoa tuottavaksi osaksi Pohjolaa, joskin paljon työtä on vielä edessä.

Samanaikaisesti kun sekä vakuustointi että varainhoito olivat kannattavia, omat sijoituksemmekin tuottivat hyvin. Sijoitussalkkumme tuotto oli 8,4 prosenttia.

Menestyksemme on heijastunut sekä asiakasetuihin että omistajarvoon, joka nousi viime vuonna 340 miljoonaa euroa. Pitkästä aikaa osakkeen osinko-oikaistu kurssi ylitti osakekohtaisen pääoman arvon. Vuonna 2004 osakkeen kurssi nousi vuositason yli kolmanneksen. Tämä kertoo, että vahinkovakuuttaminen itsessään kiinnostaa sijoittajia. Tilinpäätöksessämme on viimein muutakin seurattavaa kuin sijoitustoiminnan tuottokehitys.

Vakuutusyhtiö kääntää uhat mahdollisuuksiksi

Pohjolan toiminta on sidoksissa ympäröivään yhteiskuntaan. Yhteiskunnalliset päätökset vaikuttavat omaan päätöksentekoomme ja vakuutusyhtiöiden sana painaa monissa yhteiskuntavastuukysymyksissä. Kuitenkin esimerkiksi yritysverouudistukseen jäi vakuutusyhtiöiden kannalta epäkohtia. Verouudistus heikentää lisäksi sijoittajan mielenkiintoa kotimaisiin osakesijoituksiin. Yhä tärkeämpää on pitää suomalaiset yritykset kannattavina ja tehokkaina. Näin turvataan parhaiten työpaikkojen ja suomalaisen omistuksen säilyminen kotimaassa.

Pohjola on osoittanut, että vahinkovakuuttamista voidaan menestyksellisesti harjoittaa osakeyhtiömuodossa; pörssiyhtiönä, jonka riskin kantavat omistajat. Pörssinoteeratun yhtiön läpinäkyvyys ja tarkasti hoidettava talous takaavat sen, että myös asiakkaalle Pohjola on turvallinen valinta – ei vähiten siksi, että vakavaraisuutemme ja vastuunkantokykymme ovat erittäin vahvoja sekä emoyhtiössä että kaikissa tytäryhtiöissä.

Vahingot jäivät poikkeuksellisen vähäisiksi vuonna 2004. Suurin yksittäinen Pohjolaa koskettanut vahinkotapahtuma oli Aasian luonnonkatastrofi. Mennyt luonnonmullistusten vuosi osoitti, että riskien ja turvallisuuden lisääntyminen muuttavat myös vakuutusalan käytäntöjä. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen ja luonnonkatastrofien riskejä tutkitaan entistä tiiviimmin. Suomi on toistaiseksi välttynyt muita Pohjoismaita koetelleilta suurilta myrskytuhoilta. Viime kesänä päänvaivaa aiheuttaneet tulvat avasivat kuitenkin keskustelun vakuutusyhtiöiden yhteisen tulvapoolin perustamisesta ja sen soveltamisesta myös muihin luonnonkatastrofeihin.

Uhkien lisääntyminen luo vakuutuslalle haasteita, mutta tarjoaa myös paljon mahdollisuuksia. Vahinkovakuutuksen tuoteinnovaatioilla voi olla ratkaiseva merkitys turvallisuuden tunteen vähentäjänä. Vakuutusturvan kysynnän ennakoitaankin kasvavan edelleen tulevina vuosina.

Vuosi 2004 on ollut tapahtumarikas myös henkilöstöllemme, joka on sopeutunut nopeutuneeseen muutostahtiin ja mahdollistanut työllään Pohjolan hyvän tulosvuoden. Tästä kiitoksena olemme päättäneet jakaa henkilöstöllemme ylimääräisen bonuksen.

Haluan kiittää myös kaikkia yhteistyöryhmiämme luottamuksesta Pohjolaan, joka arvojen mukaisesti sekä uudistuu että menestyy.

Eero Heliövaara
toimitusjohtaja

Pohjola tarjoaa asiakkailleen turvallisuutta ja vaurautta. Nykyaikainen palveluverkosto ja laaja tuotevalikoima tarjoavat asiakkaille helpon tavan keskittää vakuutus- ja varainhoitoasiat Pohjolaan. Palveluverkosto koostuu 80 asiakaspalvelukonttorista, verkko- ja puhelinpalvelusta sekä laajasta yhteistyökumppaneiden ja asiamiesten verkostosta.

Pohjolan tavoitteena on olla edelläkävijä ja paras vaihtoehto. Pohjola tarjoaa sekä yksityis- että yritysasiakkaille kattavan vakuutusturvan. Vahinkovakuutus tuotteiden ohella Pohjola on panostanut merkittävästi varainhoitopalveluiden säästö- ja sijoitustuotteisiin. Esimerkkinä tästä ovat menestyneet rahastotuotteet, henki-, säästö- ja eläkevakuutukset sekä Pohjola Private -palvelut. Pohjolalla on myös laaja yhteistyökumppaneiden verkosto, jonka kautta on saatavana esimerkiksi säästöpankkien pankkipalvelut ja Ilmarisen lakisääteiset työeläkevakuutukset.

Pohjola on vakavarainen kotimainen vuonna 1891 perustettu yhtiö, jolla on 1,6 miljoonaa asiakasta. Pohjolan osake on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1912. Osakkeenomistajia on noin 19 000.

Pohjolassa työskentelee noin 2 700 henkilöä.

Konserniin kuuluvat myös A-Vakuutus, Eurooppalainen sekä Seesam-vahinkovakuutusyhtiöt Baltian maissa.

Liiketoiminnot

Vahinkovakuutus

Pohjolan ydinosaaamista on vahinkovakuuttaminen.

Yleisimpiä yksityistalouksien tarvitsemia vakuutuksia ovat moottoriajoneuvo-, koti-, yksityistapaturma- sekä sairaskulu- ja matkavakuutukset.

Yrityksille ja julkisyhteisöille Pohjola mm. tarjoaa lakisääteisiä tapaturmavakuutuksia, omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvakuutuksia sekä takaus- ja rakennusvirhevakuutuksia.

Varainhoitopalvelut

Varainhoitopalvelut tarjoaa asiakkaille kattavan valikoiman järkeviä vaihtoehtoja sijoittamiseen ja säästämiseen.

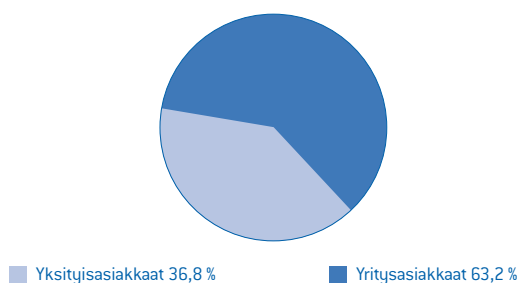
Pohjolan kolmekymmentä erilaista rahastoa tarjoavat sijoittajalle sopivan vaihtoehdon kaikissa markkinatilanteissa.

Henki-, säästö- ja eläkevakuutukset tarjoavat puolestaan lisäetuja muihin perinteisiin säästö- ja sijoitusvaihtoehtoihin verrattuna.

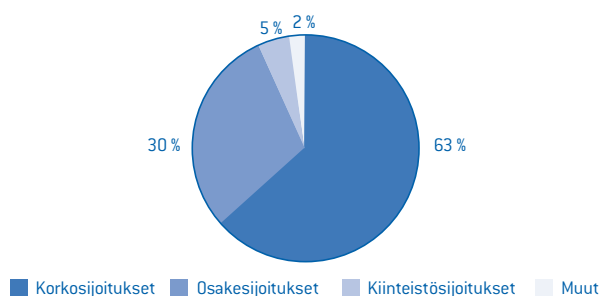
Pohjola Private huolehtii asiakkaidensa varallisuudesta yhdessä asiakkaan kanssa sovitulla yksilöllisellä tavalla. Asiakkaan salkun hoidossa käytetään Pohjolan omien sijoitustuotteiden lisäksi kansainvälisten yhteistyökumppaneiden parhaita sijoitustuotteita.

Sijoitustoiminta on vakuutusyhtiön keskeinen menestystekijä. Omien varojen vastuullisen hoitamisen tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman hyvä tuotto sijoituksille pitkällä aikavälillä. Sijoituspäätöksissä yhtiön tulee huomioida vakavaraisuusvaatimukset ja vastuuvelan luonne. Pohjola huolehtii oman sijoitussalkkunsaa lisäksi tytäryhtiöidensä ja Suomi-yhtiön sijoituksista.

Vakuutusmaksutulo yhteensä 797,6 milj. e

Varainhoidon hallinnoitavat varat yhteensä 11,8 mrd e

2004 2003

Konserni

Liikevoitto	milj. e	279,4	197,5
Tilikauden voitto	milj. e	167,6	176,8
Tulos/osake	e	1,10	1,01
Substanssi/osake ¹⁾	e	6,81	6,64
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	15,5	13,5

¹⁾ Käyvin arvo verojen jälkeen ml. tasoitusmäärä

Vahinkovakuutus

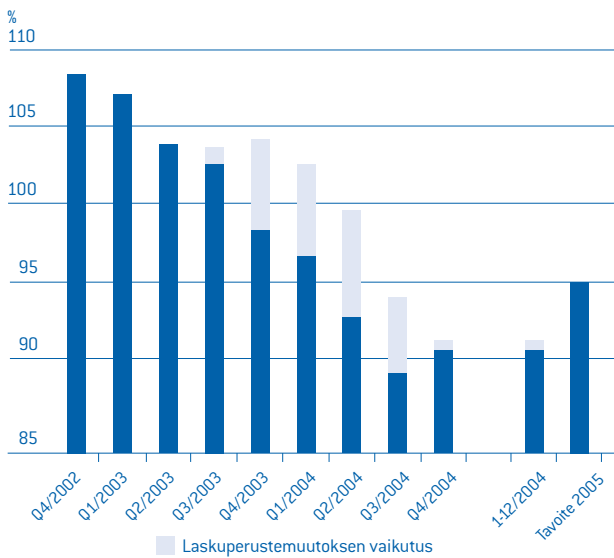
Vakuutusmaksutulo	milj.e	797,6	739,3
Yhdistetty kulusuhde ²⁾	%	92,0	105,1
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	25,4	23,4
Vakavaraisuuspääoma	milj.e	640,4	616,0

²⁾ Ilman perustekorkokulua

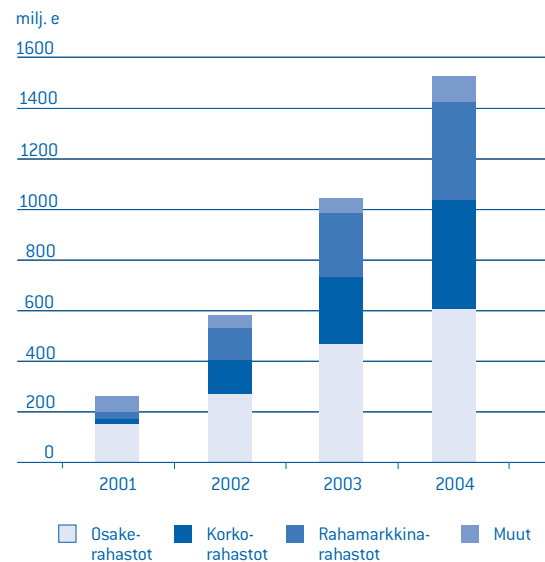
Varainhoito

Rahastoyhtiön kaikkien rahastojen pääomat 31.12.	milj.e	1 526	1 040
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	28,3	-87,9

Yhdistetty kulusuhde (rullaava 12 kk)

Rahastoyhtiön hallinnoitavat varat

2004

Tulos tammi-joulukuu**Konsernin tulos**

Konsernin liikevoitto kasvoi 41,5 % 279 milj. euroon (198 milj. e). Konsernin kokonaisliikekulut laskivat 3,0 % 253,2 milj. euroon (260,9 milj. e). Vuoden 2004 tulos verojen jälkeen oli 168 milj. euroa (177 milj. e).

Konsernin osakekohtainen tulos tammi-joulukuulta oli 1,10 euroa (1,01 e). Tasoitusmäärä mukaan lukien osakekohtainen substanssi oli 6,81 euroa (6,64 e).

Vahinkovakuutuksen tulos

Vahinkovakuutuksen liikevoitto kasvoi 205 milj. euroon (134 milj. e). Vakuutusmaksutuottojen kasvu 692 milj. euroon (654 milj. e), suotuisa vahinkokehitys ja toimintakulujen pienentyminen 181 milj. euroon (183 milj. e) vaikuttivat myönteisesti vakuutustekniseen katteeseen, joka ilman korkokuluiksi rinnastettavaa (eläkevastuiden diskonttauksen purkautuminen) perustekorkokulua oli 54 milj. euroa (-35 milj. e). Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua parani 92,0 %:iin (105,1 %). Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 188 milj. euroa (203 milj. e).

Varainhoidon tulos

Liikevoitto oli 5,1 milj. euroa (-10,1 milj. e). Myönteiseen kehitykseen vaikutti hallinnoitavien varojen merkittävä kasvu.

Holding-sijoitusten ja muiden toimintojen tulos

Holding-sijoitusten ja muiden toimintojen liikevoitto oli 69 milj. euroa (73 milj. e). Tästä sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 75 milj. euroa (91 milj. e).

Vahinkovakuutus**Vakuutusmaksutulo**

Vakuutusmaksutulo oli tammi-joulukuussa 798 milj. euroa (739 milj. e). Kotimaisen ensivakuutuksen maksutulo oli 732 miljoonaa euroa (660 milj. euroa), joka on 10,9 % enemmän kuin vuonna 2003. Tästä 5,2 % -yksikköä selittyy yritysasiakassektorilla keväällä solmituilla yhteensä 34 milj. euron kertaluonteisilla takausvakuutusosimuksilla, joiden tulosvaikutus on vähäinen jälleenvakuutusohjelmien vuoksi. Vertailukelpoinen kasvu oli 5,7 %.

Maksutulon kehitys jatkui suotuisana kaikissa kotimaisen ensivakuutuksen vakuutusluokissa. Maksutuloa kertyi kotimaisilta yritysasiakkailta 463 milj. euroa (+15,6 %) ja yksityisasiakkailta 269 milj. euroa (+3,6 %). Kotimaisen ensivakuutuksen maksutulon kasvuun ovat vaikuttaneet riskien uudelleenhinnoittelu sekä uusasiakashankinta.

Baltian tytäryhtiöiden maksutulo oli 30 milj. euroa (26 milj. e). Yhtiöt siirtyivät Pohjolan täysin omistamiksi tytäryhtiöiksi keväällä 2004.

Muun ulkomaisen jatkuvan vakuutuksen maksutulo väheni 31,0 milj. euroon (46,2 milj. e). Maksutulo kertyi pääosin Pohjolan suomalaisten asiakkaiden ulkomaantoimintojen vakuuttamisesta.

Pohjola harjoittaa vahinkovakuutusliiketoimintaa Suomessa kolmessa yhtiössä. Vahinko-Pohjola on yleisvahinkovakuutusyhtiö, A-Vakuutus on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen ja Eurooppalainen matkavakuuttamiseen.

Yhdistetty kulusuhde

Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen kate ilman korkokuluksi rinnastettavaa perustekorkokulua (eläkevastuiden diskonttauksen purkautuminen) oli 54,0 milj. euroa (-34,8 milj. e). Vakuutusmaksutuoton kasvu, toimintakulujen pienentyminen, riskienvalinnan tehostuminen sekä suotuisa vahinkokehitys vaikuttivat positiivisesti vakuutustekniseen katteeseen.

Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua parani tammi-joulukuussa 92,0 %:iin (105,1 %), josta vahinkojen osuus oli 65,9 (77,2) prosenttiyksikköä ja liikekulujen sekä korvausten selvittelykulujen osuus 26,1 (28,0) prosenttiyksikköä. Toisella vuosineljänneksellä yhtiö tarkisti aikaisemman arvionsa mukaisesti vastuuvelan määrää Suomessa käyttöön otetun uuden kuolevuusmallin takia. Tämän vaikutus oli 7,1 milj. euroa, mikä heikensi tammi-joulukuun yhdistettyä kulusuhdetta 1,0 %-yksikköä. Joulukuussa yhtiö laski eläkevastuiden diskonttokoron 3,7 %:sta 3,5 %:iin. Tämä heikensi vakuutusteknistä katetta 20,2 milj. eurolla ja vastaavasti yhdistettyä kulusuhdetta 2,9 %-yksiköllä. Laki täyskustannusvastuusta lakisäästeisten vakuutusten osalta vahvistettiin joulukuussa, mikä yhteydessä vastuuvelkaa purkautui 22,7 milj. euroa. Tämä paransi yhdistettyä kulusuhdetta 3,3 %-yksiköllä. Vuoden 2003 laskuperustemuutokset heikensivät vertailukelpoista yhdistettyä kulusuhdetta 6,1 %-yksiköllä. Laskuperustemuutoksista puhdistettu yhdistetty kulusuhde oli vuonna 2004 91,3 % (99,0 %).

Ensimmäisen vuosineljänneksen vahinkokehitys oli normaalia heikompi, toisen ja kolmannen neljänneksen vahinkokehitys oli poikkeuksellisen hyvä ja viimeisen neljänneksen vahinkokehitys oli normaali. Molemmat vuoden 2004 yli 2 milj. euron suurvahingot kohdistuivat vuoden viimeiselle neljännekselle. Suurimman yksittäisen vahinkotapahuman aiheutti Aasian hyökyaaltokatastrofi. Yli 0,1 milj. euron keski suurten vahinkojen korvaussumma oli viime vuotta alhaisempi. Päävakuutuslajeista merkittävin parannus yhdistetyssä kulusuhteessa toteutui palo- ja muu omaisuusvahinko -luokassa, jossa yhdistetty kulusuhde oli 93,6 % (111,4 %).

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksen vahinkokohtainen omapidätys laskettiin heinäkuussa 7,5 milj. eurosta noin 5 milj. euroon. Muissa vakuutuslajeissa omapidätys oli korkeintaan 4 milj. euroa. Uudet jälleenvakuutus sopimukset annetaan yhtiöille, jotka kuuluvat vähintään vakavaraisuusluokkaan A.

Baltian tytäryhtiöiden kannattavuus säilyi hyvänä ja yhdistetty kulusuhde oli 70,8 % (96,9 %). Muun jatkuvan ulkomaisen vakuutusliikkeen kannattavuus oli poikkeuksellisen hyvä. Kannattavuuteen vaikut-

tivat alhainen vahinkojen määrä sekä riskitason alentumisesta seurannut vastuuvelan purkautuminen.

Pohjola lopetti kansainvälisen jälleenvakuutusliikkeen merkinnän 1990-luvun alussa. Irtisanotun kansainvälisen jälleenvakuutuksen omalla vastuulla olevaa vastuuvelkaa oli jäljellä 34 milj. euroa (49 milj. e).

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminta

Vahinkovakuutuksen sijoituskannan käypä arvo oli joulukuun lopussa 2 348 milj. euroa (2 248 milj. e). Sijoitusomaisuuden rakenteen muokkaamista jatkettiin, minkä seurauksena osakkeiden osuus lähestyi tavoitteeksi asetetun vaihteluvälin keskiarvoa 18 % ja oli joulukuun lopussa 21 % (24 %). Joukkovelkakirjalainojen keskimääräinen duraatio tarkastelukauden lopussa oli 5,2 vuotta.

Sijoitusten nettotuotto oli 188 milj. euroa (203 milj. euroa). Myyntivoittoa saatiin osakkeista 91 milj. euroa (84 milj. e) ja rahoitusmarkkinavälineistä 17 milj. euroa (23 milj. e). Arvonlennusten ja -palautuksien nettovaikutus oli +5 milj. euroa (+7 milj. e). Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 8,2 % (9,9 %).

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuus

Standard & Poor's vahvisti 12.8.2004 Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan viralliseksi vakavaraisuusluokituksiksi A- (vakaat näkymät). Pohjolan tavoitteena on ylläpitää vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma tasolla, joka vastaa A-vakavaraisuusluokitusta. Kannattavuuden parantuminen, sijoitusomaisuuden rakenteen muuttaminen ja kattavampi jälleenvakuutusuoja ovat vähentäneet vakavaraisuuspääoman tarvetta. Tämän seurauksena Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola jakoi 80 milj. euron lisäosion emoyhtiölleen Pohjola-Yhtymä Oyj:lle kolmannella neljänneksellä.

Standard & Poor's on luokitellut matkavakuutuksiin erikoistuneen Vahinko-Pohjolan tytäryhtiön Eurooppalaisen vakavaraisuusluokkaan A-(pi).

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma oli vuoden lopussa 640 milj. euroa (616 milj. e) ja vastuunkantokyky oli 92,6 % (94,3 %). Luvusta on vähennetty emoyhtiölle elokuussa 2004 jaettu 80 milj. euron lisäosinko ja vuonna 2005 jaettavaksi ehdotettu 50 milj. euron (5 milj. e) osinko. Tämän lisäksi Vahinko-Pohjolla on emoyhtiön myöntämä 40 milj. euron pääomalaina ja 50 milj. euron pääomalainaoptio.

Vahinkovakuutuksen oman pääoman tuotto

Vahinkovakuutuksen oman pääoman tuotto käyvin arvoin oli 25,4 % (23,4 %).

Hallituksen toimintakertomus

Varainhoito

Pohjolan varainhoito tarjoaa täyden palvelun sijoituspalvelut niin yrityksille kuin yksityis- ja institutionaalisille sijoittajille. Pohjolan varainhoito käsittää mm. rahasto-, Pohjola Private ja yksilöllisen omaisuudenhoidon palvelut. Vuoden 2005 alussa Pohjola aloitti henkivakuutusliiketoiminnan osana varainhoitoliiketoimintaa. Tämä tulee kasvattamaan liiketoiminta-alueen kokoa.

Varainhoidon liikevoitto kääntyi voitolliseksi vuonna 2004 päättyen 5,1 milj. euroon (liiketappio 10,1 milj. e). Merkittävimmän tulokseen on vaikuttanut hallinnoitavien varojen huomattava kasvu.

Rahastoyhtiön kaikkien rahastojen pääomat olivat joulukuun lopussa 1 526 milj. euroa (1 040 milj. e). Joulukuun lopussa konsernin omien sijoitusten osuus rahastojen pääomista oli 20,0 %. Varainhoidon hallinnoimien varojen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 11,8 miljardia euroa (1,3 mrd. e).

Vuoden 2004 alussa varainhoitoliiketoiminnan hallinnoimat varat kasvoivat merkittävästi. Pohjola-konserni ja Suomi-yhtiö siirsivät sijoitustoimintansa, yhteensä noin 9,5 miljardin euron varallisuuden, varainhoitoliiketoiminnan hoidettavaksi. Aiemmin näitä hallinnoi Pohjolan oma sijoitustoiminta osana konsernin muita toimintoja.

Henkivakuutusten maksutulo toimialalla kasvoi tammi-joulukuussa ennakkotietojen mukaan 0,7 % verrattuna viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Suomi-yhtiön henkivakuutusten myynti väheni Pohjolan palveluverkossa ja siitä saadut palkkiot olivat 9,6 milj. euroa (13,3 milj. e). Merkittävimmän myynnin kasvun tyrehtymiseen vaikutti alkuvuoden epä tietoisuus eläkevakuutusten verokohtelusta.

Pankkiiriliiketoiminta myytiin eQ Pankki Oy:lle 1.10.2004. Kauppahinnan 2 miljoonaa euroa eQ Pankki maksoi kokonaan rahalla. Kaupasta kirjattiin Pohjola-konsernissa 0,7 miljoonan euron myyntitappio satunnaisiin kuluihin vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Konsernin muu toiminta

Konsernin liiketoiminnoille kohdistamattoman sijoituskannan (holding-sijoitukset) käypä arvo oli joulukuun lopussa 191 milj. euroa (435 milj. e). Sijoitusten nettotuotto oli 75 milj. euroa (91 milj. e) ja siitä osakkeiden myyntivoittojen osuus 68 milj. euroa (72 milj. e). Sijoitussal- kun osakepaino oli 66 % (57 %).

Pohjolan osuus Nooa Säästöpankin tuloksesta oli -0,8 milj. euroa. Pohjolan omistus pankista on 25 %.

Liiketoiminnoille kohdistamaton vakavaraisuuspääoma oli joulukuun lopussa, ehdotetun 107 milj. euron osingon jälkeen, 192 milj. euroa

(402 milj. e). Pääoma on pääosin emoyhtiössä. Luvusta on vähennetty henkivakuutusliiketoiminnan oma pääoma 135 milj. euroa.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli joulukuun 2004 lopussa 2 488 henkilöä (2 801) ja katsauskaudella keskimäärin 2 685 henkilöä (2 939 henkilöä). Henkilöstö on vähentynyt ilman irtisanomisia tukitoimintoja ulkoistamalla, luonnollisella poistumalla, eläkeratkaisuilla ja tukipaketeilla. Vuoden 2005 alussa Suomi-yhtiöstä siirtyi 232 henkilöä Pohjolaan vanhoina työntekijöinä.

Rakenne

Henki-Pohjola ja Suomi-yhtiö allekirjoittivat 13.5.2004 vakuutuskannan luovutussopimukset helmikuussa solmitun esisopimuksen mukaisesti. Noin 1,2 miljardin euron henkivakuutuskanta ja henkivakuutusliiketoiminta tietojärjestelmineen luovutettiin 23 milj. euron kauppahinnasta Pohjolan kokonaan omistamalle tytäryhtiölle, Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolalle (Henki-Pohjola). Samalla 16 milj. euron sairauskulu- vakuutuskanta siirtyi Vahinko-Pohjolaan. Kannanluovutukset toteutui- vat vakuutusvalvontaviraston antaman suostumuksen mukaisesti 1.1.2005. Kannanluovutusten yksityiskohdat on selostettu tarkemmin 3.1.2005 annetussa pörssitiedotteessa.

Pohjola-Yhtymä Oy osti keväällä American International Group, Inc. (AIG) yhtiöltä Virossa, Latviassa ja Liettuassa vahinkovakuutusta harjoittavat Seesam-yhtiöt kokonaan omistukseensa. Pohjolan omistus tytäryhtiöissä oli tätä ennen 50,1-50,5 %. Lisäksi Pohjola ja AIG sopivat keskinäisen yhteistyön jatkumisesta Baltiassa.

Toukokuussa tytäryhtiö Pohjolan Atk-palvelu Oy:n asiakkaat Pohjola, Suomi-yhtiö ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen solmivat aiesopimuksen yhteistyöstä WM-data Oy:n kanssa. Lopulliset sopimukset solmittiin joulukuussa ja ne tulivat voimaan vuoden vaihteessa, jolloin tytäryhtiö siirtyi kokonaan WM-data Oy:n omistukseen. Pohjolalle uuden sopimuskauden keskeisinä tavoitteina ovat entistä joustavampi toimintamalli, alenevat käyttökustannukset sekä yhtiön kilpailukyvy- n varmistaminen tehokkaalla tietotekniikan hyödyntämisellä liiketoimin- nan kehittämisessä. Saavutettujen säästöjen arvioidaan olevan konser- nitasolla noin 5 milj. euroa vuodessa, josta valtaosa kohdistuu vahinko- vakuutusliiketoiminnalle.

Pohjola-Yhtymä Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö Conventum Pankkiiriliike Oy ja eQ Online Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö eQ Pankki Oy allekirjoittivat 28.9.2004 sopimuksen, jolla Conventum

Pankkiiriliike myi liiketoimintansa eQ Pankille 1.10.2004. Kauppahinnan 2 miljoonaa euroa eQ Pankki maksoi kokonaan rahalla. Kaupasta kirjattiin Pohjola-konsernissa 0,7 miljoonan euron myyntitappio satunnaisiin kuluihin vuoden viimeisellä neljänneksellä. Ydinliiketoimintaan kuuluttamattoman pankkiiriliiketoiminnan myynnillä Pohjola selkiytti edelleen liiketoimintarakennettaan. Pohjolan painopistealueet ovat vahinkovakuutus ja varainhoito.

Emoyhtiön hoitama arvopaperisijoitusten hallinnointi siirrettiin vuoden 2004 alusta osaksi Pohjola Omaisuudenhoito Oy:tä.

Pohjola on keskittänyt irtisanotun ulkomaisen vakuutuksen toimintoja tytäryhtiö Bothniaan toteuttamalla tytäryhtiöidensä Keskinäisen Vakuutusyhtiön Varman (vapaaehtoisessa selvitystilassa) sulautumisen 30.9.2004 ja A-Vakuutus Oy:n irtisanotun ulkomaisen vakuutuksen osittaisen kannansiirron 1.10.2004.

Pohjolalla on ulkomainen sivuliike Kanadassa. Vakuutuskanta muodostuu irtisanotusta vakuutusliikkeestä.

Riskienhallinta

Pohjolan riskienhallinta perustuu konsernin riskienhallintasuunnitelmaan, jonka mukaan hallitukselle raportoidaan säännöllisesti riskienhallinnan kehityksestä ja riskien rajoittamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä. Pohjolalla on erillinen riskienhallintatoiminto, joka koordinoi konsernissa tapahtuvaa riskienhallintatyötä. Konsernilla on lisäksi liiketoiminnoista riippumaton sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on arvioida sisäisen valvonnan riittävyttä.

Vakuutusyhtiön sijoitustoiminta perustuu hallituksen vuosittain vahvistamaan sijoitussuunnitelmaan ja hallituksen hyväksymiin sijoitustoiminnan valtuuksiin. Yhtiön vakuutusmatemaatikko seuraa vastuuvelan riittävyttä, vakuutusmaksuperusteiden soveltamista ja jälleenvakuutuksen järjestämistä sekä antaa hallitukselle lausunnon siitä, täyttääkö yhtiön sijoitustoiminta vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset.

Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka vakavaraisuus on riittävä. Yhtiö on lisäksi vahvistanut maksimilimitit yhdelle jälleenvakuuttajalle annettavasta vakuutusliikkeestä.

Operatiivisten riskien hallinnassa kiinnitetään erityistä huomiota osaavaan henkilöstöön ja toimiviin tietojärjestelmiin.

Lainsäädäntö

Suomessa verotus muuttui vuoden 2005 alusta. Yhteisöverokanta laski 29 %:sta 26 %:iin. Samalla suomalaisten yhtiöiden maksamissa osingoissa luovuttiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä (avoir fiscal) ja siirryttiin osinkojen osittaiseen kahdenkertaiseen verottamiseen. Pohjolan suomalaisilta yhtiöiltä saamien osinkotuottojen veroaste nousi. Sijoitusomaisuusosingoista on veronalaista tuloa 75 %. Käyttöomaisuusosakkeiden luovutukset ja arvonalentumiset ovat pääosin verovapaita.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokorvausten täyskustannusvastuun toteuttamista koskevat lait tulivat voimaan 1.1.2005. Aiemmin vakuutusyhtiön korvausvelollisuus rajoittui niihin kustannuksiin, jotka vahingon kärsinyt itse joutui maksamaan sairaalalle tai terveyskeskukselle. Uudessa laissa täyskustannusvastuulla tarkoitetaan sitä, että lakisääteiset tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmät vastaavat kokonaisuudessaan vahinkopotilalle julkisen terveydenhuollon piirissä annetun sairaanhoidon kustannuksista. Lain voimaantulon myötä poistui näiden vakuutusten yhteydessä peritty ns. laastarivero, jolla kompensoitiin asiakasmaksun ja todellisten kustannusten välistä eroa. Yhtiön arvion mukaan lakimuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta yhtiön kannattavuuteen. Lain voimaantulon myötä liikennevakuutuksen sairaanhoidon ja lääkinnällisen hoidon kustannuksiin kohdistuvat varaukset poistuivat kertaluonteisesti vastuuvälästä siltä osin, kun ne kohdistuvat yli 10 vuotta vanhojen vahinkojen korvauksiin.

Pohjolan johto ja hallinnointi

Yhtiön hallitukseen kuuluivat vuonna 2004 Eino Halonen (puheenjohtaja), Martin Granholm (varapuheenjohtaja 22.4.2004 alkaen), Heikki Bergholm, Kari Puro ja Timo Salonen sekä 22.4.2004 alkaen Kirsi Aaltio ja Maarit Toivanen-Koivisto.

Hallituksen jäsenenä ja varapuheenjohtajana toimi Heikki Hakala 22.4.2004 asti.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi Eero Heliövaara.

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen valiokunnat

Tarkastusvaliokuntaan kuuluivat vuonna 2004 Heikki Hakala (jäsen ja puheenjohtaja 22.4.2004 asti), Timo Salonen (puheenjohtaja 22.4.2004 alkaen), Kirsi Aaltio (22.4.2004 alkaen) sekä Heikki Bergholm.

Palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat vuonna 2004 Eino Halonen (puheenjohtaja) sekä Martin Granholm, Kari Puro ja Heikki Hakala (22.4.2004 asti).

Hallituksen valtuutukset ja omat osakkeet

Varsinainen yhtiökokous 22.4.2004 valtuutti hallituksen päättämään osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä ja/tai vaihtovelkakirjalainojen ottamisesta niin, että uusmerkinnän ja vaihtovelkakirjalainojen perusteella osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään 5 760 810 eurolla antamalla merkittäväksi enintään 6 400 900 uutta kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan 0,90 euron määristä osaketta hallituksen määräämään hintaan ja muutoin hallituksen päättämien ehtojen.

Valtuutus sisältää oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta merkintäetuoikeudesta, mikäli tähän on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten esimerkiksi yrityskauppojen tai yhteistoimintajärjestelyjen toteuttaminen. Valtuutus on voimassa yhden vuoden yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Ylimääräinen yhtiökokous valtuutti 22.9.2004 hallituksen päättämään enintään 6 000 000 kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan 0,90 euron oman osakkeen hankkimisesta voitonjakoon käytettävissä olevilla varoilla. Valtuutus on voimassa 7.4.2005 asti.

Omia osakkeita voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, käytettäväksi vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa tai muissa järjestelyissä, yhtiön tai sen tytäryhtiöiden kannustusjärjestelmien toteuttamiseksi tai muutoin edelleen luovutettaviksi taikka mitä-töitäviksi.

Ylimääräinen yhtiökokous valtuutti 22.9.2004 hallituksen päättämään yhtiölle hankittavien enintään 6 000 000 kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan 0,90 euron oman osakkeen luovuttamisesta seuraavien ehtojen:

- Hallitus valtuutettiin päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan. Osakkeet luovutetaan hallituksen päättämään hintaan ja ne voidaan luovuttaa myös muuta kuin rahavastiketta vastaan.

- Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta muutoin kuin siinä suhteessa, jossa osakkeenomistajilla on etuoikeus hankkia yhtiön osakkeita, jos poikkeamiseen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Yhtiön pääomarakenteen kehittämistä, yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen toteuttamista taikka osakkeiden käyttämistä yhtiön tai sen tytäryhtiöiden kannustusjärjestelmien toteuttamiseksi voidaan pitää yhtiön kannalta painavana taloudellisenä syynä.
- Hallitus voi myös päättää osakkeiden myymisestä Helsingin Pörssin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä sekä osakkeiden luovuttamisen muista ehdoista. Valtuutus on voimassa 7.4.2005 asti.

Osakepääoman korottaminen ja omat osakkeet

Varsinainen yhtiökokous päätti yhtiön osakepääoman korottamisesta ja yhtiöjärjestyksen osittaisesta muuttamisesta. Osakepääomaa korotettiin kahdella rahastoannilla osakkeen kirjanpidollisen vasta-arvon muuttamiseksi ja yhtiön osakemäärän kolminkertaistamiseksi. Osakepääoman korotus, yhtiöjärjestyksen muutokset ja rahastoanneista vuoden 2001 optio-ohjelmaan aiheutuneet muutokset merkittiin kaupparekisteriin 27.4.2004.

Rahastoannissa annettiin 101 545 702 uutta osaketta. Yhtä vanhaa osaketta vastaan annettiin kaksi uutta osaketta. Vanhoista osakkeista poiketen uudet osakkeet eivät kuitenkaan oikeuttaneet siihen tilikaudelta 2003 jaettavaan osinkoon, jonka jakamisesta päätettiin varsinaisessa yhtiökokouksessa 22.4.2004 ja jonka maksupäivä oli 4.5.2004. Muutoin vanhat ja uudet osakkeet tuottavat yhtäläiset osakasoikeudet.

Uudet osakkeet ovat olleet yhdessä vanhojen osakkeiden kanssa julkisen kaupankäynnin kohteena Helsingin Pörssissä 28.4.2004 alkaen. Kaupankäyntierä on edelleen 50 osaketta.

Osakepääoman korotuksen rekisteröinnin jälkeen yhtiön osakepääoma oli 137 086 697,70 euroa ja osakkeita yhteensä 152 318 553 kappaletta. Osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 0,90 euroa.

Yhtiökokous muutti rahastoannin vuoksi myös yhtiön optio-ohjelman 2001 ehtoja siten, että yhdellä optio-oikeudella voi merkitä kolme osaketta, joiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 0,90 euroa osakkeelta. Osakkeiden merkintähinta on optio-oikeuksien ehtojen mukai-

sesti laskettu merkintähinta jaettuna luvulla kolme.

Perustiedot rahastoanneista ja yhtiöjärjestyksen muutoksista ovat 22.4.2004 julkaistussa pörssitiedotteessa.

Pohjola-Yhtymä Oyj:n vuoden 2001 optio-ohjelman A- ja B-optio-oikeuksilla on vuonna 2004 merkitty yhteensä 830 094 uutta yhtiön osaketta. Näistä A-optio-oikeuksilla merkittyjä osakkeita oli 64 794 ja B-optio-oikeuksilla merkittyjä osakkeita 765 300. Osakemerkintöjen seurauksena Pohjola sai omaa pääomaa yhteensä 3 553 977,31 euroa. Osakemerkintöjä vastaava osakepääoman korotus, yhteensä 747 084,60 euroa, on merkitty kauppakisteriin. Pohjolan osakepääoma on korotuksen jälkeen 137 833 782,30 euroa ja osakkeiden kokonaismäärä on 153 148 647 kappaletta. Uudet osakkeet on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päälisalla yhdessä vanhojen osakkeiden kanssa.

Yhtiö on 11.1.-8.2.2005 hankkinut omia osakkeitaan 232 000 kappaletta keskihinnaltaan 8,90 euroa osakkeelta. Osakkeiden nimellisarvo on yhteensä 208 800 euroa ja ne edustavat 0,15 % osakkeista ja äänistä.

Tilikauden jälkeisiä tapahtumia

Pohjola aloitti henkivakuutustoiminnan 1.1.2005. Suomi-yhtiö luovutti noin 1,2 miljardin euron henkivakuutuslupien ja henkivakuutusliiketoiminnan tietojärjestelmineen 23 milj. euron kauppahinnasta Pohjolan kokonaan omistamalle tytäryhtiölle, Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolle (Henki-Pohjola). Kannansiirron yhteydessä siirtyi 14 milj. euron tasoitusmäärä, josta Henki-Pohjola maksoi verovelalla vähennettynä 10 milj. euroa. Suomi-yhtiön 16 milj. euron sairauskuluvakuutuslupa siirtyi Vahinko-Pohjolaan. Kannansiirtojen toteutumisaikana oli 1.1.2005 ja niiden yhteydessä siirtyi vastuuvulkaa vastaava määrä sijoituksia, jotka olivat pääosin käteisvaroja.

Siirtyvästä kannasta tulossidonnaisen kannan vastuuvulkaa oli noin 904 milj. euroa ja sijoitussidonnaista noin 330 milj. euroa. Vakuutuslupia siirtyi yli 150 000 kappaletta.

Suomi-yhtiön vakuutuslupien siirtyä 26.2.2004 tehdyn sopimuksen mukaisesti Henki-Pohjolaan 1.1.2005, joka tarjoaa vakuutuslupien hoitopalvelut Suomi-yhtiölle. Järjestelyn yhteydessä Pohjolan ja Suomi-yhtiön sopimukset on neuvoteltu uudelleen vastaamaan nykyistä toimintamallia.

Suomi-yhtiöstä siirtyi 232 henkilöä Pohjolaan vanhoina työntekijöinä.

Pohjola-Yhtymä Oyj pääomitti Henki-Pohjola yhteensä 180 milj. eurolla, joka muodostui 135 milj. euron omasta pääomasta ja 45 milj. euron pääomalainasta. Pääomitus on yli kolminkertainen lain minimivaatimuksiin verrattuna.

3.1.2005 Suomi-yhtiö osti 27.2.2004 solmitun osakassopimuksen mukaisesti Ilmariselta osan sen omistamista Pohjolan osakkeista. Kaupan myötä Suomi-yhtiön omistus Pohjolan osakkeista ja äänivallasta nousi 49,64 %:iin [33,32 %] ja Ilmarisen laski 9,24 %:iin [25,84 %].

3.1.2005 Pohjola myi omistamansa Suomi-yhtiön takuusuudet Ilmariselle 0,5 milj. euron kauppahintaan ja omistamansa Ilmarisen takuusuudet Suomi-yhtiölle 15,7 milj. euron kauppahintaan. Järjestely purki Pohjolan ristiinomistukset. Takuusuusien myynnistä Pohjola kirjaa 2005 ensimmäiselle neljännekselle 8,5 milj. euron myyntivoiton.

3.1.2005 Pohjola myi pääkonttorikiinteistönsä amerikkalaisen W.P. Carey & Co. LLC:n hallinnoimien rahastojen perustamalle yhtiölle. Nettoluovutushinta oli 71 milj. euroa ja nettomyyntivoittoa kertyi noin 24 milj. euroa. Pohjola vuokraa ostajatalolta koko kiinteistön kymmeneksi vuodeksi. Kolmanneksen tiloista Pohjola on vuokrannut edelleen Sanoma Magazines Finland Oy:lle.

Taloudelliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoitteet

Yhtiön hallitus on kokouksessaan 8.2.2005 noston vahinkovakuutuksen oman pääoman pitkän aikavälin tuottotavoitteen 15 %:ksi. Tavoitteena on pitää yhdistetty kulusuhte alle 99 %:ssa kaikissa suhdannesyklin vaiheissa. Hallitus asettaa vuosittain vahinkovakuutuksen kannattavuustavoitteen. Pohjolan tavoitteena on ylläpitää vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma tasolla, joka vastaa A-vakavaraisuusluokitusta. Vahinkovakuutusliiketoiminnassa osakkeiden tavoiteallokaatio tasapainotetussa sijoitussalkussa on 16-20 %. Tasapainotetun sijoitussalkun keskimääräisen tuoton arvioidaan olevan 5,5 %.

Varainhoidon pitkän aikavälin oman pääoman tuottotavoite on 15 %. Varainhoidossa henkivakuutuksen oman pääoman tuottotavoite on 12 % ja tavoitteena on pitää sen pääomitus yli 10 %:ssa suhteutettuna vastuuvulkaan.

Hallituksen toimintakertomus

Vuoden 2005 tavoitteet

Yhtiön hallitus on kokouksessaan 8.2.2005 asettanut vuoden 2005 vahinkovakuutuksen kannattavuustavoitteeksi 95 %:n yhdistetyn kulusuhteen (ilman perustekorkokulua).

Henkivakuutuksen tavoitteena on saavuttaa noin 10 milj. euron tulos standardoidulla 4,8 % sijoitussalkun tuotolla. Muun varainhoidon tavoitteena on tehdä vuotta 2004 parempi tulos.

Osinkopolitiikka ja omien osakkeiden hankinta

Pohjola jakaa omistajilleen osinkona vähintään puolet tuloksesta olettaen, että seuraavat reunaehdot täyttyvät:

- Pohjola ylläpitää A-vakavaraisuusluokituksen vahinkovakuutuksessa ja vähintään 10 % vakavaraisuuden henkivakuutuksessa.
- Näiden lisäksi emoyhtiössä pidetään riittävä pääomapuskuri turvaamaan yhtiön kasvu sekä edellä mainitut tavoitteet kaikissa suhdannesyklin vaiheissa.

Pohjola käyttää osingonjaon lisäksi omien osakkeiden osto-ohjelmaa säätämään yhtiön pääoman tehokasta käyttöä yhtiökokouksen antamien valtuuksien puitteissa.

Näkymät

Yhtiön näkemyksen mukaan vakuutusten ja kattavamman vakuutusturvan pitkän aikavälin lisääntyvälle kysynnälle on olemassa perusteet mm. koettujen luonnonkatastrofien ja Suomen alhaisen asukasta kohden lasketun vakuutusmaksutulon vuoksi.

Pohjolan vakuutusmaksutuottojen kasvun ennakoidaan ylittävän bruttokansantuotteen kasvun tänä vuonna. Vahinkokehityksen odotetaan normalisoituvan vuoden 2004 poikkeuksellisen hyvästä vahinkokehityksestä.

Varainhoitoliiketoiminnan palveluiden kysynnän ja volyymien ennakoidaan edelleen kasvavan Suomessa. Siirtyvän vakuutuskannan maksutulon ja uusien sopimusten myynnin ansiosta henkivakuutusliiketoiminnan vastuuvelan arvioidaan ylittävän 1,4 miljardin euron tason vuoden 2005 loppuun mennessä.

Sijoitusmarkkinoiden yleinen epävarmuus, hidas talouskasvu ja alhainen korkotaso rajoittavat sijoitusten tuotto-odotuksia.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Tilinpäätöksen 31.12.2004 mukaan konsernin jakokelpoiset varat olivat 436 milj. euroa ja emoyhtiön jakokelpoiset varat 296 milj. euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,70 euroa osakkeelta ja että osingon maksupäivä on 31.3.2005. Yleishyödyllisiin lahjoituksiin varataan 30 000 euroa. Loput jakokelpoiset varat siirretään käyttörahastoon.

Konsernin taloudellinen kehitys 2000 2001 2002 2003 2004

Yleiset tunnusluvut

Liikevaihto	milj. e	4 057,8	975,7	1 244,8	1 174,2	1 190,7
Vakuutusmaksutulo	milj. e	889,1	597,2	706,9	739,3	797,6
Liikevoitto	milj. e	1 157,8	76,4	167,3	197,5	279,4
liikevaihdosta	%	28,5	7,8	13,4	16,8	23,5
Voitto ennen satunnaisia eriä	milj. e	1 100,8	95,7	189,3	223,3	231,0
liikevaihdosta	%	27,1	9,8	15,2	19,0	19,4
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	milj. e	1 100,7	272,2	189,3	219,4	230,3
liikevaihdosta	%	27,1	27,9	15,2	18,7	19,3
Oman pääoman tuotto käyvin arvo verojen jälkeen	%	1,0	-26,9	-20,9	13,5	15,5
Kokonaispääoman tuotto käyvin arvo	%	2,8	-12,5	-8,9	6,1	8,5
Omavaraisuusaste käyvin arvo	%	32,7	36,0	28,4	29,0	28,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		2 704	2 690	3 170	2 939	2 685

Vahinkovakuutuksen tunnusluvut

Liikevaihto	milj. e	980,1	823,4	1 090,7	1 016,9	1 041,6
Vakuutusmaksutulo	milj. e	551,1	552,6	706,9	739,3	797,6
Vahinkosuhte	%	87,0	95,9	90,5	90,4	78,6
Liikekulusuhte	%	24,4	24,7	24,9	20,4	19,2
Yhdistetty kulusuhte	%	111,4	120,6	115,3	110,8	97,8
Yhdistetty kulusuhte ilman perustekorkokulua	%		114,2	109,2	105,1	92,0
Oman pääoman tuotto käyvin arvo verojen jälkeen	%		-9,7	-5,1	23,4	25,4
Sijoitusten tuotto käyvin arvo ennen veroja	%		0,2	1,6	9,9	8,2
Toimintapääoma	milj. e	684,0	479,9	383,7	450,0	430,4
Tasoisuusmäärä	milj. e	217,6	207,8	185,8	160,0	208,5
Vakavaraisuuspääoma	milj. e	904,7	690,9	576,5	616,0	640,4
Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvelasta	%	65,8	42,6	34,1	34,4	35,4
Vastuunkantokyky	%	178,8	121,0	92,9	94,3	92,6
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä						
Vahinkovakuutus		937	984	1 211	1 150	1 097
Palveluverkko		910	962	1 126	1 042	928

Varainhoidon tunnusluvut

			9-12/2001			
Liikevaihto	milj. e		4,3	29,4	29,4	46,8
Liikevoitto [-tappio]	milj. e		-0,5	-	-10,1	5,1
Tuotto-kulu -suhde ennen konserniliikearvon poistoa			1,01	1,04	0,83	1,2
Oma pääoma	milj. e		11,8	12,2	10,7	13,0
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä			94	99	96	126

Konsernin tulos	Milj. e	2000	2001	2002	2003	2004
Vahinkovakuutus						
Vakuutusmaksutuotot		506,0	492,9	620,4	653,5	691,5
Korvauskulut		-440,0	-472,6	-561,4	-590,7	-543,3
Liikekulut		-123,7	-121,8	-154,2	-133,4	-132,8
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut		-1,0	-1,0	-1,2	-1,2	-1,3
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		-58,7	-102,5	-96,3	-71,8	14,2
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut		299,4	157,9	218,1	202,9	188,4
Palvelumyynnin tuotot ja kulut		-5,3	-2,9	0,1	2,9	3,3
Liikearvon poisto		-	-	-1,3	-1,2	-1,6
Osuus osakkuusyritysten voitoista tai tappioista		1,5	0,7	1,6	1,4	1,2
Liikevoitto		236,9	53,2	122,2	134,3	205,5
Tasoitusmäärän muutos		-14,3	26,6	22,0	25,8	-48,4
Sijoitusten arvonnkorotukset ja niiden oikaisut		0,4	-	-	-	-
Voitto ennen satunnaisia eriä		223,0	79,8	144,2	160,1	157,0
Varainhoito						
			9-12/2001			
Tuotot			4,3	29,4	29,4	46,8
Kulut			-4,4	-28,2	-35,5	-41,2
Liikevoitto/tappio ennen konserniliikearvon poistoa			-0,1	1,2	-6,1	5,6
Konserniliikearvon poisto			-0,4	-1,2	-4,0	-0,5
Liikevoitto/tappio			-0,5	0,0	-10,1	5,1
Holding-sijoitukset						
			2001			
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut		173,1	27,8	73,8	91,2	75,3
Palvelumyynnin tuotot ja kulut		0,6	0,6			
Osuus osakkuusyritysten voitoista tai tappioista		1,3	1,9	-9,7	-5,3	-0,8
Liikevoitto		175,0	30,3	64,1	85,9	74,5

Konsernin tulos	Milj. e	2000	2001	2002	2003	2004
Muut toiminnot						
Palvelumyynnin tuotot ja kulut		12,2	8,5	1,8	2,0	0,2
Korkotuotot ja -kulut		-	0,1	-0,1	-0,7	0,3
Konsernihallinnon kulut		-13,4	-10,7	-9,4	-8,2	-6,0
Uudelleenjärjestely- ja muut varaukset		-	-	-11,3	-5,6	0,0
Liiketappio		-1,2	-2,1	-19,0	-12,5	-5,5
Henkivakuutus						
			1-2/2001			
Liikevoitto/tappio		747,1	-4,6			
Voitto/tappio ennen satunnaisia eriä		704,1	-11,9			
Konserni yhteensä						
			2001			
Liikevoitto		1 157,8	76,4	167,3	197,5	279,4
Voitto ennen satunnaisia eriä		1 100,8	95,7	189,3	223,3	231,0
Satunnaiset tuotot		-	176,9	-	-	-
Satunnaiset kulut		-0,1	-0,4	-	-4,0	-0,7
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		1 100,7	272,2	189,3	219,4	230,3
Tuloverot		-320,2	-50,2	-55,2	-40,9	-61,1
Vähemmistöosuudet		-2,6	-2,3	-1,5	-1,6	-1,6
Konsernin voitto		777,9	219,8	132,6	176,8	167,6

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo	Milj. e	2003	2004	Muutos %
Kotimainen ensivakuutus				
Lakisääteinen tapaturma		160,1	179,5	12,1
Muu tapaturma ja sairaus		42,7	46,0	7,8
Moottoriajoneuvonvastuu		121,7	127,7	4,9
Maa-ajoneuvot		101,7	102,9	1,2
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus		33,0	36,6	10,8
Palo- ja muu omaisuusvahinko		130,6	132,7	1,6
Vastuu		41,3	43,5	5,4
Muu kotimainen ensivakuutus		28,9	62,8	117,0
Yhteensä		660,0	731,7	10,9
Kotimainen jälleenvakuutus		7,6	5,2	-31,7
Baltian tytäryhtiöt		25,5	29,6	16,1
Jatkuva ulkomainen vakuutus		46,2	31,0	-32,9
Yhteensä		739,3	797,5	7,9
Irtisanottu ulkomainen vakuutus		0,0	0,1	
Yhteensä		739,3	797,6	7,9

Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen kate, vahinkosuhte ja yhdistetty kulusuhde

	2003			2004		
	Milj. e	%	%	Milj. e	%	%
Kotimainen ensivakuutus						
Lakisääteinen tapaturma	-10,4	97,8	106,1	-16,0	99,6	108,6
Muu tapaturma ja sairaus	-5,9	85,1	114,2	-5,3	79,6	112,2
Moottoriajoneuvonvastuu	-6,9	85,1	105,4	-1,5	80,6	100,8
Maa-ajoneuvot	2,4	76,1	97,6	8,0	73,0	92,4
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus	0,2	65,0	98,9	4,6	59,3	80,3
Palo- ja muu omaisuusvahinko	-12,9	84,3	111,4	7,5	70,2	93,6
Vastuu	-4,5	90,6	113,3	8,7	58,4	76,4
Muu kotimainen ensivakuutus	-7,0	101,0	135,1	-2,3	82,6	110,8
Yhteensä	-44,9	86,9	107,2	3,6	80,7	99,3
Kotimainen jälleenvakuutus	2,0	62,3	72,6	-1,6	113,4	128,4
Baltian tytäryhtiöt	0,4	71,0	96,9	5,1	44,5	70,8
Jatkuva ulkomainen vakuutus	13,4	32,6	52,9	10,5	19,9	45,3
Yhteensä	-29,2	84,0	104,3	17,5	78,4	97,3
Irtisanottu ulkomainen vakuutus	-2,3			1,3		
Yhteensä	-31,5	84,3	104,6	18,8	77,9	97,1
Vastuuvelan perustemuutokset	-40,2			-4,6		
Tuloslaskelmassa	-71,8	90,4	110,8	14,2	78,6	97,8

Konsernin vakavaraisuus	Miij. e	2000	2001	2002	2003	2004
Vahinkovakuutus						
Toimintapääoma						
Oma pääoma		125,2	165,8	181,4	278,6	264,1
Sijoitusten arvostuserot		565,8	406,3	230,7	203,4	199,4
Laskennalliset verovelat		3,1	-66,0	-11,1	-14,8	-9,4
Laskennalliset verosaamiset						-2,9
Aineettomat hyödykkeet		-7,1	-23,5	-16,8	-17,4	-23,3
Muut erät		-3,0	-2,7	-0,6	0,3	2,6
Yhteensä		684,0	479,9	383,7	450,0	430,4
Tasoituspääoma		217,6	207,8	185,8	160,0	208,5
Vähemmistöosuus		3,1	3,2	7,1	6,0	1,6
Vakavaraisuuspääoma		904,7	690,9	576,5	616,0	640,4
Varainhoito (Sijoituspalvelut)						
Oma pääoma			11,8	12,2	10,7	13,0
Aineettomat hyödykkeet			-19,1	-19,8	-7,4	-5,2
Muut erät			-0,9	-	-	-
Yhteensä			-8,2	-7,6	3,3	7,8
Henkivakuutus						
Vakavaraisuuspääoma		257,7				134,1
Holding-toiminnot						
Oma pääoma		847,8	492,6	409,1	381,4	377,8
Maksettu lisäosinko						-99,0
Ehdotettu voitonjako		-651,4	-203,1	-101,6	-50,8	-107,2
Sijoitusten arvostuserot		873,8	462,8	134,4	117,7	67,8
Laskennalliset verovelat		-253,4	-134,2	-39,0	-34,1	-14,1
Laskennalliset verosaamiset						-16,9
Aineettomat hyödykkeet		-9,5	-9,5	-17,0	-17,0	-16,8
Muut erät		-4,9	-1,0	0,6	2,4	-
Vähemmistöosuus		-	0,3	2,2	2,4	-
Yhteensä		802,4	607,9	388,8	402,0	191,5
Muu toiminta						
Oma pääoma		4,1	8,5			
Aineettomat hyödykkeet		-3,3	-5,4			
Vähemmistöosuus		3,6	3,6			
Yhteensä		4,4	6,7			
Konserni yhteensä		1 969,2	1 297,3	957,7	1 021,3	973,9

Sijoituskanta 31.12.	Milj. e	2000	2001	2002	2003	2004	2004
							%
Vahinkovakuutus							
Käypä arvo							
Joukkolainat		937,5	967,7	1 117,1	1 270,1	1 385,5	59
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset		88,2	141,9	316,0	152,1	124,0	5
Osakkeet ja osuudet *)		1 066,9	931,3	617,7*)	674,1*)	673,8*)	29
Kiinteistösijoitukset		183,9	237,6	155,3	143,7	156,6	7
Lainasaamiset		0,1	-	5,7	5,5	5,3	0
Muut sijoitukset		7,1	7,0	4,0	2,4	2,9	0
		2 283,7	2 285,5	2 215,8	2 247,9	2 348,1	100
*) korkorahastojen osuus				48,3	137,2	187,2	
Arvostusero							
Joukkolainat		17,7	19,1	45,0	23,0	44,0	
Muut rahoitusmarkkinavälineet				0,4	0,1		
Osakkeet ja osuudet		512,7	352,0	169,3	157,1	119,5	
Kiinteistösijoitukset		35,4	35,2	15,9	23,3	35,9	
		565,8	406,3	230,7	203,4	199,4	
Kirjanpitoarvo yhteensä		1 717,9	1 879,2	1 985,1	2 044,5	2 148,7	
Henkivakuutus							
Käypä arvo		3 092,6				148,7	
Arvostusero		231,8				0,0	
Kirjanpitoarvo		2 860,8				148,6	
Holding-sijoitukset							
Käypä arvo							
Joukkolainat		8,7	83,9	71,3	63,3	4,5	2
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset		11,1	136,2	22,5	91,8	59,2	31
Osakkeet ja osuudet		1 000,2	655,4	311,6	279,2	127,1	66
Kiinteistösijoitukset		0,1	-	-	-	-	
Lainasaamiset			0,1	1,2	1,1	0,5	
Muut sijoitukset		-	-	-	-	-	
		1 020,1	875,6	406,5	435,4	191,2	100
Arvostusero							
Joukkolainat		0,1	0,5	0,8	0,9	1,7	
Muut rahoitusmarkkinavälineet			0,1	-	-	-	
Osakkeet ja osuudet		873,7	462,2	133,5	116,8	66,1	
		873,8	462,8	134,4	117,7	67,8	
Kirjanpitoarvo yhteensä		146,3	412,8	272,1	317,8	123,4	
Konserni yhteensä							
Käypä arvo		6 396,4	3 161,1	2 622,3	2 683,3	2 687,9	
Arvostusero		1 671,4	869,1	365,1	321,1	267,2	
Kirjanpitoarvo		4 725,0	2 292,0	2 257,3	2 362,3	2 420,7	

Sijoitustoiminnan nettotuotto	Milj. e	2000	2001	2002	2003	2004
Vahinkovakuutus						
Käteistuotot						
Korot		63,0	55,8	65,5	60,9	59,8
Osingot		49,2	42,5	29,0	30,4	28,9
Kiinteistötuotot		7,0	5,5	2,6	-4,2	-5,6
Pakollinen varaus				-2,6	0,2	
Muut tuotot/kulut		-2,7	-2,8	7,8	6,6	0,1
Yhteensä		116,5	101,0	102,3	94,0	83,2
Arvonmuutos tuloslaskelmassa						
Myyntivoitot/tappiot		244,4	96,5	214,5	108,6	108,8
Arvonalentumiset		-63,0	-49,0	-97,6	-29,6	-15,2
Arvonalentumisten palautukset		8,9	16,4	6,0	36,1	19,8
Poistot kiinteistöistä		-5,1	-4,6	-4,5	-3,8	-3,3
Arvonkorotukset/oikaisut		0,4	-	-	-	-
Yhteensä		185,6	59,3	118,4	111,3	110,0
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korot ja kulut		-0,9	-0,8	-1,0	-0,6	-0,4
Sijoitusten hoitokulut		-1,4	-1,6	-1,7	-1,8	-4,5
Yhteensä		299,8	157,9	218,1	202,9	188,4
Holding-sijoitukset						
Käteistuotot						
Korot		28,3	14,6	4,2	4,8	5,4
Osingot		15,3	14,1	15,2	13,1	6,1
Muut tuotot/kulut		0,3	0,1	-1,7	1,3	-0,6
Yhteensä		43,9	28,8	17,6	19,2	10,9
Arvonmuutos tuloslaskelmassa						
Myyntivoitot/tappiot		129,7	6,8	64,9	72,6	68,0
Arvonalentumiset		-0,3	-7,8	-8,4	-0,7	-4,8
Arvonalentumisten palautukset		-	0,4	-	1,5	3,1
Yhteensä		129,4	-0,6	56,5	73,5	66,2
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korot ja kulut		-	-	-	-	-0,1
Sijoitusten hoitokulut		-0,2	-0,4	-0,3	-1,4	-1,8
Yhteensä		173,1	27,8	73,8	91,2	75,3
Muut ja konsernieliminoinnit						
Henkivakuutus		845,0	-0,9			
Muut		-4,5	-3,2	0,8	0,3	6,1
Konserni yhteensä		1 313,4	181,6	292,7	294,5	269,9

Konsernin merkittävimmät osakeomistukset (listatut yhtiöt) 31.12.2004

	Kpl	Vahinko-	Holding-	Yhteensä
		vakuutus	sijoitukset	
		Käypä arvo, milj. e		
SanomaWSOY Oyj	2 625 036	17	28	45
YIT-Yhtymä Oyj	1 395 681	13	13	26
UPM-Kymmene Oyj	1 346 064	13	9	22
Alma Media Oyj	1 536 000	18		18
Fortum Oyj	1 144 604	9	6	15
Nokia Oyj	1 017 171	12		12
Stora Enso Oyj	889 184	10		10
Sampo Oyj	703 412	7		7
Lassila & Tikanoja Oyj	528 000	7		7
Rakentajain Konevuokraamo Oyj	995 600	6		6
TeliaSonera AB	1 282 332	6		6
Kone Oyj	105 626	4	2	6
Outokumpu Oyj	400 402	5		5
Nordea Bank AB	643 582	5		5
Uponor Oyj	331 178	5		5

Osakesalkku¹⁾ 31.12.2004

	Vahinkovakuutus			Holding		Konserni	
	Käypä arvo	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Suomi		224	47	84	84	308	53
Muu euroalue		144	30	2	2	146	25
Muu Eurooppa		27	6	12	12	39	7
USA		46	10	1	1	47	8
Japani		16	3	0	0	16	3
Kehittyvät markkinat		22	5	0	0	22	4
		478	100	100	100	578	100

¹⁾ Sisältää sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja rahastot

Joukkolainasalkku¹⁾ 31.12.2004

	Käypä arvo	Konserni		Vahinkovakuutus	
		Milj. e	%	Milj. e	%
Valuuttajakauma					
EUR Suomi		260	18	228	16
EUR muut maat		1 163	78	1 138	80
GBP		13	1	13	1
USD		43	3	43	3
Muut		4	0	4	0
		1 483	100	1 426	100
Riskiluokitus					
AAA		891	60	835	59
AA+, AA, AA-		364	25	364	26
A+, A, A-		87	6	87	6
BBB		77	5	77	5
Muu		65	4	63	4
		1 483	100	1 426	100

¹⁾ Sisältää korkorahastot

Kiinteistökannan arvot, tuotot ja vajaakäyttö 31.12.2004

Konserni

	Käypä arvo Milj. e	Netto- tuotto %	Arvonmuutos- tuotto %	Kokonais- tuotto %	Vuokrattava huon.ala m ²	Vajaa- käyttö %
Toimitilakiinteistöt						
Liike- ja toimistokiinteistöt	135	2,9	9,5	12,4	147 000	17,8
Tuotanto- ja varastokiinteistöt	7	7,5	0,1	7,6	10 400	0,0
Toimitilakiinteistöt yhteensä	142	3,1	9,0	12,1	157 400	16,6
Asuinkiinteistöt	1	2,3	-1,9	0,4	900	22,2
Rakennettu kiinteistökanta	143	3,1	8,8	11,9	158 300	16,7
Maa-alueet ja vapaa-ajan kiinteistöt	5					
Vähemmistöosuudet	3					
Kiinteistökanta yhteensä	151					

Konsernin osakekohtaiset tunnusluvut

		2000	2001	2002	2003	2004
Osakekohtainen tulos ¹⁾	euroa	6,37	0,51	0,87	1,01	1,10
ml. optioiden laimennusvaikutus	euroa					1,10
Osakekohtainen oma pääoma ¹⁾	euroa	8,68	4,46	3,96	4,40	4,51
Osakekohtainen substanssi käyvin arvoin verojen jälkeen ¹⁾	euroa	18,19	8,49	5,65	5,89	5,80
ml. tasoitusmäärä				6,51	6,64	6,81
Osakekohtainen osinko ^{1), 3)}	euroa	5,33	1,33	0,67	0,98 ⁴⁾	0,70
Osinko tuloksesta prosentteina ^{1), 3)}	%	83,7	261,4	76,6	97,4 ⁴⁾	63,6
Efektiivinen osinkotuotto						
Sarja A	%	34,4	20,5			
Sarja B	%	34,0	20,2			
Pohjola-Yhtymä	%			13,4	13,9 ⁴⁾	8,2
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)						
Sarja A		2,4	12,7			
Sarja B		2,5	13,0			
Pohjola-Yhtymä				5,7	7,0	7,7
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimurssi						
Sarja A	euroa	19,48	8,44	7,43		
Sarja B	euroa	18,64	9,52	7,41		
Pohjola-Yhtymä	euroa			6,90	5,26	8,23
Osakkeiden osakeantioikaistu alin kurssi						
Sarja A	euroa	11,00	5,62	6,77		
Sarja B	euroa	11,22	5,33	6,50		
Pohjola-Yhtymä	euroa			3,77	3,93	6,93

¹⁾ Ilman yhtiölle vastikkeetta palautuneita C-osakkeita.²⁾ C-osakkeet on mitätöity 30.4.2003³⁾ Vuonna 2004 hallituksen ehdottama osinko⁴⁾ Sisältää vuonna 2004 maksetun lisäosingon 0,65 euroa/osake

Konsernin osakekohtaiset tunnusluvut		2000	2001	2002	2003	2004
Osakkeiden osakeantioikaistu ylin kurssi						
Sarja A	euroa	28,46	16,50	7,83		
Sarja B	euroa	27,77	16,56	7,97		
Pohjola-Yhtymä	euroa			8,70	7,28	9,25
Osakkeiden osakeantioikaistu kurssi 31.12.						
Sarja A	euroa	15,50	6,50			
Sarja B	euroa	15,67	6,62			
Pohjola-Yhtymä	euroa			4,96	7,07	8,49
Osakekannan markkina-arvo 31.12. ¹⁾						
Sarja A	milj. euroa	434,9	176,8			
Sarja B	milj. euroa	1 473,8	827,8			
Pohjola-Yhtymä	milj. euroa			755,0	1 076,4	1 300,2
Yhteensä	milj. euroa	1 908,7	1 004,6	755,0	1 076,4	1 300,2
Osakkeiden vaihdon kehitys						
Sarja A	1 000 kpl	33 499	5 189	50		
keskimääräisestä lukumäärästä	%	79,4	18,7	3,7		
Sarja B	1 000 kpl	109 030	92 553	4 871		
keskimääräisestä lukumäärästä	%	136,4	88,9	79,0		
Pohjola-Yhtymä	1 000 kpl			77 030	65 372	97 097
keskimääräisestä lukumäärästä	%			53,2	42,9	63,7
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä						
Sarja A	1 000 kpl	42 204	27 754	1 342		
Sarja B	1 000 kpl	79 926	104 169	6 170		
Pohjola-Yhtymä	1 000 kpl			144 807	152 319	152 355
Yhteensä ¹⁾	1 000 kpl	122 130	131 923	152 319	152 319	152 355
Sarja C ²⁾	1 000 kpl		310	956	312	
Yhteensä	1 000 kpl		132 233	153 274	152 630	152 355
ml. optioiden laimennusvaikutus	1 000 kpl					153 532
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.						
Sarja A	1 000 kpl	28 057	27 206			
Sarja B	1 000 kpl	94 073	125 112			
Pohjola-Yhtymä	1 000 kpl			152 319	152 319	153 149
Yhteensä ¹⁾	1 000 kpl	122 130	152 319	152 319	152 319	153 149
Sarja C ²⁾	1 000 kpl		956	956		
Yhteensä	1 000 kpl		153 274	153 274	152 319	153 149
ml. optioiden laimennusvaikutus						154 325
Osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.						
		11 575	18 041	18 794	19 999	19 307

Luvut on muutettu vastaamaan 27.4.2004 rekisteröidyn rahastoannin vaikutusta.

¹⁾ Ilman yhtiölle vastikkeetta palautuneita C-osakkeita.

²⁾ C-osakkeet on mitätöity 30.4.2003

³⁾ Vuonna 2004 hallituksen ehdottama osinko

⁴⁾ Sisältää vuonna 2004 maksetun lisäosingon 0,65 euroa/osake

Osakeomistuksen jakautuminen sektoriluokittain 31.12.2004

	Osakkaiden lukumäärä kpl	Osuus osakkaista %	Osakkeita yhteensä kpl	Osuus osakkeista %
Yritykset ja asuntoyhteisöt				
Julkiset yritykset	16	0,1	58 950	0,0
Yksityiset yritykset	800	4,1	5 487 926	3,6
Asuntoyhteisöt	3	0,0	4 461	0,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	82	0,4	54 233 411	35,4
Julkisyhteisöt	37	0,2	42 694 808	27,9
Kotitaloudet	18 016	93,4	22 371 677	14,6
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	244	1,3	2 350 626	1,5
Ulkomaat	84	0,4	134 114	0,1
Yhteensä	19 282	99,9	127 335 973	83,1
Hallintarekisteröidyt osakkeet	11	0,1	25 812 674	16,9
Yhteensä	19 293	100,0	153 148 647	100,0

Osakeomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2004

	Osakkaiden lukumäärä kpl	Osuus osakkaista %	Osakkeita yhteensä kpl	Osuus osakkeista %
1 - 100	2 891	15,0	155 155	0,1
101 - 1 000	11 518	59,7	4 829 757	3,2
1 001 - 10 000	4 528	23,5	11 526 870	7,5
10 001 - 100 000	310	1,6	7 407 363	4,8
100 001 - 1 000 000	37	0,2	8 746 076	5,7
1 000 001 -	9	0,0	120 483 426	78,7
Yhteensä	19 293	100,0	153 148 647	100,0

Kymmenen suurinta osakkeenomistajaa ja omistajaryhmää 31.12.2004

Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämän osakasluettelon mukaan

	kpl	Osuus osakepääomasta ja äänistä
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	50 775 000	33,2
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	39 389 730	25,7
Fagnäs Peter	1 677 216	1,1
Mikkonen Juha	1 350 000	0,9
Thominvest Oy	1 067 704	0,7
Dreadnought Finance Oy	139 345	0,1
Braelger Oy	126	0,0
Yhteensä	1 207 175	0,8
Valtion eläkerahasto	1 025 000	0,7
OP-Delta -sijoitusrahasto	973 100	0,6
Eläkesäätiö Polaris Pensionsstiftelse	465 000	0,3
Fortumin Eläkesäätiö	451 280	0,3
OP-Suomi Kasvu -sijoitusrahasto	429 800	0,3
Yhteensä	97 743 301	63,8
Hallintarekisteröidyt	25 812 674	16,9
Kaikki osakkeenomistajat yhteensä	153 148 647	100,0

Johdon osakeomistus ja optio-oikeudet 31.12.2004

	kpl	Osuus osakepääomasta ja äänistä
Hallituksen jäsenet ja näiden määräysvallassa olevat yhteisöt Osakeomistus	58 282	0,04
Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen Osakeomistus	45 500	0,03
Optio-oikeudet	220 000	0,42

Omistusosuuksien muutokset

Pohjolaa koskevat arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaiset ilmoitukset omistusosuuksien muuttumisesta:

27.2.2004: Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi ilmoittivat allekirjoittaneensa osakassopimuksen, jonka mukaan Ilmarinen myy Suomi-yhtiölle yhteensä 8 414 000 osto-optiota, jotka oikeuttavat Suomi-yhtiön ostamaan Ilmariselta 25 242 000 Pohjolan osaketta (rahastoannin jälkeen) ja Suomi-yhtiö myy Ilmariselle 8 414 000 myyntioptiota, jotka oikeuttavat Ilmarisen myymään Suomi-yhtiölle 25 242 000 Pohjolan osaketta (rahastoannin jälkeen). Optiot ovat käytettävissä 3.1.2005, mikäli osakassopimuksen voimassaolon ehdot ovat täyttyneet. Optioiden käyttäminen voi johtaa siihen, että Ilmarisen omistusosuus laskee alle 1/10:n Pohjolan osakepääomasta ja äänimäärästä. Mikäli Ilmarisen ja Suomi-yhtiön omistusosuudet arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 pykälän 2 momentin nojalla lasketaan yhteen, osapuolten yhteinen omistusosuus ylittää 1/2 Pohjolan osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

27.10.2004: Suomi-yhtiön omistusosuus Pohjolan äänimäärästä ja osakepääomasta laski alle 1/3:n. Omistusosuuden laskeminen oli seurausta Pohjolan 27.10.2004 rekisteröidystä osakepääoman korotuksesta, joka laimensi Suomi-yhtiön omistusta Pohjolassa noin 0,02 prosenttiyksiköllä.

3.1.2005: Suomi-yhtiön omistusosuus Pohjolan äänimäärästä ja osakepääomasta ylitti 1/3:n ja Ilmarisen omistusosuus laski alle 1/10:n osakekaupan seurauksena, joka toteutettiin 27.2.2004 ilmoitetussa osakassopimuksessa sovittujen osto- ja myyntioptioiden perusteella. Osakekaupan jälkeen Suomi-yhtiön omistusosuus Pohjolan osakepääomasta ja äänimäärästä oli 49,64 % ja Ilmarisen omistusosuus oli 9,24 %. Koska osakassopimuksessa sovittiin muun muassa tiettyistä äänivallan käyttöön Pohjolassa liittyvistä seikoista, Suomi-yhtiö ja Ilmarinen ilmoittivat Pohjolle myös niiden yhteisen omistusosuuden, joka oli 58,87 % Pohjolan osakepääomasta ja äänimäärästä.

	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Liiketoiminnan rahavirta					
Voitto varsinaisesta toiminnasta		169,9	155,2	139,7	70,8
Oikaisut					
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos		72,9	79,4	-	-
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset		-2,3	-3,8	2,1	0,7
Realisoitumattomat kurssivoitot/-tappiot		-2,8	-8,1	-0,3	0,2
Suunnitelman mukaiset poistot		17,8	23,3	7,7	7,8
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		0,7	10,6	-0,1	-5,0
Muut oikaisut		-119,7	-130,0	-56,2	-52,6
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta		136,3	126,5	93,0	21,9
Käyttö pääoman muutos:					
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten vähennys		9,7	1,8	17,4	77,0
Lyhytaikaisten korottomien velkojen vähennys		-11,5	-35,6	-1,4	-21,6
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		134,5	92,8	109,0	77,3
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista		-0,6	-0,7	-0,1	-
Maksetut tuloverot		-36,7	-47,0	0,0	-2,6
Liiketoiminnan rahavirta		97,1	45,0	108,8	74,7
Investointien rahavirta					
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)		-1 729,5	-1 586,7	-395,3	-207,7
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat ja tytäryhtiöosakkeet)		1 810,4	1 558,2	425,1	289,3
Ostetut tytäryhtiöosakkeet / ostettu liiketoiminta		-8,9	-	-8,9	-
Myydyt tytäryhtiöosakkeet / myyty liiketoiminta		2,0	2,1	0,4	-
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)		-18,6	-5,1	-7,5	-7,7
Investointien rahavirta		55,4	-31,5	13,9	74,0
Rahoituksen rahavirta					
Maksullinen osakeanti		3,6	-	3,6	-
Lainojen takaisinmaksut		-6,9	-19,5	-0,5	-0,2
Konserniavustus		-	-	-7,5	-10,4
Maksetut osingot ja muu voitonjako		-151,9	-103,9	-149,8	-101,6
Rahoituksen rahavirta		-155,3	-123,5	-154,2	-112,1
Rahavarojen muutos		-2,7	-109,9	-31,5	36,5
Rahavarat tilikauden alussa		279,4	389,3	68,7	21,2
Yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat		-	-	-0,1	11,0
Rahavarat tilikauden lopussa					
Rahat ja pankkisaamiset		35,9	40,2	22,7	32,3
Muut saamiset ja velat		-2,2	-3,2	-17,9	-29,0
Rahoitusmarkkinavälineet		188,4	210,2	32,4	65,4
Talletukset		54,6	32,1	-	-
Rahavarat tilikauden lopussa		276,7	279,4	37,2	68,7

	Milj. e	2004	2003
	Viite		
Vakuutustekninen laskelma	2		
Vahinkovakuutus			
Vakuutusmaksutuotot			
Vakuutusmaksutulo	3, 8	797,6	739,3
Jälleenvakuuttajien osuus		-101,7	-71,5
		695,9	667,8
Vakuutusmaksuvastuun muutos	8	-11,8	-9,6
Jälleenvakuuttajien osuus		7,5	-4,7
		-4,3	-14,3
Vakuutusmaksutuotot yhteensä		691,5	653,5
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset		-540,6	-532,6
Jälleenvakuuttajien osuus		16,1	31,6
		-524,5	-501,1
Korvausvastuun muutos	8	-43,8	-71,4
Jälleenvakuuttajien osuus		25,0	-18,3
		-18,8	-89,6
Korvauskulut yhteensä		-543,3	-590,7
Yhteistakuuerän muutos		-1,3	-1,2
Liikekulut	4, 5, 9	-132,8	-133,4
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		14,2	-71,8
Tasoitusmäärän muutos	8	-48,4	25,8
Vakuutustekninen kate		-34,3	-46,0

	Milj. e	2004	2003
	Viite		
Muu kuin vakuutustekninen laskelma			
Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen kate		-34,3	-46,0
Sijoitustoiminnan tuotot	6	335,6	377,1
Sijoitustoiminnan kulut	6, 9, 23	-65,7	-82,6
		269,9	294,5
Muut tuotot		67,8	64,4
Muut kulut			
Konserniliikearvon poisto	9	-0,8	-3,9
Liikearvon poisto	9	-1,3	-1,3
Varausten muutos	23	-0,5	-5,3
Muut		-70,1	-75,3
		-72,9	-85,7
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappiosta		0,4	-3,9
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta			
Tilikauden verot		-52,7	-65,8
Aikaisempien tilikausien verot		-0,0	-1,3
Laskennalliset verot	26	-8,4	-1,0
		-61,1	-68,1
Voitto varsinaisesta toiminnasta		169,9	155,2
Satunnaiset erät	7		
Satunnaiset kulut		-0,7	-4,0
Tuloverot satunnaisista eristä			
Tilikauden verot		-	8,8
Laskennalliset verot	26	-	18,4
		-	27,2
Voitto satunnaisten erien jälkeen		169,2	178,4
Vähemmistöosuudet		-1,6	-1,6
Tilikauden voitto		167,6	176,8

	Milj. e	2004	2003
	Viite		
Vastaavaa			
Aineettomat hyödykkeet	10		
Aineettomat oikeudet		13,8	16,1
Liikearvo		9,3	10,6
Konserniliikearvo		7,1	7,4
Muut pitkävaikutteiset menot		15,1	7,6
		45,3	41,8
Sijoitukset	11		
Kiinteistösijoitukset	12, 17		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		122,4	120,4
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä			
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	13, 17	0,7	-
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä	14, 17	20,0	22,8
Osakkeet ja osuudet muissa omistusyhteisyhteisöissä	14, 17	0,2	0,2
Omistusyhteisöryhtymien liikkeelle laskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä	14	0,9	3,0
		21,8	26,0
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	17	625,3	656,4
Rahoitusmarkkinavälineet		1 588,4	1 519,3
Kiinnelainasaamiset		4,9	5,0
Muut lainasaamiset	16	0,6	0,6
Talletukset		54,6	32,1
		2 273,6	2 213,4
Jälleenvakuutustalletesaamiset		2,9	2,4
Sijoitukset yhteensä		2 420,7	2 362,3
Saamiset	18		
Ensivakuutustoiminnasta			
Vakuutuksenottajilta		165,7	154,4
Vakuutusedustajilta		0,7	1,2
		166,4	155,6
Jälleenvakuutustoiminnasta		20,2	39,9
Muut saamiset		89,7	71,7
Laskennalliset verosaamiset	26	19,9	26,6
		296,2	293,7
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	10	15,6	16,5
Tavaravarastot		1,6	2,4
		17,2	18,9
Rahat ja pankkisaamiset		35,9	40,2
Muu omaisuus		2,1	2,1
		55,2	61,2
Siirtosaamiset	19		
Korot ja vuokrat		34,8	29,4
Muut siirtosaamiset		19,7	19,0
		54,4	48,4
Vastaavaa yhteensä		2 871,9	2 807,4

	Milj. e	2004	2003
	Viite		
Vastattavaa			
Oma pääoma	20		
Osakepääoma		137,8	43,7
Ylikurssirahasto		43,3	40,5
Vararahasto		64,9	158,3
Muut rahastot			
Käyttörahasto		199,1	231,2
Edellisten tilikausien voitto/tappio		77,3	20,2
Tilikauden voitto		167,6	176,8
Oma pääoma yhteensä		690,0	670,7
Vähemmistöosuudet		1,6	8,4
Vakuutustekninen vastuuelka			
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuu	21	265,8	254,0
Jälleenvakuuttajien osuus		-30,0	-22,6
		235,7	231,4
Vahinkovakuutuksen korvausvastuu	22	1 603,1	1 562,9
Jälleenvakuuttajien osuus		-60,8	-36,9
		1 542,3	1 525,9
Vahinkovakuutuksen tasoitusmäärä		208,5	160,0
Vahinkovakuutuksen yhteistakuuerä		33,6	32,3
Vakuutustekninen vastuuelka yhteensä		2 020,1	1 949,5
Pakolliset varaukset	23	1,5	5,6
Jälleenvakuutustallettevelat		0,0	0,0
Velat	24		
Ensivakuutustoiminnasta		7,1	6,5
Jälleenvakuutustoiminnasta		21,9	33,3
Lainat rahoituslaitoksilta		8,4	15,4
Muut velat		43,1	53,5
Laskennalliset verovelat	26	4,9	4,5
		85,4	113,2
Siirtovelat	25, 23	73,3	60,0
Vastattavaa yhteensä		2 871,9	2 807,4

	Milj. e	2004	2003
	Viite		
Liikevaihto		57,8	55,9
Liiketoiminnan muut tuotot		0,1	0,2
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		-1,8	-2,4
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-0,7	-0,2
Ulkoiset palvelut		-1,8	-1,5
		-4,2	-4,0
Henkilöstökulut	5		
Palkat ja palkkiot		-14,0	-14,4
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	23	-2,5	-3,2
Muut henkilösivukulut		-1,5	-1,6
		-18,0	-19,1
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	9	-7,7	-7,8
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		-2,0	-1,2
		-9,7	-9,0
Liiketoiminnan muut kulut	23	-42,9	-37,6
Liiketappio		-16,8	-13,6
Rahoitustuotot ja -kulut	6		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		120,6	19,8
Tuotot osuuksista omistusyhteisyrietyksissä		1,1	1,4
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista			
Samankonsernin yrityksiltä		3,6	2,7
Muilta		75,4	86,4
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Samankonsernin yrityksiltä		2,1	1,5
Muilta		6,8	9,1
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		-0,1	0,5
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista		0,0	0,0
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Samankonsernin yrityksille		-1,1	-1,7
Muille		-1,6	-6,3
		206,9	113,4
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta			
Tilikauden verot		-45,7	-29,0
Laskennalliset verot	26	-4,6	0,1
		-50,3	-28,9
Voitto varsinaisesta toiminnasta		139,7	70,8
Satunnaiset erät	7		
Satunnaiset tuotot		4,4	6,1
Satunnaiset kulut		-12,4	-10,4
		-8,0	-4,3
Tuloverot satunnaisista eristä	7		
Tilikauden verot		2,3	12,2
Laskennalliset verot	26	-	18,4
		2,3	30,6
Voitto satunnaisten erien jälkeen		134,0	97,2
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)		-0,3	0,5
Tilikauden voitto		133,7	97,7

	Milj. e	2004	2003
	Viite		
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	10		
Aineettomat oikeudet		4,8	12,0
Muut pitkävaikutteiset menot		0,0	0,7
Ennakkomaksut		0,7	3,7
		5,5	16,4
Aineelliset hyödykkeet	10		
Koneet ja kalusto		0,7	8,8
Muut aineelliset hyödykkeet		2,0	2,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		-	-
		2,7	10,8
Sijoitukset	11		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	13, 17	335,6	189,5
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	13	112,5	55,0
Osuudet omistusyhteisyrietyksissä	14, 17	17,2	17,2
Muut osakkeet ja osuudet	15, 17	29,8	122,4
Muut saamiset	16	0,9	1,0
		496,1	385,1
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Tavarat		1,0	1,7
Saamiset			
Pitkäaikaiset			
Laskennallinen verosaaminen	26	14,7	19,3
Lyhytaikaiset			
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	18	14,7	12,3
Saamiset omistusyhteisyrietyksiltä	18	0,1	0,1
Muut saamiset		4,8	6,5
Siirtosaamiset	19	1,7	2,9
		21,2	21,8
Rahoitusarvopaperit			
Muut arvopaperit	11	34,4	124,8
Rahat ja pankkisaamiset		22,7	32,3
Vastaavaa yhteensä		598,3	612,2
Vastattavaa			
Oma pääoma	20		
Osakepääoma		137,8	43,7
Ylikurssirahasto		43,3	40,5
Muut rahastot			
Vararahasto		64,8	158,2
Muut rahastot		162,6	214,8
Tilikauden voitto		133,7	97,7
		542,3	554,8
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero			0,3
Pakolliset varaukset	23	1,3	1,2
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen			
Muut velat		1,1	1,5
Lyhytaikainen			
Ostovelat		1,8	2,3
Velat saman konsernin yrityksille	24	24,5	34,0
Velat omistusyhteisyrietyksille	24	1,4	1,0
Muut velat		1,6	1,5
Siirtovelat	25, 23	24,1	16,0
		53,4	54,7
Vastattavaa yhteensä		598,3	612,2

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

a) Muutokset laatimisperiaateissa ja tietojen vertailtavuus

Emoyhtiö

Emoyhtiön tietojen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa omaa sijoitustoimintaa hoitavan organisaation liike-toimintasiirto Pohjola Omaisuudenhoito Oy:öön 1.1.2004. Lisäksi emoyhtiön omistuksessa olleet työasemat ja työasemaohjelmit sekä konttorikoneet ja -kalusto ja niiden hallinnointi myytiin joulukuussa 2004 kokonaan omistetulle tytäryhtiölle Pohjolan IT-hankinta Oy:lle (entinen Osmo Oy).

Hallintopalveluja myynyt tytäryhtiö, Pohjolan Hallintopalvelut Oy, fuusioitiin emoyhtiöön 31.3.2003 ja Conventum-alakonsernin omistusyhteisö, Pohjola Hallintopalvelu Oyj (entinen Conventum Oyj) luovutti varansa ja velkansa emoyhtiölle jako-osana joulukuussa 2003. Fuusiovoitto ja purkuvoitto on esitetty vertailuvuoden satunnaisissa erissä.

Konserni

Conventum Pankkiiriliike Oy myi liiketoimintansa 1.10.2004. Kaupasta syntynyt myyntitappio on esitetty konsernituloslaskelmassa satunnaisena kuluna. Tietotekniikan käyttöpalveluja konsernille tuottanut Pohjolan Atk-palvelu Oy myytiin 31.12.2004.

Vahinkovakuutusyhtiöiden Suomessa yleisesti käyttämässä kuolevuusmallissa keväällä 2004 tapahtuneen muutoksen johdosta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen eläke-muotoisten korvausten korvausvastuuta lisättiin arvioon perustuen 27 miljoonalla eurolla vuoden 2003 tilinpäätöksessä. Arviota tarkistettiin lopullisten tulosten perusteella 7 miljoonalla eurolla vuonna 2004.

Eläkevastuiden diskonttauskorko yhdenmukaistettiin syyskuussa 2003 3,7 %:ksi. Vahinkovakuutusyhtiöiden vastuuvelan laskentaperiaatteista annetun asetuksen mukaan vastuuvelan diskonttauksessa käytettävän laskuperustekorona yläraja laskee vuoteen 2009 mennessä 3,5 %:iin. Pohjola päätti laskea diskonttokorona 3,5 %:iin jo vuonna 2004. Tämä lisäsi vastuuvelkaa kertaluontoisesti 20 miljoonalla eurolla vuonna 2004.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokustannusten täyskustannusvastuuseen siirtymisestä johtuen jo sattuneista vahingoista tehtyjä varauksia purkautui 23 miljoonaa euroa vuonna 2004.

Laskennallisten verojen verokantana on käytetty 26 % (29%).

Segmenttiraportointi

Arvopaperi- ja kiinteistösisjoitusten hallinnointi siir-

tyi 1.1.2004 alkaen varainhoitopalvelusegmenttiin. Aikaisemmin tämä toiminto yhdistettiin palvelua käyttävään vahinkovakuutukseen ja holding-sijoituksiin ja myynti Suomi-yhtiölle esitettiin konsernin yhteisissä toimintoissa. Vertailuvuoden tietoja ei ole oikaistu, sillä sisäisen katteen vaikutus vahinkovakuutukseen ja yhteisten sijoitusten sijoitustuottoihin ei ole olennainen.

Henkivakuutukselle kohdistettu vakavaraisuuspääoma on segmenttiraportissa esitetty omana erinään.

Tunnusluvut

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on otettu huomioon Vakuutusvalvontaviraston 16.12.2004 antamien uusien määräysten mukaisesti.

Pääkonttoriikiinteistön käypänä arvona on käytetty nettoluovutushintaa.

Osakkeiden lukumäärät ja osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu 27.4.2004 rekisteröidyllä rahastoannilla, jossa yhtä vanhaa osaketta vastaan annettiin vastikkeetta kaksi uutta osaketta.

b) Konsernitiilinpäätös

Konsernitiilinpäätöksen yhdistellään sellaiset yhteisöt, joissa emoyhtiöllä on joko suoraan tai välillisesti määräysvalta. Pohjola-Yhtymän kaikissa tytäryrityksissä määräysvalta perustuu äänenemmistöön. Konsernitiilinpäätöksen on yhdistelty rivi riviltä kaikki tytäryhtiöt lukuun ottamatta Pohjanmaan Mikro Oy:tä, omistusosuus 52 %, sillä omistus on tarkoitettu lyhytaikaiseksi.

Konsernitiilinpäätös laaditaan emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista eliminoidaan yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako, aktivoidut sisäiset katteet sekä keskinäinen osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja vuoden aikana myydyt yhtiöt yhdistellään myyntihetkeen saakka. Tytäryhtiöiden tilinpäätökset muutetaan ennen yhdistelyä olennaisilta osin emoyhtiön soveltamien tilinpäätöseriaatteiden mukaisiksi. Eliminoidut sisäiset katteet tuloutetaan suunnitelmapoistojen tai arvonalentumisten suhteessa. Tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen.

Konsernin keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva jaetaan tytäryhtiöiden omaisuuserille ja poistetaan näiden poistusuunnitelman mukaan. Kohdistamaton osuus esitetään taseessa erillisenä konserniliikervona, joka poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan 5-20 vuodessa.

telman mukaan vaikutusaikanaan 5-20 vuodessa.

Kohdistettuun konserniaktiivaan liittyvä laskennallinen verovelka merkitään konserniliikervoksi ja poistetaan saman poistoajan kuluessa kuin kohdistettu konserniaktiivakin. Tytäryhtiökiinteistöosakkeiden arvonorotukset merkitään konsernitaseella tytäryhtiön omistamien kiinteistöjen arvonorotuksiksi.

Osakkuusyhtykset eli yritykset, joiden äänivallasta konserni omistaa 20-50 prosenttia, yhdistellään konsernitiilinpäätöksen pääosin pääomaosuusmenetelmällä. Tuloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus osakkuusyhtykset hankintameno ja konsernin omaan pääomaan lisätään konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneistä osakkuusyhtykset voitoista tai tappioista. Konsernin ja osakkuusyhtykset välisistä kaupoista syntyneet aktivoidut sisäiset katteet eliminoidaan konsernin omistussuuden suhteessa. Konserniaktiiva ja eliminoitu sisäinen kate kirjataan tuloslaskelmaan samoja periaatteita noudattaen kuin tytäryhtiöitä yhdisteltäessä.

Omistukset (20-50 %) keskinäisissä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä jätetään yhdistelemättä. Koska näiden yhtiöiden kulut katetaan osakkailta perittävillä yhtiövastikkeilla, on yhdistelemättä jättämisen vaikutus konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan vähäinen.

Suorat Venture Capital-sijoitukset, joissa omistusosuus on 20-50 prosenttia, jätetään yhdistelemättä, sillä omistuksia ei ole tarkoitettu pitkäaikaisiksi ja yhdistelemättä jättämisen vaikutus konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan on arvonalentumiskirjausten seurauksena vähäinen. Sijoitukset arvostetaan alimpaan arvoon ja arvон muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Osakkuusyhtiö Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen jätetään yhdistelemättä, sillä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaan lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittava yhtiö ei saa yhdistellä muun yrityksen konsernitiilinpäätökseen. Yhdistelykielto perustuu työeläkevakuutusta koskeviin rajoituksiin. Konsernilla ja Ilmarisella on joitakin keskinäisiä liiketapahtumia, jotka liittyvät tavanomaiseen vakuutustoimintaan tai siihen liittyvään toimintaan. Ilmarinen omisti 31.12.2004 Pohjolan osakkeista 25,7 %.

c) Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintameno tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno sisällytetään hankinnasta aiheutuneet

muuttuvat menot. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Kiinteistösijoituksiin tehdyt arvonorotukset on poistettu loppuun tai peruutettu vuonna 2003.

Sijoitusomaisuudeksi katsottavat muut osakkeet ja osuudet sekä rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja alkuperäisen hankintamenojen erotus jaksetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuajana. Vastaerä merkitään hankintamenojen lisäykseksi tai vähennykseksi. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Arvopapereiden arvonorotukset on vähennetty myyntien yhteydessä vuonna 2003. Osakelainauksen kohteena olevat osakkeet arvostetaan vastaavalla tavalla. Lainassa olevien osakkeiden määrä kerrotaan liitetiedoissa.

Rahastomuotoiset pääomasijoitukset esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Käypänä arvona pidetään kunkin rahaston viimeksi ilmoittaman arvon mukaan laskettua rahasto-osuuden arvoa. Noteeraamattomat suorat pääomasijoitukset, joista omistetaan 20-50 prosenttia arvostetaan alimman arvon periaatteella, joka 31.12.2004 vastaa niiden käypää arvoa. Muut noteeraamattomat suorat pääomasijoitukset arvostetaan alimman arvon periaatteella. Suorien pääomasijoitusten arvoa alennetaan uusien rahoituskierrosten tai ulkopuolisten toteuttamien myyntien hintatietojen perusteella tai lasketun substanssiarvon mukaan.

Käyttöomaisuudeksi katsottavat osakkeet ja osuudet esitetään taseessa pysyvillä arvonalennuksilla vähennetyn hankintameno määräisenä. Hankintameno lasketaan fifo-menetelmää käyttäen.

Saamisiksi katsottavat sijoitukset esitetään taseessa nimellisarvon tai sitä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintameno käyvän arvon nousua vastaavalla osuudelta.

Johdannaissopimukset arvostetaan markkinoilta saatua tilinpäätöspäivän käypään arvoon. Suojaavan johdannaissopimuksen voitto tai tappio merkitään tuloslaskelmaan siltä osin kuin se vastaa suojattavasta erästä kuluksi tai tuotoksi kirjattua määrää. Suojattavan erän arvon nousun yllittävä tappio kirjataan kuitenkin kokonaan kuluksi. Muussa kuin suojauskäytöksessä tehdyn johdannaissopimuksen käy-

vän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon erotus merkitään tuloslaskelmaan kuluksi. Realisoitumatonta voittoa ei kirjata. Pankkiiriliikkeessä kaikki johdannaissopimusten voitot ja tappiot on kirjattu kuitenkin tulosvaikutteisesti. Tuloslaskelmaan kirjaamattomat johdannaisten arvostuserot ja vahinko-vakuutusyhtiöissä ei-suojaavien sopimusten mahdolliset enimmäistappiot otetaan huomioon toimintapääomalaskelmassa.

d) Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Aineettomat hyödykkeet sekä koneet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetty hankintameno määräisenä. Hankintameno sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Vuodesta 2003 alkaen aktivoidaan myös itse kehitettyihin uusiin tietojärjestelmiin kohdistettavissa olevat muuttuvat ja kiinteät menot. Määrittelyvaiheen menot kirjataan kuitenkin suoraan kuluksi.

Vakuutusmaksusaamiset ja jälleenvakuutusmaksut merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon ja muut saamiset nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alempaan todennäköiseen arvoon.

e) Sijoitusten arvonorotukset

Sijoitusten arvojen korottamisesta on luovuttu vuonna 2003. Kaikki aikaisemmat arvonorotukset on vuonna 2003 poistettu loppuun, peruutettu tai vähennetty myyntien yhteydessä.

f) Sijoitusten käypä arvo ja arvostuserot

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kerrotaan tase-eräkohtaisesti sijoitusten jäljellä oleva hankintameno, kirjanpitoarvo ja käypä arvo. Kahden ensiksi mainitun arvon erotus muodostuu arvonorotuksista ja osakkuusyritysten yhdistelyyn liittyvistä oikaisuista. Kahden viimeksi mainitun arvon erotus osoittaa taseeseen kirjaamattomat arvostuserot.

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käypä arvo arvioidaan ensisijaisesti kauppavarmenettelmaa käyttäen. Mikäli luotettavia vertailukauppapatioita ei ole saatavilla, käytetään käyvän arvon määrittelyssä kassavirtapohjaista tuottoarvomenetelmää, jossa vastaiset tulot ja menot diskontataan arviointitiheeseen. Kohteet, joille ei ole määriteltävissä käypää arvoa kauppahinta- eikä tuottoarvomenetelmän avulla, arvioidaan kustannusarvomenetelmällä. Käyvät arvot määritellään yksilöllisesti kohteittain ja varaisuuden periaatetta noudattaen.

Osakkeiden ja osuuksien sekä rahoitusmarkkinavälineiden, jotka noteerataan virallisessa arvo-

paperipörssissä tai jotka muuten ovat julkisen kaupankäynnin kohteena, käypänä arvona käytetään tilinpäätöspäivän viimeistä jatkuvan kaupankäynnin mukaista ostokurssia tai sen puuttuessa vastaavaa kaupankäyntikurssia. Mikäli tilinpäätöspäivä ei ole pörssipäivä, käytetään tätä päivää edeltävää vastaavaa kurssia. Muiden osakkeiden, osuuksien ja rahoitusmarkkinavälineiden käypänä arvona pidetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin perustuvaa arvoa.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

g) Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen vastuuvetä ja vakuutusten hankintameno

Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuvan osuuden vakuutusmaksutulosta. Määrä lasketaan pääasiassa tilastollisiin menetelmiin. Edellä mainittua siirtovastuuta täydennetään tulevien tappioiden kattamiseksi, mikäli voimassa olevista vakuutus sopimuksista odotetaan syntyvän tappiota jäljellä olevan vakuutuskauden aikana. Vakuutusten hankinnasta aiheutuneet menot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jonka aikana niiden suorittamisvelvollisuus syntyy. Baltian yhtiöissä aktivoidaan vakuutusten hankintakuluista osuus joka vastaa vakuutuksen jäljellä olevaa voimassaoloaika.

Korvausvastuu sisältää sattuneista vakuutus-tapahtumista ja niiden selvittelystä vielä maksamatta olevat erät. Suuret korvaukset varataan yksilöllisesti. Pienet korvaukset ja yhtiölle vielä ilmoittamatta olevat vahingot varataan tilastollisiin menetelmiin. Korvausvastuun määrä lasketaan nykyarvomenetelmällä vain eläkemutoisten korvausten osalta. Korkoutuksessa käytettävä korkokanta valitaan turvaavasti yhtiön omaisuuden tuottotason perusteella ja ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella korolle säädetty yläraja.

Korvausvastuuseen kuuluu lakisäästeisten vahinkovakuutusten takuujärjestelmään liittyvä, erikseen taseessa esitettävä, yhteistakuuerä, jolla yhtiöt varautuvat ennakoitua mahdolliseen korvausvelvollisuuteen. Jos jokin näitä vakuutusyhtiöitä myöntävä yhtiö joutuu selvitystilään tai konkurssiin, vastaavat muut yhtiöt korvauksista yhdessä.

Korvausvastuuseen kuuluu myös erikseen taseessa esitettävä tasoitusmäärä. Tasoitusmäärän tehtävänä on korvauskulujen vuosittaisen vaihtelun tasoittaminen ja vakuutusyhtiön vastuunkantokäytön ylläpito. Tasoitusmäärän suuruus määräytyy Vakuutusvalvontaviraston vahvistamien peruste-

den mukaan. Uudet perusteet on vahvistettava etukäteen. Tasoitusmäärä kasvaa, jos vahinkosuhte alittaa aikaisempien vuosien keskiarvon, ja purkautuu, jos vahinkosuhte ylittää em. keskiarvon. Lisäksi tasoitusmäärään on siirrettävä vahvistettujen perusteiden mukainen määrä, joka voi olla 0-15 prosenttia ao. vakuutusluokan omalla vastuulla olevista vakuutusmaksutuotoista. Tasoitusmäärää on aina myös kasvatettava vuoden alun tasoitusmäärälle lasketulla neljän prosentin korolla.

Vakuutustekninen vastuovelka merkitään taseeseen nettoperiaatteella siten, että velan vähennys-eränä esitetään jälleenvakuuttajien osuus. Velka ja siitä vähennetty saaminen eivät ole kuitattavissa keskenään, sillä velkoja ja velallinen eivät ole niissä samat.

h) Muiden velkojen kirjanpitoarvo

Muut velat kuin vakuutustekninen vastuovelka merkitään taseeseen nimellisarvoon tai, jos velka on sidottu indeksiin tai muuhun vertailuperusteeseen, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen arvoon.

i) Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden ja aikaisempien tilikausien veroihin verotettavan tulon perusteella maksetut tai palautetut sekä maksuun pantavat tai palautettavat verot.

Suomen kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella voidaan tilinpäätökseen kirjata vapaaehtoisia varauksia ja suunnitelman ylittäviä poistoja. Nämä erät ovat verotuksessa vähennyskelpoisia vain, jos ne on vähennetty myös kirjanpidossa. Konsernitilinpäätöksessä vapaaehtoiset varaukset ja suunnitelman ylittävät poistot (poistoero) jaetaan toisaalta tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan sekä toisaalta laskennallisen verovelan muutokseen ja laskennalliseen verovelkaan.

Myös kaikki verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen väliin jakotuseroihin sekä muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat ja -saamiset merkitään taseeseen. Merkittävimmät erät syntyvät kiinteistösijoitusten arvonalennuksista sekä sisäisistä katteista. Tuloutettuihin arvonorokuksiin ei liity verovelkaa, sillä ne luetaan korotusvuoden verotettavaan tuloon ja niistä tehty poisto ja arvonalennus vähennetään vastaavasti verotettavasta tulosta.

Laskennallista verovelkaa sisältyy myös liitetiedoissa esitettyihin sijoitusten arvostuseroihin. Osakekohtaista substanssia, oman pääoman tuottoa ja omavaraisuusastetta laskettaessa arvostuseroista

vähennetään laskennallinen verovelka kaikilta osin täysimääräisesti. Sen sijaan toimintapääomasta, vakavaraisuuspääomasta ja vastuunkantokyvystä vähennetään laskennallinen verovelka vain, mikäli sen toteutumista pidetään lähitulevaisuudessa todennäköisenä. Taseeseen merkitty laskennallinen verosaaminen vähennetään toimintapääomasta.

Laskennallinen verovelka ja -saaminen esitetään tilinpäätöstä laadittaessa voimassa olevan verokannan mukaisena. Käytetty verokanta on 26 (29) prosenttia.

j) Varaukset

Vastaisia menoja ja menetyksiä varten tehdään varaus, kun konsernilla on aikaisempaan tapahtumaan perustuva ja todennäköisesti toteutuva lakisääteinen tai sitoumukseen perustuva velvoite. Jos vastaisen menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisaikajankohtaa ei tunneta, esitetään erä taseessa pakollisena varauksena mutta muulloin siirtovelkana.

Avainhenkilöille myönnettyjä käyttämättömistä optio-oikeuksista aiheutuvia henkilösivukuluja varten tehdään varaus optioiden käyvän arvon perusteella ja varausta oikaistaan osakkeen kurssin muuttuessa.

k) Toimintapääoma ja vakavaraisuuspääoma

Vakuutusvalvontavirasto valvoo vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta. Keskeisimpänä mittarina käytetään toimintapääomaa, jolla tarkoitetaan varovaiseen käypään arvoon arvostettujen varojen ja velkojen erotusta lisätyinä tietyt ehdot täyttävillä pääomailmoilla. Toimintapääoman ja oman pääoman on täytettävä vakuutusyhtiölaissa säädetty vaatimukset. Vahinkovakuutusyhtiöiden toimintapääoman ja tasoitusmäärän yhteismäärän eli vakavaraisuuspääoman on lisäksi pysyttävä sijoitus- ja vakuutusteknisistä riskeistä riippuvien valvontarajojen puitteissa. Toimintapääoma ja vakavaraisuuspääoma kerrotaan liitetiedoissa.

Myös vakuutusyhtyröhmän toimintapääoman on täytettävä vakuutusyhtiölaissa säädetty vaatimukset.

l) Omat osakkeet

Kaikki C-sarjan osakkeet palautuivat Pohjolalle vastikkeetta 31.10.2002, kun niiden saamiselle asetettavat tavoitteet eivät täyttyneet. Osakkeet mitätöitiin 30.4.2003.

Omia osakkeita ei sisällytetä osakkeiden lukumäärään tunnuslukuja laskettaessa.

m) Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Sekä tilikaudella että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan ao. tulojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin tai ulkomaiseen vakuutusliikkeeseen. Ulkomaisen vakuutusliikkeen kurssierot lasketaan vaihtuvien ja vuoden lopun kurssien välisenä erotuksena.

Ulkomaisten tytäryritysten tase-erät muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia ja tuloslaskelmaerät käyttäen tilikauden keskikursssia. Voiton tai tappion osalta muodostuva keskikursiero merkitään konsernin vapaaseen omaan pääomaan.

n) Eläkejärjestelyt

Kotimaissa konserniyhtiöissä työskentelevien eläke-turva on järjestetty Keskinäisestä Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta ja Keskinäisestä Henkivakuutusyhtiö Suomesta otetuilla eläkevakuutuksilla. Ulkomaisten tytäryhtiöiden eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaisesti. Kertyneet eläkevakuutusmaksut on kirjattu tuloslaskelmaan.

Joidenkin henkilöiden eläketurva on järjestetty yhtiön omalla eläkesitoumuksella. Eläkevastuu lasketaan vakuusmatemaattisesti ja kirjataan tulosvaikutteisesti.

o) Tuloslaskelma- ja tasekaavat

Emoyhtiön tuloslaskelma ja tase laaditaan kirjanpitoasetuksen mukaista kaavaa käyttäen.

Vakuutusomistusyhteisön konsernituloslaskelma ja konsernitase laaditaan vakuutusyhtiön kaavoja käyttäen. Vakuutusyhtiön tuloslaskelmakaava edellyttää toimintokohtaista laskentaa. Liikekulut sekä aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot sisällytetään toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvausten hoitamiseen liittyvä kuluosuus sisällytetään maksettuihin korvauksiin ja sijoitusten hoitamiseen liittyvä sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluna esitetään vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kulut. Menevästä jälleenvakuutuksesta saadut palkkiot ovat liikekulujen vähennyserä. Sijoituspalvelutoiminnan, muiden myytävien palveluiden ja konsernihallinnon kulut sisältyvät muihin kuluihin. Rakennusten suunnitelmapoistot ja kiinteistöjen hoitokulut esitetään sijoitustoiminnan kululuina.

p) Toimialakohtaiset tiedot

Toimialakohtaisina tietoina on esitetty vahinkovakuutus ja varainhoitopalvelut. 1.1.2005 aloitetun henkivakuutusliiketoiminnan vakavaraisuuspääoma on kohdistettu henkivakuutussegmentille. Konsernin yhteisiin toimintoihin on sisällytetty konsernihallinto sekä hallinto- ja IT-palveluiden myynti Suomi-yhtiölle ja Ilmariselle. Yhteiset sijoitukset esitetään erillään konsernin muista yhteisistä toiminnoista.

Palveluverkko on organisatorisesti jaettu vahinkovakuutuksen ja varainhoitopalveluiden kesken. Tuotot kohdistetaan liiketoiminta-alueille suoraan. Kulujen kohdistaminen perustuu työmääriin, jotka selvitetään säännöllisin väliajoin ajankäyttötutkimuksella.

Toimialaraportoinnissa on segmenttien sisäiset liiketapahtumat eliminoitu, mutta eri segmenttien väliset liiketapahtumat on jätetty eliminoimatta. Segmenttien välisiin siirtohintoina on käytetty juridisten yhtiöiden välisiä hintoja.

Konsernin vakavaraisuuspääomasta on erotettu vahinkovakuutusta harjoittavien tytäryhtiöiden ja Palvelu-Pohjolan tilinpäätösten mukainen vakavaraisuuspääoma vahinkovakuutussegmentille kuuluvaksi. Henki-Pohjolan vakavaraisuuspääoma kuuluu henkivakuutussegmentille. Sijoituspalveluyritysten yhteenlasketut omat pääomat muodostavat tämän segmentin vakavaraisuuspääoman. Loppuosa konsernin vakavaraisuuspääomasta esitetään muiden toimintojen alla. Konsernin sisäiset pääomallinat on eliminoitu.

q) Tunnuslukujen laskentakaavat

Yleistä

Tunnusluvut lasketaan konsernin tietoina kirjanpitolautakunnan vakuutustoimialalle antaman poikkeusluvan ja Vakuutusvalvontaviraston vakuutusyhtiöille antaman määräyksen mukaisesti. Poikkeuslupa päättyy vuonna 2005.

Kirjanpitolautakunta on antanut vakuutustoimialalle luvan poiketa valtiovarainministeriön asetuksen säännöksistä seuraavien tietojen osalta:

- Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden markkina-arvoja ei esitetä erikseen tase-erittäin, sillä kunkin tase-erän yhteenlaskettu käypä arvo kerrotaan liitetietona.
- Tilauskantaa ei ilmoiteta vakuutustoiminnan erityisluonteen perusteella.

- Käyttöomaisuuden bruttoinvestointeja sekä tutkimus- ja kehitysmenoja ei ilmoiteta, mikäli niillä ei ole merkitystä oikean ja riittävän tiedon saamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.
- Sijoitetun pääoman tuottoprosentin sijasta esitetään kokonaispääoman tuotto prosentti.

Liikevaihto =

- + Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + Sijoitustoiminnan tuotot
- + Muut tuotot
- + Myynnin yhteydessä realisoituneet tuloutetut arvonkorotukset

Vakuutusmaksutulo =

- Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Liikevoitto tai -tappio =

- ± Voitto tai tappio ennen tasoisuudensäätömuutosta, sijoitusten arvonkorotuksia ja niiden oikaisua, satunnaiseriä ja veroja

Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (%) =

- ± Voitto tai tappio ennen satunnaiseriä ja veroja
- ± Arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus
- ± Sijoitusten arvostuserojen muutos
- Verot
- ± Laskennallisen veroveljan muutos
- $\frac{\text{arvostuseroista}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
- + Vähemmistöosuus
- ± Sijoitusten arvostuserot
- Laskennallinen verovelka arvostuseroista [vuoden alun ja tilinpäätöspäivän keskiarvo]

Kokonaispääoman tuotto käyvin arvoin (%) =

- ± Liikevoitto tai -tappio
- + Vieraan pääoman korot ja kulut
- + Vastuuvelan perustekorko
- ± Sijoitusten arvonkorotukset ja niiden oikaisu
- ± Arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus
- ± Sijoitusten arvostuserojen muutos
- $\frac{\text{arvostuseroista}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
- + Taseen loppusumma
- ± Sijoitusten arvostuserot [vuoden alun ja tilinpäätöspäivän keskiarvo]

Omavaraisuusaste käyvin arvoin (%) =

- + Oma pääoma
- + Vähemmistöosuus
- ± Sijoitusten arvostuserot
- $\frac{\text{Laskennallinen verovelka arvostuseroista}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
- + Taseen loppusumma
- ± Sijoitusten arvostuserot

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä =

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Laskelmaa oikaistaan yksinomaan osa-aikaisesti palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

Vahinkosuhte (%) [vahinkovakuutus] =

- $\frac{\text{Korvauskulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$

Liikekulusuhde (%) [vahinkovakuutus] =

- $\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$

Yhdistetty kulusuhde (%) [vahinkovakuutus] =

Vahinkosuhte + liikekulusuhde

Tuotto/kulusuhde [sijoituspalvelut] =

- $\frac{\text{Sijoituspalvelutoiminnan tuotot}}{\text{Palkkio-, korko-, hallinto-, poisto- ja muut liiketoimintakulut}}$

Poistoihin ei sisällytetä konserniliikearvon poistoa.

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin ennen veroja (%) =

- + Sijoitusten tuotot ja kulut ennen oman sijoitusorganisaation kuluja
- ± Sijoitusten arvonkorotukset ja niiden oikaisu
- ± Arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus
- ± Sijoitusten arvostuserojen muutos
- $\frac{\text{arvostuseroista}}{\text{Sijoitusten kirjanpitoarvo}} \times 100$
- + Sijoitusten kirjanpitoarvo
- ± Sijoitusten arvostuserot [vuoden alun ja tilinpäätöspäivän keskiarvo]

Toimintapääoma =

- + Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
- ± Sijoitusten arvostuserot
- + Taseeseen merkityt laskennalliset verovelat (lähitulevaisuudessa realisoitumattomat)
- Taseeseen merkitsemättömät laskennalliset verovelat (vuoden kuluessa realisoituvat)
- Taseeseen merkityt laskennalliset vero-saamiset
- + Pääomalainat (enintään 50 prosenttia toiminta-pääoman vähimmäismäärästä)
- Aineettomat hyödykkeet
- ± Muut asetuksella säädettyt erät.

Vakavaraisuuspääoma =

- Toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus

Vakavaraisuuspääoma prosentteina**vastuuvelasta =**

- $\frac{\text{Vakavaraisuuspääoma}}{\text{Vastuuvelat}} \times 100$
- + Vakuutustekninen vastuuvetä
- Tasoitusmäärä

Vastuunkantokyky (%) =

- $\frac{\text{Vakavaraisuuspääoma}}{\text{Vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta}} \times 100$

Osakekohtainen tulos =

- ± Voitto tai tappio ennen satunnaisia ja veroja
- Verot
- Vähemmistön osuus
- $\frac{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$

Osakekohtainen oma pääoma =

- $\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$

Osakekohtainen substanssi käyvin arvoin =

- + Oma pääoma
- ± Sijoitusten arvostuserot
- ± Johdannaisten arvostuserot
- Laskennallinen verovelka arvostuseroista
- Vähemmistön osuus arvostuseroista
- $\frac{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$

Osakekohtainen osinko =

- $\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$

Osinko tuloksesta prosentteina =

- $\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$

Efektiiivinen osinkotuotto (%) =

- $\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakkeen osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$

Hinta/voitto -suhde (P/E-luku) =

- $\frac{\text{Osakkeen osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$

Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen =

- $\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$

Osakkeiden osakeantioikaistu alin ja ylin kurssi =

- Alin ja ylin kurssi julkisessa kaupankäynnissä

Osakkeiden osakeantioikaistu kurssi tilikauden päättyessä =

- Tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Osakekannan markkina-arvo =

- Osakkeiden lukumäärä tilikauden päättyessä x tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Osakkeiden vaihdon kehitys =

- Tilikauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä ja sen prosentuaalinen osuus osakesarjan kaikkien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä

Optio-oikeuksien laimennusvaikutus

- Osakkeiden lukumäärään lisätään se osakemäärä, johon oikeuttavia optioita on myönnetty, ja siitä vähennetään se osakemäärä, joka olisi voitu hankkia osakkeen käypään arvoon merkinnästä saaduilla varoilla. Jos laimennus vaikutus pienentäisi osakemäärää, laimennus vaikutuksella oikaistuja tunnuslukuja ei esitetä.

Vahinkosuhte % (ilman perustekorkokulua) =

- $\frac{\text{Korvauskulut ilman perustekorkokulua}}{\text{Vakuutusmaksutuotot ilman perustekorkokulua}} \times 100$

Liikekulusuhde % (ilman perustekorkokulua) =

- $\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot ilman perustekorkokulua}} \times 100$

Yhdistetty kulusuhde % (ilman perustekorkokulua) =

- Vahinkosuhte + Liikekulusuhde

Riskisuhte % (ilman perustekorkokulua) =

- Korvauskulut ennen korvausten selvittelykuluja ja korvausvastuun perustekorkokulua
- $\frac{\text{Vakuutusmaksutuotot ilman perustekorkokulua}}{\text{Korvauskulut ennen korvausten selvittelykuluja ja korvausvastuun perustekorkokulua}} \times 100$

Toimintakulusuhde % (ilman perustekorkokulua) =

- $\frac{\text{Liikekulut + korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot ilman perustekorkokulua}} \times 100$

Yhdistetty kulusuhde % (ilman perustekorkokulua) =

- Riskisuhte + Toimintakulusuhde

Substanssi/osake käyvin arvoin**(ml. tasoitusmäärä) =**

- + Oma pääoma
- ± Sijoitusten arvostuserot
- ± Johdannaisten arvostuserot
- Laskennallinen verovelka arvostuseroista
- Vähemmistön osuus arvostuseroista
- + Tasoitusmäärä
- Laskennallinen verovelka tasoitusmäärästä
- $\frac{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$

2. Vahinkovakuutuksen vakuutusluokkaryhmäkohtainen tulos

Konserni	Milj. e	Vakuutus- maksutulo (ennen jälleenvakuuttajien osuutta)	Vakuutus- maksutuotot (ennen jälleenvakuuttajien osuutta)	Korvaus- kulut (ennen jälleenvakuuttajien osuutta)	Liikekulut (ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia)	Jälleenvakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate
Vakuutustekninen kate ennen yhteistakuuerän ja tasoitusmäärän muutosta							
Ensivakuutus							
Lakisääteinen tapaturma							
2004		179,5	178,8	-191,8	-15,9	-0,3	-29,2
2003		160,1	160,1	-180,5	-13,3	-0,5	-34,2
2002		164,0	163,8	-168,9	-11,8	0,1	-16,8
Muu tapaturma ja sairaus							
2004		48,4	46,9	-36,0	-15,5	-0,7	-5,3
2003		45,1	44,3	-35,7	-13,1	-0,8	-5,3
2002		43,3	42,8	-33,4	-14,8	-0,5	-6,0
Moottoriajoneuvonvastuu							
2004		129,1	127,1	-91,1	-25,6	-0,8	9,6
2003		122,6	120,6	-116,2	-24,5	-0,7	-20,7
2002		121,1	117,5	-109,3	-27,9	-0,7	-20,4
Maa-ajoneuvot							
2004		118,1	121,5	-85,2	-22,0	-0,6	13,7
2003		115,3	110,4	-81,3	-22,1	-2,8	4,1
2002		111,0	103,5	-80,3	-25,5	-1,1	-3,5
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus							
2004		36,9	34,2	-20,0	-6,4	-2,9	4,9
2003		33,5	32,2	-22,8	-8,5	-2,0	-1,0
2002		33,7	30,8	-19,7	-10,3	-2,2	-1,4
Palo- ja muu omaisuusvahinko							
2004		141,3	141,2	-89,5	-31,7	-11,3	8,7
2003		137,8	135,5	-101,9	-34,7	-11,0	-12,1
2002		121,7	119,3	-105,8	-44,5	-9,8	-40,8
Vastuu							
2004		44,6	49,2	-25,5	-7,7	-8,6	7,3
2003		42,2	48,0	-34,2	-8,5	-10,9	-5,7
2002		40,3	48,3	-27,0	-10,2	-12,3	-1,2
Muut							
2004		63,8	50,0	-32,9	-7,0	-12,2	-2,2
2003		29,6	27,3	-14,9	-7,5	-12,0	-7,0
2002		24,1	23,7	-15,4	-8,2	-6,1	-5,9
Ensivakuutus yhteensä							
2004		761,9	748,9	-572,0	-131,9	-37,5	7,5
2003		686,1	678,5	-587,5	-132,1	-40,8	-81,8
2002		659,2	649,7	-559,9	-153,2	-32,7	-96,1
Jälleenvakuutus							
2004		35,7	36,9	-12,4	-6,9	-9,6	8,0
2003		53,2	51,2	-16,5	-8,2	-15,3	11,3
2002		47,8	45,7	-16,9	-7,7	-20,1	1,0
Yhteensä							
2004		797,6	785,7	-584,4	-138,7	-47,1	15,5
2003		739,3	729,7	-604,0	-140,3	-56,0	-70,5
2002		706,9	695,3	-576,8	-160,9	-52,8	-95,2

Vahinkovakuutuksen vakuutusluokkaryhmäkohtainen tulos

Konserni	Milj. e	Vakuutus- maksutulo (ennen jälle- vakuuttajien osuutta)	Vakuutus- maksutuotot (ennen jälle- vakuuttajien osuutta)	Korvaus- kulut (ennen jälle- vakuuttajien osuutta)	Liikekulut (ennen jälle- vakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia)	Jälle- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate
Yhteistakuuerän muutos							
2004							-1,3
2003							-1,2
2002							-1,2
Tasoituserän muutos							
2004							-48,4
2003							25,8
2002							22,0
Yhteensä							
2004							-34,3
2003							-46,0
2002							-74,3

3. Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo

Konserni

	Milj. e	2004	2003
Ensivakuutus			
Kotimaasta		731,7	660,0
ETA-valtioista		30,0	0,0
Muista valtioista		0,1	26,0
Yhteensä		761,9	686,1
Jälleenvakuutus			
Vahinkovakuutus		31,9	48,2
Henkivakuutus		3,8	5,1
Yhteensä		35,7	53,2
Yhteensä (ennen jälleenvakuuttajien osuutta)		797,6	739,3
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät			
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista		6,8	3,8
Vakuutusmaksuvero		80,9	74,5
Julkiset maksut			
Palosuojelumaksu		1,4	1,3
Liikenneturvallisuusmaksu		1,1	1,0
Työturvallisuusmaksu		2,7	2,7
Valtiolle perittävä sairaanhoitomaksu		12,8	8,2
		105,7	91,5

4. Kokonaisliikekulut tuloslaskelmaerittäin ja toiminnoittain

Konserni

	Milj. e	2004	2003
Vahinkovakuutus			
Maksetut korvaukset			
Korvausten hoitokulut		47,9	49,6
Liikekulut			
Vakuutusten hankintamenot			
Ensivakuutuksen palkkiot		9,3	11,4
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet		3,3	4,2
Muut vakuutusten hankintamenot		46,9	43,2
Yhteensä		59,5	58,7
Vakuutusten hoitokulut		43,4	47,9
Hallintokulut		35,7	33,6
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot		-6,0	-6,9
Liikekulut yhteensä		132,8	133,4
Sijoitustoiminnan kulut			
Sijoitusten hoitokulut (oma organisaatio)		2,9	3,5
Muut kulut			
Palvelumyynnin kulut		5,7	6,6
Vahinkovakuutus yhteensä		189,3	193,1
Muut toiminnot			
Sijoitustoiminnan kulut			
Sijoitusten hoitokulut (oma organisaatio)		0,7	1,4
Muut kulut			
Hallintokulut		5,8	8,1
Sijoituspalvelutoiminnan kulut		19,6	15,7
Muut palvelumyynnin kulut		37,7	42,7
Muut toiminnot yhteensä		63,9	67,9
Kokonaisliikekulut yhteensä		253,2	260,9
Kokonaisliikekuluihin sisältyy			
Aineettomien hyödykkeiden sekä koneiden ja kaluston suunnitelmapoistoja		12,3	14,0
Liikearvon poistoja		-	-
Aineettomien hyödykkeiden sekä koneiden ja kaluston myyntivoittoja ja -tappioita		2,4	1,3
Kokonaisliikekuluihin ei ole sisällytetty			
Pakollisten varausten muutosta		-0,4	5,3
Konserniliikearvon ja liikearvon poistoja		4,4	5,2

5. Erittelyt henkilöstökuluista, henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

Konserni

Emoyhtiö

	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa					
Palkat ja palkkiot		111,3	110,5	14,3	14,6
Eläkekulut		21,5	24,0	3,0	3,4
Muut henkilösivukulut		8,0	7,7	1,6	1,6
Kirjattu taseessa pakollista varausta/siirtovelkaa vastaan		-6,9	-5,6	-0,8	-0,4
Yhteensä		134,0	136,6	18,0	19,1
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana					
Konttorihenkilöstö		2 385	2 575	239	273
Myyntihenkilöstö		294	330	-	-
Kiinteistöhenkilöstö		6	34	2	27
Yhteensä		2 685	2 939	241	300
Hallituksen jäseniä ja toimitusjohtajia koskevat tiedot					
Konserni					
Suoriteperusteiset palkat ja palkkiot					
Hallitusten jäsenten palkat ja palkkiot näistä tehtävistä		0,2	0,8		
Toimitusjohtajien ja toimitusjohtajan sijaisen palkat ja palkkiot näistä tehtävistä		3,2	1,6		
Yhteensä		3,4	2,4		
Tilikauden aikana maksetut palkat ja palkkiot ja luontoisedut		2,1	2,6		
Emoyhtiö					
Suoriteperusteiset palkat ja palkkiot					
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot näistä tehtävistä				0,2	0,8
Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot näistä tehtävistä				1,9	0,6
Yhteensä				2,2	1,4
Tilikauden aikana maksetut palkat ja palkkiot ja luontoisedut				1,0	1,5

Hallitusten jäsenille ja toimitusjohtajille myönnettyjä rahalainoja ei ole.

Hallitusten jäseniä ja toimitusjohtajia koskevia vakuuksia tai vastuusitoumuksia ei ole.

Emoyhtiön toimitusjohtajalla on oikeus 60 vuotta täytettyään siirtyä eläkkeelle, jonka määrä on 60 % työntekijäin eläkelain mukaan lasketusta eläkepalkasta. Emoyhtiön eläkkeelle siirtyneellä toimitusjohtajalla on oikeus eläkkeeseen, jonka määrä on 60 % tästä palvelussuhteesta kertyneestä työntekijäin eläkelain mukaan lasketusta eläkepalkasta. Emoyhtiön entisellä hallituksen puheenjohtajalla on oikeus 60 vuotta täytettyään siirtyä eläkkeelle, jonka määrä on noin 20 prosenttia vain tästä toimesta lasketusta työntekijäin eläkelain mukaisesta palkasta.

Tytärtyhtiöiden toimitusjohtajilla on oikeus 62 tai 63 vuotta täytettyään siirtyä eläkkeelle, jonka määrä on 60 % työntekijäin eläkelain mukaan lasketusta eläkepalkasta, edellyttäen että heillä 62 tai 63 vuoden iässä on vähintään 30 palvelusvuotta. Eräällä aikaisemalla toimitusjohtajalla on oikeus 60 vuotta täytettyään siirtyä täydelle työntekijäin eläkelain mukaiselle 60 %:n eläkkeelle.

6. Sijoitustoiminnan nettotuotto

	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Sijoitustoiminnan tuotot					
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin					
Osinkotuotot		0,0	-	120,6	19,8
Korkotuotot		-	-	2,7	2,7
Yhteensä		0,0	-	123,4	22,5
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin					
Osinkotuotot		-	-	1,1	1,4
Korkotuotot		0,1	0,1	-	-
Yhteensä		0,1	0,1	1,1	1,4
Tuotot kiinteistösjoiituksista					
Osinkotuotot					
Muut		0,0	0,0	-	-
Muut tuotot					
Muut		7,3	8,0	-	-
Yhteensä		7,3	8,0	-	-
Tuotot muista sijoituksista					
Osinkotuotot		43,7	45,5	5,9	12,8
Korkotuotot					
Samana konsernin yritykset		-	0,0	0,8	1,5
Muut		66,5	69,0	5,8	5,5
Muut tuotot		1,7	12,3	0,5	0,2
Yhteensä		112,0	126,8	13,1	20,0
Yhteensä		119,4	134,9	137,6	43,9
Arvon alentumisten palautukset		22,9	37,6	2,2	1,5
Myyntivoitot		193,3	204,6	72,1	76,9
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä		335,6	377,1	211,8	122,4
Sijoitustoiminnan kulut					
Kulut kiinteistösjoiituksista		14,2	13,5	-	-
Pakollinen varaus		-	-0,2	-	-
Kulut muista sijoituksista		10,1	11,1	0,3	0,4
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut					
Samana konsernin yritykset		-	-	1,1	1,7
Muut		1,8	3,5	0,6	1,6
Yhteensä		26,0	27,9	2,0	3,7
Arvon alentumiset ja poistot					
Arvon alentumiset		20,6	33,8	2,3	1,1
Rakennusten suunnitelmapoistot		3,3	3,7	-	-
Konserniaktiivan poistot		0,0	0,1	-	-
Yhteensä		23,9	37,6	2,3	1,1
Myyntitappiot		15,8	17,1	0,7	4,3
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä		65,7	82,6	5,0	9,0
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa		269,9	294,5	206,9	113,4

Sijoitustoiminnan nettotuotto	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Sijoitustoiminnan nettotuottoon sisältyy					
Vakuutusliikkeen kurssivoittoa/-tappioita		1,6	8,1	-	-
Muita sijoitustoiminnan kurssivoittoa/-tappioita		1,3	0,0	0,3	-0,2
Sijoituspalveluliiketoimintaa koskevat erittelyt:					
Arvopaperikaupan nettotuotot eriteltyinä					
Noteeratun sijoitustoiminnan nettotuotot		-5,2	-0,6		
Tilikauden aikana ostettujen ja myytyjen vaihtuviin vastaaviin luettujen arvopapereiden yhteenlasketut määrät					
Osakkeet ja osuudet					
Myynnit		2 591,9	3 066,1		
Ostot		2 591,5	3 062,1		
7. Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Tytäryhtiön purku		-	-	-	6,0
Tytäryhtiöfuusio		-	-	-	0,1
				-	6,1
Satunnaiset kulut					
Konserniavustus		-	-	-8,0	-10,4
Liiketoiminnan/tytäryhtiön myynti		-0,7	-4,0	-	-
		-0,7	-4,0	-8,0	-10,4
Tuloverot satunnaisista eristä					
Tilikauden verot/konserniavustus		-	-	2,3	3,0
Tilikauden verot/tytäryhtiön myynti		-	-0,4	-	-
Tilikauden verot/tytäryhtiön purku		-	9,2	-	9,2
Laskennalliset verot/tytäryhtiön purku		-	18,4	-	18,4
		-	27,2	2,3	30,6
8. Tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat tuotto- ja kuluerät					
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Laskuperustemuutos		-2,4	-		
Siirtovastuun muutos		-	0,9		
Korvausvastuun muutos					
Sairauskulujen täyskustannusvastuu		-22,7	-		
Eläkevastuiden diskonttauskoron muutos		20,2	12,3		
Kuolevuusmallin muutos		7,1	27,0		
Tasoitumäärän muutos		-2,3	-39,9		
		-0,1	0,2		

9. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Rakennukset ja rakennelmat

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan rakennuskohtaisesta hankintamenosta ja tuloutetusta arvonorotuksesta rakennuksen arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ovat keskimääräisesti seuraavat:

Asuinrakennukset	50 vuotta	2 %
Toimisto- ja hotellirakennukset	30-50 vuotta	2-3,3 %
Liike- ja teollisuusrakennukset	20-50 vuotta	2-5 %
Rakennusten ainesosat	10-15 vuotta	6,7-10 %
Aktivoidut korjaus- ja muutostyöt	10-20 vuotta	5-10 %
Muut aktiivat	10 vuotta	10 %
Tuloutetut arvonorotukset	kuten rakennus	
Rahastoidut arvonorotukset	ei poistoa	

Aineettomat hyödykkeet sekä koneet ja kalusto

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hyödykekohtaisesta (aikaisempina vuosina osittain hyödykeryhmäkohtaisesta) hankintamenosta hyödykeryhmän arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Vuodesta 2003 alkaen autohankintojen jäännösarvona on käytetty 30 % hankintahinnasta.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ovat:

Aineettomat oikeudet (atk-ohjelmat)	3-5 vuotta	20-33,3 %
Vuokrahuoneistojen peruseräparannusmenot	10 vuotta	10 %
Liikearvo	10 vuotta	10 %
Konserniliikearvo	5-20 vuotta	5-20 %
	tai kuten vastaava	
	kohdistettu	
	konserniaktiiva	
Aktivoidut atk-suunnittelu	5 vuotta	20 %
Kiinteistösiirtoihin liittyvät pitkävaikutteiset menot	10 vuotta	10 %
Työasemat	3 vuotta	33,3 %
Kuljetusvälineet ja muut atk-laitteet	5 vuotta	20 %
Muut koneet ja kalusto	5-10 vuotta	10-20 %

A-Vakuutuksen liikearvon poistoajaksi (10 vuotta) perustuu vakuutuskannan pysyvyyteen.

Varainhoitoon liittyvän konserniliikearvon poistoajaksi (20 vuotta) perustuu liiketoiminnan luonteeseen sekä toimialan kasvuodotuksiin, mistä johtuen tulonodotukset ovat luonteeltaan pitkäaikaisia.

10. Aineettomien hyödykkeiden sekä koneiden ja kaluston muutokset

Konserni	Milj. e	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Konserni-liikearvo	Muut pitkävaikuttiset menot	Koneet ja kalusto
Hankintameno 1.1.2004		37,8	30,6	13,9	20,4	61,8
Hankintameno ja kertyneiden poistojen oikaisu		-0,7	-	-	-1,7	-4,1
Siirto erien välillä		-0,1	-	-	0,1	-
Lisäykset		4,7	-	3,9	9,1	6,5
Vähennykset		-18,4	-	-1,1	-1,0	-30,5
Hankintameno 31.12.2004		23,4	30,6	16,7	26,9	33,7
Kertyneet poistot 1.1.2004		-21,7	-19,9	-6,5	-12,8	-45,3
Hankintameno ja kertyneiden poistojen oikaisu		0,7	-	-	1,7	4,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		16,7	-	-	0,8	29,2
Tilikauden poistot		-5,2	-1,3	-0,8	-1,4	-6,1
Arvon alentumiset		-	-	-2,3	-	-
Kertyneet poistot 31.12.2004		-9,6	-21,3	-9,6	-11,8	-18,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2004		13,8	9,3	7,1	15,1	15,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2003		16,1	10,6	7,4	7,6	16,5

Emoyhtiö	Milj. e	Aineettomat oikeudet	Ennakkomaksu	Muut pitkävaikuttiset menot	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.2004		25,0	3,7	1,5	36,0	2,0
Lisäykset		5,4	0,7	2,1	4,2	0,0
Vähennykset		-11,1	-3,7	-0,8	-18,3	0,0
Siirrot konserniyhtiöiden välillä		-12,9	-	-2,8	-20,6	-
Hankintameno 31.12.2004		6,4	0,7	0,1	1,2	2,0
Kertyneet poistot 1.1.2004		-13,0	-	-0,8	-27,2	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		9,8	-	0,7	18,1	-
Tilikauden poistot		-3,5	-	-0,6	-3,7	-
Siirrot konserniyhtiöiden välillä		5,1	-	0,6	12,2	-
Kertyneet poistot 31.12.2004		-1,6	-	-0,1	-0,6	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2004		4,8	0,7	0,0	0,7	2,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2003		12,0	3,7	0,7	8,8	2,0

Kaikki koneet ja laitteet ovat hallintotoimintojen käytössä.

11. Sijoitusten kirjanpitoarvo, käypä arvo ja arvostusero

Konserni	Milj. e	2004			2003		
		Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset							
Kiinteistöt		88,8	88,8	122,1	94,8	94,8	116,4
Kiinteistöosakkeet							
omistusyhteisyriyksissä		25,1	25,1	27,3	16,2	16,2	16,9
Muut kiinteistöosakkeet		8,5	8,5	8,9	9,4	9,4	10,5
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä							
Osakkeet ja osuudet		0,7	0,7	0,8	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyriyksissä							
Osakkeet ja osuudet osakkuusyriyksissä		22,5	20,0	31,1	27,2	22,8	35,9
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriyksissä		0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Rahoitusmarkkinavälineet		0,6	0,6	0,6	2,0	2,0	2,0
Lainasaamiset		0,4	0,4	0,4	1,0	1,0	1,0
Muut sijoitukset							
Osakkeet ja osuudet		625,3	625,3	799,6	656,4	656,4	917,1
Rahoitusmarkkinavälineet		1 588,4	1 588,4	1 634,0	1 519,3	1 519,3	1 543,2
Kiinnelainasaamiset		4,9	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0
Muut lainasaamiset		0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Talletukset		54,6	54,6	54,6	32,1	32,1	32,1
Jälleenvakuutustalletesaamiset		2,9	2,9	2,9	2,4	2,4	2,4
		2 423,3	2 420,7	2 687,9	2 366,7	2 362,3	2 683,3
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		37,1	37,1	49,5	68,5	68,5	81,1
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta		-7,0			-3,4		
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)				267,2			321,1

Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden kirjanpitoarvo, käypä arvo ja arvostusero

Emoyhtiö	Milj. e	2004			2003		
		Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Sijoitukset							
Osuudet saman konsernin yrityksissä		335,6	335,6	336,6	189,5	189,5	190,6
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		112,5	112,5	112,5	55,0	55,0	55,0
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä		17,2	17,2	25,7	17,2	17,2	25,7
Muut osakkeet ja osuudet		29,8	29,8	84,0	122,4	122,4	230,5
Muut saamiset		0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
		496,1	496,1	559,8	385,1	385,1	502,9
Rahoitusarvopaperit							
Muut arvopaperit		34,4	34,4	34,4	124,8	124,8	125,3
		530,5	530,5	594,2	509,9	509,9	628,1
Rahoitusarvopapereiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta		0,0			0,1		
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)				63,7			118,3

12. Kiinteistösisjoitukset

Konserni

	Milj. e	2004	2003
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet			
Hankintameno 1.1.		204,3	213,6
Konserniyhdistelymenetelmän muutos		-	1,2
Lisäykset		24,5	6,7
Vähennykset		-27,2	-17,3
Kirjauserusteen muutos		-5,9	-
Siirrot		-0,4	-
Hankintameno 31.12.		195,3	204,3
Arvonkorotukset 1.1.		-	6,3
Vähennykset		-	-6,3
Arvonkorotukset 31.12.		-	-
Kertyneet poistot 1.1.		-61,8	-60,8
Konserniyhdistelymenetelmän muutos		-	-0,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		6,8	3,4
Tilikauden poistot		-3,3	-3,7
Kirjauserusteen muutos		-6,7	-
Kertyneet poistot 31.12.		-65,0	-61,8
Arvonalentumiset 1.1.		-22,1	-19,7
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset		1,0	7,6
Tilikauden arvonalentumiset		-0,3	-10,0
Arvonalentumisten palautukset		-	0,1
Kirjauserusteen muutos		13,5	-
Arvonalentumiset 31.12.		-7,8	-22,1
Kirjanpitoarvo 31.12.		122,4	120,4

13. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä

	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Osakkeet ja osuudet					
Hankintameno 1.1.	-	2,3	193,0	233,4	
Lisäykset	-	-	149,8	29,7	
Yhdistelymenetelmän muutos	-	-2,3	-	-	
Vähennykset	-	-	-1,5	-	
Tytäryhtiöiden purku ja fuusio	-	-	-1,7	-70,1	
Siirrot omistusyhteisyrittäjästä	0,8	-	-	-	
Hankintameno 31.12.	0,8	-	339,7	193,0	
Arvon alentumiset 1.1.	-	-2,3	-3,5	-2,4	
Vähennysten kertyneet arvonalentumiset	-	-	-	0,1	
Tilikauden arvonalentumiset	-	-	-0,5	-1,2	
Siirrot omistusyhteisyrittäjästä	-0,1	-	-	-	
Yhdistelymenetelmän muutos	-	2,3	-	-	
Arvon alentumiset 31.12.	-0,1	-	-4,0	-3,5	
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	-	335,6	189,5	
Lainasaamiset					
Hankintameno 1.1.	-	-	15,0	10,6	
Lisäykset	-	-	12,5	15,0	
Vähennykset	-	-	-	-10,6	
Hankintameno 31.12.	-	-	27,5	15,0	
Pääomalainasaamiset					
Hankintameno 1.1.	-	-	40,0 ¹⁾	40,0	
Lisäykset	-	-	45,0 ²⁾	-	
Hankintameno 31.12.	-	-	85,0	40,0	

¹⁾ Pääomalaina on voimassa toistaiseksi. Emoyhtiön osalta irtisanomisaika on viisi vuotta ja velallisen osalta kuukausi. Vuotuinen korko on Suomen valtion viiden vuoden mittaisten joukkovelkakirjalainojen vuotuinen keskimääräinen tuotto jälkimarkkinoilla lisättynä kahdella prosenttiyksiköllä. Velallinen on Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola.

²⁾ Pääomalainan laina-aika on kymmenen vuotta ja alkaa nostopäivästä 23.12.2004. Emoyhtiön osalta irtisanomisaika on viisi vuotta ja velallisen osalta kuukausi. Lainan korko on 23.12.2004 - 31.12.2009 kiinteä kiinteä 4,95 % vuotuista korkoa. Lainan korko on 31.12.2009 jälkeen vaihtuva vuotuinen korko: kahdentoista kuukauden Euribor-korko lisättynä neljän (4) prosenttiyksikön marginaalilla. Velallinen on Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola.

14. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Konserni

Emoyhtiö

	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Osakkeet ja osuudet					
Hankintameno ja osakkuusyritysten yhdistelyyn liittyvät oikaisut 1.1.		26,6	26,2	17,2	7,2
Lisäykset		0,1	12,1	-	10,0
Vähennykset		-0,7	-4,3	0,0	-
Siirrot saman konsernin yrityksiin		-0,7	-	-	-
Yhdistelymenetelmän muutos		-	-4,1	-	-
Siirrot muihin osakkeisiin		-2,7	-3,3	-	-
Hankintameno ja osakkuusyritysten yhdistelyyn liittyvät oikaisut 31.12.		22,6	26,6	17,2	17,2
Kertyneet poistot (konserniaktiiva/passiiva) 1.1.		-0,1	-7,4	-	-
Tilikauden poistot		-0,1	-1,6	-	-
Siirrot muihin osakkeisiin		-	1,3	-	-
Yhdistelymenetelmän muutos		-	7,6	-	-
Kertyneet poistot (konserniaktiiva/passiiva) 31.12.		-0,2	-0,1	-	-
Arvon alentumiset 1.1.		-3,5	-0,4	-	-
Tilikauden arvonalentumiset		0,0	-3,5	-	-
Siirrot saman konsernin yrityksiin		0,1	-	-	-
Siirrot muihin osakkeisiin		1,2	-	-	-
Vähennys		-	0,4	-	-
Arvon alentumiset 31.12.		-2,2	-3,5	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.		20,2	23,0	17,2	17,2
Konserniaktiivan poistamatta oleva määrä 31.12.		0,4	0,5		
Rahoitusmarkkinavälineet					
Hankintameno 1.1.		2,1	0,2		
Lisäykset		0,6	2,0		
Vähennykset		-2,1	-0,1		
Hankintameno 31.12.		0,6	2,1		
Arvon alentumiset 1.1.		-0,1	-0,1		
Vähennysten kertyneet arvonalentumiset		0,1	0,0		
Arvon alentumiset 31.12.		-	-0,1		
Kirjanpitoarvo 31.12.		0,6	2,0		
Lainasaamiset					
Hankintameno 1.1.		1,0	1,0		
Vähennykset		-0,6	-		
Hankintameno 31.12.		0,4	1,0		

15. Sijoitukset, muut osakkeet ja osuudet

	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Hankintameno 1.1.				125,9	144,8
Lisäykset				3,3	45,1
Vähennykset				-95,9	-64,0
Hankintameno 31.12.				33,3	125,9
Arvonalentumiset 1.1.				-3,6	-4,1
Vähennysten kertyneet arvonalentumiset				0,2	1,6
Tilikauden arvonalentumiset				-0,1	-1,1
Arvonalentumiset 31.12.				-3,5	-3,6
Arvonkorotukset 1.1.				-	0,9
Vähennykset				-	-0,9
Arvonkorotukset 31.12.				-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.				29,8	122,4

16. Sijoitukset, muut lainasaamiset

Hankintameno 1.1.				1,0	1,1
Lisäykset				0,6	-
Vähennykset				-0,6	0,0
Hankintameno 31.12.				0,9	1,0
Muut, ei vakuutta	0,6	0,6			
Lainasaamisiin ei sisälly lähipiirilainoja.					

17. Omistukset muissa yrityksissä

Konserni Emoyhtiö

	Koti- paikka	Toimiala	Omistusosuus/ ääniosuus %	Milj. e	Kirjanpito- arvo		
					2004	2004	
Saman konsernin yritykset							
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	Helsinki	Vahinkovakuutus	100,00			67,3	
A-Vakuutus Oy	Helsinki	Vahinkovakuutus	100,00			42,0	
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	Vahinkovakuutus	100,00				
Seesam International Insurance Company Ltd	Viro	Vahinkovakuutus	100,00			7,4	
Joint Stock Insurance Company "Seesam Latvia"	^{*)} 90 Latvia	Vahinkovakuutus	100,00			2,7	
Joint Stock Insurance Company "Seesam Lithuania"	^{*)} 78,68 Liettua	Vahinkovakuutus	100,00			1,0	
Closed Joint-Stock Insurance Company "Principal"	Venäjä	Vahinkovakuutus	67,50/80,50				
Vakuutusosakeyhtiö Bothnia International	Helsinki	Vahinkovakuutus	100,00			21,0	
Moorgate Insurance Company Limited	Iso-Britannia	Vahinkovakuutus	100,00			13,2	
Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola	Helsinki	Henkivakuutus	100,00			135,0	
Pohjola Omaisuudenhoito Oy	Helsinki	Omaisuudenhoito	100,00			7,7	
Pohjola Rahastoyhtiö Oy	Helsinki	Sijoitusrahastotoiminta	100,00			7,5	
Conventum Venture Finance Oy	Helsinki	Sijoitustoiminta	100,00			10,0	
Kaivokadun Pankkiiriliike Oy	Helsinki	Arvopaperivälitys	100,00			3,8	
Pohjolan Asiakaspalvelu Oy	Helsinki	Myynti ja asiakaspalvelu	100,00			10,3	
Pohjolan Systeempalvelu Oy	Helsinki	Tietotekniikkapalvelut	100,00			1,7	
Russia Life Investments Limited	Iso-Britannia	Omistusyhteisö	67,50/80,50			0,0	
Closed Joint-Stock Company "RLIR"	Venäjä	Omistusyhteisö	67,50/80,50				
Moorgate Insurance (Nominees) Limited	Iso-Britannia	Ei toimintaa	100,00				
Northclaims Oy	Helsinki	Ei toimintaa	100,00				
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	Kiinteistösijoitukset	100,00			0,0	
Pohjolan IT-Hankinta Oy (ent. Osmo Oy)	Helsinki	Käyttöomaisuuden osto ja vuokraus	100,00			4,9	
^{*)} Emoyhtiön omistusosuus							- 335,6

Viimeksi laaditun tilinpäätöksen
voitto/tappio oma pääoma

Tytäritys, ei yhdistelty								
Pohjanmaan Mikro Oy	0,1	1,1	Kempele	Tietokoneiden valmistus ja myynti	52,00	0,7		
Omistusyhteisytykset								
Osakkuusyrytykset, yhdistelty konsernitilin- päätökseen pääomaosuusmenetelmällä								
Nooa Säästöpankki Oy			Helsinki	Pankkitoiminta	25,00	7,2	9,4	
Autovahinkokeskus Oy			Espoo	Vahinkotavaran myynti	27,75	1,0		
Vahinkopalvelu Oy			Loppi	Vahinkotavaran myynti	46,67	0,7		
Osakkuusyrytyt, ei yhdistelty								
Delfoi Oy	0,0	0,1	Espoo	Tuotannon e-business ratkaisut	30,31	0,9		
Done Solutions Oy	-3,2	1,1	Helsinki	Logistiikkaratkaisujen valmistus ja myynti	26,56	1,5		
Futuremark Oy	-0,3	0,4	Espoo	Tietoteknisten ohjelmistojen valmistus	32,51	0,8		
Pirene Oy	0,0	2,0	Helsinki	Pintamaan ja jätteiden käsittelylait. valm.	30,65	0,6	0,5	
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2,1	76,5	Helsinki	Työeläkevakuutus	68,57/23,97	7,2	7,2	
						20,0	17,2	
Omistusyhteisyrytyt, ei yhdistelty								
Euro-Center Holding A/S	0,1	1,1	Tanska	Korvauspalvelut	16,67	0,2	-	

Omistukset muissa yrityksissä

Konserni Emoyhtiö

	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio oma pääoma		Koti- paikka	Toimiala	Omistusosuus/ ääniosuus % Milj. e	Kirjanpito- arvo	Kirjanpito- arvo
	2004	2004					
Osakkuusyritykset, ei yhdistelty							
Asunto Oy Einonkatu 8	0,0	0,2	Imatra	Kiinteistön hallinta	42,77	0,4	
Asunto Oy Espoon Haukatie 2	0,0	0,7	Espoo	Kiinteistön hallinta	25,00	0,2	
Kiinteistö Oy Eteläesplanadi 12	-0,1	10,9	Helsinki	Kiinteistön hallinta	27,18	6,0	
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	-	19,5	Helsinki	Kiinteistön hallinta	34,21	11,4	
Joensuun Metsätalo Oy	0,0	3,2	Joensuu	Kiinteistön hallinta	20,53	0,9	
Kiinteistö Oy Kiteen Yhdyskulma	0,0	0,1	Kitee	Kiinteistön hallinta	24,42	0,2	
Kiinteistö Oy Nokian Nosturikatu 18	-0,2	0,2	Helsinki	Kiinteistön hallinta	33,33	0,2	
Asunto Oy Salamankulma	0,0	2,0	Turku	Kiinteistön hallinta	33,82	3,5	
Sarfvik Oy	0,0	1,7	Kirkkonummi	Kiinteistön hallinta	20,00	0,5	
Asunto Oy Ranta	0,0	4,2	Hämeenlinna	Kiinteistön hallinta	27,12	0,6	
Kiinteistö Oy Nisulanportti	0,0	0,8	Jyväskylä	Kiinteistön hallinta	34,72	0,4	
Kiinteistö Oy Kulmaleveri	0,0	0,9	Oulu	Kiinteistön hallinta	23,77	0,7	
Kiinteistö Oy Vilhonkulma	0,0	0,5	Mikkeli	Kiinteistön hallinta	20,39	0,2	
						25,1	-

Omistukset muissa yrityksissä	Milj. e	Konserni 2004			Emoyhtiö 2004		
		Koti- paikka	Omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut							
Alma Media Oyj	Suomi	2,44	12,5	17,8			
Amer-yhtymä Oyj	Suomi	0,28	2,0	2,6			
Atria Yhtymä Oyj	Suomi	0,29	0,6	0,7			
Comptel Oyj	Suomi	0,37	0,7	0,7			
Elcoteq Network Oyj	Suomi	0,34	1,7	1,9			
Finnair Oyj	Suomi	0,17	0,8	0,8			
Finnlines Oyj	Suomi	0,89	3,6	4,5			
Fortum Oyj	Suomi	0,13	3,3	15,6	0,05	1,2	6,3
F-Secure Oyj	Suomi	0,67	1,8	1,8			
HK Ruokatalo Oyj	Suomi	0,30	0,6	0,8			
Huhtamäki Oyj	Suomi	0,21	1,4	2,5			
Incap Oyj	Suomi	5,40	1,3	1,3	5,40	1,3	1,3
Inion Oy	Suomi	1,11	0,9	2,0			
KCI Konecranes Oyj	Suomi	0,14	0,6	0,7			
Kemira Oyj	Suomi	0,07	0,6	0,8			
Kesko Oyj	Suomi	0,15	2,1	2,5			
Kone Oyj	Suomi	0,17	1,4	6,0	0,06	0,1	2,3
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	1,19	1,4	6,9			
Martela Oyj	Suomi	4,58	1,2	1,2			
Metso Oyj	Suomi	0,20	3,2	3,2			
M-real Oyj	Suomi	0,13	2,0	2,0			
Nokia Oyj	Suomi	0,02	8,3	11,8			
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj	Suomi	0,11	1,0	1,1			
Olvi Oyj	Suomi	1,22	0,5	0,8			
Orion Oyj	Suomi	0,13	1,8	2,1			
Outokumpu Oyj	Suomi	0,22	4,3	5,2			
Oyj Leo Longlife Plc	Suomi	3,06	0,7	0,9			
Perlos Oyj	Suomi	0,21	1,3	1,3			
Raisio Yhtymä Oyj	Suomi	0,17	0,5	0,5			
Rakentajain Konevuokraamo Oyj	Suomi	6,96	0,8	6,5			
Sampo Oyj	Suomi	0,12	6,5	7,1			
SanomaWSOY Oyj	Suomi	1,71	3,4	45,0	1,06	1,8	27,8
Stora Enso Oyj	Suomi	0,11	9,6	10,0			
Suomen Spar Oyj	Suomi	4,59	1,9	1,9			
Tietoenator Oyj	Suomi	0,12	0,9	2,4			
UPM-Kymmene Oyj	Suomi	0,26	7,5	22,0	0,11	2,3	9,4
Uponor Oyj	Suomi	0,44	2,8	4,6			
YIT-Yhtymä Oyj	Suomi	2,28	3,2	25,6	1,14	1,6	12,9
Muut optiotodistukset			0,4	0,5			
Muut osakkeet			1,4	2,6			
Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut							
HedgeFirst Ltd	Iso-Britannia		2,0	2,0			
Nordea Bank AB	Ruotsi	0,02	2,9	4,8			
RMF Absolute Return Strategies I Limited	Caymansaaret		4,9	4,9			
TeliaSonera AB	Ruotsi	0,03	4,2	5,6			
Vodafone Group Public Ltd	Iso-Britannia	0,00	1,1	1,1			
Muut osakkeet			17,2	19,2			
Kotimaiset yhtiöt, ei noteeratut							
Fingrid Oyj	Suomi	2,26	2,3	2,3			
Ion Blast Oy	Suomi	8,67	0,7	0,7			
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	Suomi	100,00	0,5	0,5		0,5	0,5
Kuopion Puhelin Oyj	Suomi	2,24	2,5	2,5			
NetHawk Oyj	Suomi	11,00	6,2	6,2			
Oyj Wireless Entertainment Services Finland Ltd.	Suomi	16,67	1,0	1,0			
Solid Information Technology Oy	Suomi	2,32	2,6	2,6			
Tornator Timberland Oy	Suomi	5,00	4,0	4,0			
Muut optiotodistukset			0,3	0,3			
Muut osakkeet			3,3	11,9		0,5	0,5

Omistukset muissa yrityksissä	Milj. e	Konserni 2004		Emoyhtiö 2004			
		Koti-paikka	Omistus-osuus %	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Omistus-osuus %	Kirjanpito-arvo
Ulkomaiset yhtiöt, ei noteeratut							
Cygate Ab	Ruotsi	4,60	0,6	0,6			
EIC Corporation Ltd.	Bermuda	2,06	0,7	0,8			
Muut osakkeet			0,9	0,9			
Absoluuttisen tuoton rahastot							
Pohjola 2XL	Caymansaaret		10,0	10,7			
Korkorahastot							
Hansa Money Market Fund	Viro		0,6	0,6			
Pimco Global Investm Grade Credit Fund, Inst Inc	Irlanti		9,9	9,9			
Pohjola Euro High Yield	Suomi		10,0	11,2			
Pohjola Euro Yrityslaina	Suomi		27,0	33,0			
Pohjola Korko Plus	Suomi		54,0	55,8			
Pohjola Likvidi	Suomi		30,1	30,5			
Pohjola Obligaatio	Suomi		60,0	64,8			
Pohjola US High Yield	Suomi		1,0	1,1			
Pohjola Vaihtovelkakirjalaina	Suomi		3,4	3,8			
SISF Emerging Markets Debt I, Acc	Luxemburg		11,8	11,8			
Muut korkorahastot			0,8	0,8			
Pääomarahastot							
Aboa Venture III Ky	Suomi		1,6	1,6			
Access Capital LP II A	Iso-Britannia		1,3	1,3	1,3	1,3	
Access Capital LP II B	Iso-Britannia		1,0	1,2	1,0	1,2	
Apax Europe V - D, LP	Iso-Britannia		5,5	5,5			
Arcadia Beteiligungen BT GmbH & Co. KG	Saksa		3,4	3,4			
Baltic Investment Fund III L.P.	Iso-Britannia		1,7	1,7			
Behrman Capital III L.P.	Yhdysvallat		4,4	4,4			
Bio Fund Ventures III Ky	Suomi		2,3	2,3			
CapMan Equity VII B L.P.	Suomi		4,0	4,1			
Deutsche European Partners IV (No.3) LP	Iso-Britannia		1,5	1,5			
Duke Street Capital IV UK No.1 LP	Iso-Britannia		1,5	1,5			
ECI 7 (UK) LP	Iso-Britannia		2,3	2,9			
Eqvitec Technology Fund II Ky	Suomi		7,2	7,2	2,4	2,4	
Euroknights IV Jersey No.2 L.P.	Iso-Britannia		2,3	2,9			
European Fund Investments II LP	Iso-Britannia		0,7	0,9			
European Strategic Partners LP	Iso-Britannia		6,8	6,8			
Finnmezzanine Rahasto II B Ky	Suomi		2,0	3,3			
Finnventure Rahasto V Ky	Suomi		3,6	5,1	3,6	5,1	
GrowHow Rahasto I KY	Suomi		0,9	0,9			
Indigo Capital IV L.P.	Iso-Britannia		2,6	2,6			
Industri Kapital 2000 LP IV	Iso-Britannia		6,3	7,1	6,3	7,1	
Lexington Capital Partners IV, L.P.	Yhdysvallat		3,2	4,4			
MB Equity Fund III Ky	Suomi		1,2	1,2			
MidInvest Fund I Ky	Suomi		0,8	0,8			
Nexit Infocom 2000 Limited	Iso-Britannia		0,9	0,9			
Nordic Capital IV Limited	Iso-Britannia		2,6	2,6			
Nordic Mezzanine Fund II LP	Iso-Britannia		1,6	1,6			
Nordic Mezzanine Fund No.1 LP	Iso-Britannia		4,5	4,5	4,5	4,5	
Nova Polonia Private Equity Fund, L.L.C.	Irlanti		2,3	2,3			
Prime Technology Ventures N.V.	Alankomaat		0,6	0,6			
Private Energy Market Fund Ky	Suomi		2,1	2,1			
Promotion Capital I Ky	Suomi		1,7	1,7	1,7	1,7	
Proventure & Partners Scottish LP	Iso-Britannia		2,6	2,6			
Seedcap Ky	Suomi		0,8	0,8			
SFK 99-Rahasto Ky	Suomi		1,1	1,1			
Sponsor Fund I Ky	Suomi		0,6	0,9			
Sponsor Fund II Ky	Suomi		2,2	2,2			
The First European Fund Investments UK LP	Iso-Britannia		4,1	4,1			
Muut pääomarahastot			2,6	2,7			

Omistukset muissa yrityksissä

Milj. e

Konserni 2004

Emoyhtiö 2004

	Koti- paikka	Omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Sijoitusrahastot							
AAF Eastern Europe Equity Fund	Luxemburg		1,5	3,0			
ABN AMRO Trans Europe Fund	Alankomaat		1,4	1,4			
Goldman Sachs US Growth Equity Cl I	Luxemburg		12,3	12,3			
P.F. Small Cap Europe I Class	Luxemburg		0,9	2,2			
Parvest Europe Mid Cap - Inst. C	Luxemburg		8,0	9,2			
Parvest Europe Mid Cap - Inst. C	Luxemburg		1,0	1,1			
Pohjola Aasia Plus	Suomi		3,0	3,7			
Pohjola Euro 50 Plus	Suomi		14,0	14,4			
Pohjola Euro 50 Plus	Suomi		3,6	3,7			
Pohjola Euro Forte	Suomi		1,0	1,2			
Pohjola Euro Kasvu	Suomi		15,9	15,9			
Pohjola Euro Kasvu	Suomi		1,7	1,7			
Pohjola Euro Value	Suomi		14,2	14,2			
Pohjola Euro Value	Suomi		1,6	1,6			
Pohjola Eurooppa Osake	Suomi		20,0	21,5			
Pohjola Eurooppa Osake	Suomi		2,7	2,9			
Pohjola Focus	Suomi		0,7	0,7			
Pohjola Japani Plus	Suomi		6,0	6,1			
Pohjola Raaka-aine	Suomi		2,5	2,5			
Pohjola Solid	Suomi		2,0	2,1			
Pohjola Tekno	Suomi		1,0	1,2			
Pohjola Tummansininen Erikoissijoitusrahasto	Suomi		1,2	1,4			
Pohjola US 500 Plus	Suomi		5,3	5,3			
Pohjola Vaaleansininen Erikoissijoitusrahasto	Suomi		0,8	0,9			
Pohjola Venäjä Plus	Suomi		4,3	4,3			
PWT US Relative Value	Irlanti		11,2	11,2			
Schrodes Tokyo Fund - Acc JPY	Iso-Britannia		7,5	9,5			
SISF Pacific Equity Class C - Dist.	Luxemburg		4,8	4,8			
Muut sijoitusrahastot			0,0	0,4			
			625,3	799,6			
Kiinteistöosakkeet							
						-	-
						29,8	84,0

18. Saamiset

	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Myyntisaamiset	-	-	0,0	0,8	
Siirtosaamiset	-	-	2,6	2,1	
Ennako-osinkosaaminen	-	-	-	5,0	
Muut saamiset	-	-	12,1	4,4	
Yhteensä	-	-	14,7	12,3	
Saamiset omistusyhteisyrittäjiltä					
Ensivakuutustoiminnasta	0,3	0,3	-	-	
Myyntisaamiset	0,5	0,4	-	0,0	
Siirtosaamiset	0,0	-	-	-	
Muut saamiset	1,5	1,7	0,1	0,1	
Yhteensä	2,2	2,5	0,1	0,1	

19. Siirtosaamiset

Korot ja vuokrat	34,8	29,4	0,2	1,4
Muut siirtosaamiset				
Etukäteen maksetut menot	5,4	3,2	0,4	0,5
Tuloverot	0,7	0,4	0,2	0,2
Johdannaissopimukset	3,9	5,4	-	-
Muut siirtosaamiset	9,7	10,0	1,0	0,9
	19,7	19,0	1,5	1,5
Yhteensä	54,4	48,4	1,7	2,9

20. Oma pääoma

	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Osakepääoma					
C-osakkeet 1.1.	-	0,8	-	-	0,8
Osakepääoman alentaminen	-	-0,8	-	-	-0,8
Yhteensä	-	-	-	-	-
Pohjola-Yhtymä 1.1.	43,7	43,7	43,7	43,7	43,7
Osakepääoman korotus	94,2	-	94,2	-	-
Yhteensä	137,8	43,7	137,8	43,7	43,7
Osakepääoma 31.12.	137,8	43,7	137,8	43,7	43,7
Ylikurssirahasto					
Pääoma 1.1.	40,5	39,7	40,5	39,7	39,7
Osakepääoman korotus /alentaminen	2,8	0,8	2,8	0,8	0,8
Pääoma 31.12.	43,3	40,5	43,3	40,5	40,5
Vararahasto					
Pääoma 1.1.	158,3	158,3	158,2	158,2	158,2
Osakepääoman korotukseen	-93,4	-	-93,4	-	-
Pääoma 31.12.	64,9	158,3	64,8	158,2	158,2
Muut rahastot					
Käyttörahassto					
Pääoma 1.1.	231,2	223,1	214,8	161,3	161,3
Emoyhtiön osingonjakoon	-99,0	-	-99,0	-	-
Arvonkorotusten peruutus	-	-3,8	-	-	-
Edellisten tilikausien voitosta	-0,5	10,3	-	-	-
Edellisen tilikauden voitosta	67,4	1,5	46,9	53,5	53,5
Pääoma 31.12.	199,1	231,2	162,6	214,8	214,8
Edellisten tilikausien voitto/tappio					
Pääoma 1.1.	20,2	4,5	-	-	-
Edellisen tilikauden voitosta/tappiosta	58,6	29,5	-	-	-
Siirto käyttörahasstoon	0,5	-10,3	-	-	-
Konsernirakenteen muutoksesta	-1,4	-1,6	-	-	-
Muuntoero	-0,7	-1,9	-	-	-
Pääoma 31.12.	77,3	20,2	-	-	-
Edellisen tilikauden voitto	176,8	132,6	97,7	155,0	155,0
Emoyhtiön osingonjakoon	-50,8	-101,5	-50,8	-101,5	-101,5
Käyttörahasstoon	-67,4	-1,5	-46,9	-53,5	-53,5
Edellisten tilikausien voittoon/tappioon	-58,6	-29,5	-	-	-
Yleishyödyllisiin lahjoituksiin	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-	-	0,0	-	-
Tilikauden voitto	167,6	176,8	133,7	97,7	97,7
Oma pääoma yhteensä	690,0	670,7	542,3	554,8	554,8

Oma pääoma
Konserni
Emoyhtiö

	Millj. e	2004	2003	2004	2003
	Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus				
Edellisten tilikausien voitto/tappio		1,2	2,2		
Tilikauden voitto/tappio		6,1	-0,7		
Yhteensä		7,3	1,5		
Voitonjakokelpoiset varat					
Tilikauden voitto		167,6	176,8	133,7	97,7
Käyttöraho		199,1	231,2	162,6	214,8
Edellisten tilikausien voitto/tappio		77,3	20,2	-	-
Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus		-7,3	-1,5	-	-
Oman pääoman muuntoerot		-	-0,4	-	-
Muut oikaisut		-0,7	-0,6	-	-
		435,9	425,7	296,4	312,4

Oma pääoma

Vuoden 2004 alussa Pohjolan osakepääoma oli 43 654 051,86 euroa. Osakkeita oli 50 772 851 kappaletta. Osakkeen vasta-arvo oli 0,86 euroa (ei tarkka arvo).

Varsinainen yhtiökokous 22.4.2004 päätti korottaa yhtiön osakepääomaa kahdella rahastoannilla:

Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo muutettiin 0,90 euroksi korottamalla osakepääomaa 2 041 514,04 euron määrällisellä rahastoannilla 43 654 051,86 eurosta 45 695 565,90 euroon. Osakepääoman korotusta vastaava määrä siirrettiin vararahastosta osakepääomaan. Uusia osakkeita ei annettu eikä yhtiön osakkeiden lukumäärä muuttunut. Lisäksi osakepääomaa korotettiin rahastoannilla yhtiön osakemäärän kolminkertaistamiseksi antamalla yhtä osaketta vastaan vastikkeetta kaksi uutta osaketta. Osakepääoman korotusta vastaava määrä 91 391 131,80 euroa siirrettiin vararahastosta osakepääomaan. Rahastoannissa annetut uudet osakkeet, joita oli 101 545 702 kappaletta, eivät oikeutaneet siihen tilikaudelta 2003 jaettuun osinkoon, jonka jakamisesta päätettiin varsinaisessa yhtiökokouksessa ja jonka maksupäivä oli 4.5.2004. Muutoin vanhat ja uudet osakkeet tuottavat yhtäläiset osakasoikeudet. Rahastoannilla tehdyt osakepääoman korotukset merkittiin kaupparekisteriin 27.4.2004. Korotusten jälkeen uusi osakepääoma oli 137 086 697,70 euroa ja osakkeita oli yhteensä 152 318 553 kappaletta.

Osakepääomaa korotettiin 27.10.2004 ja 22.12.2004 vuoden 2001 optio-ohjelman A- ja B-optio-oikeuksilla tehtyjen osakemerkintöjen perusteella yhteensä 747 084,60 eurolla. A-optio-oikeuksilla merkittiin 64 794 osaketta ja B-optio-oikeuksilla 765 300 osaketta. Yhteensä merkittiin 830 094 osaketta.

Yhtiön osakepääoma 31.12.2004 oli 137 833 782,30 euroa ja osakkeita oli yhteensä 153 148 647 kappaletta.

Osakkeilla on oikeus osinkoon ja yhtiön varoihin. Jokainen osake tuottaa yhtiökokouksessa yhden äänen.

Pohjolan optio-ohjelma

Ylimääräinen yhtiökokous päätti 5.7.2001 antaa enintään 1 100 000 kappaletta optio-oikeuksia. Optio-oikeudet on annettu maksutta Pohjolan konsernin avainhenkilöille ja Pohjolan kokonaan omistamalle tytäryhtiölle.

Optio-ohjelman ehtoja muutettiin varsinaisen yhtiökokouksen 22.4.2004 tekemien rahastoantipäätösten seurauksena. Muutettujen ehtojen mukaan kukin optio-oikeus oikeuttaa sen haltijan merkitsemään kolme Pohjola-Yhtymä Oyj:n osaketta kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan 0,90 euroa. Osakepääoma voi merkintöjen seurauksena nousta enintään 2 970 000 eurolla ja yhtiön osakelukumäärä enintään 3 300 000 kappaleella. Osakkeiden merkintähinta on optio-oikeuksien ehtojen mukaisesti laskettu merkintähinta jaettuna luvulla kolme. Merkintähinnoista vähennetään ennen osakemerkintää jaettujen osinkojen määrä.

Optio-ohjelman mukaan optiot jakautuvat kolmeen eri sarjaan:

Sarja	Optio-oikeuksia kpl	Merkintähinta vuosilta 2001-2003 jaettujen osinkojen jälkeen, euroa	Merkintäaika	Merkittävissä osakkeita yhteensä,kpl
A	100 000	6,5033	1.8.2003 - 30.7.2006	300 000
B	500 000	4,0933	1.8.2004 - 30.7.2006	1 500 000
C	500 000	4,0933	1.8.2005 - 30.7.2006	1 500 000

Vuodelta 2004 hallitus esittää osinkoja jaettavaksi 0,70 euroa osakkeelta.

Optio-ohjelman A-optio-oikeudet on otettu kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päälistalle 3.11.2003 alkaen ja B-optio-oikeudet 2.8.2004 alkaen.

A-optio-oikeuksilla merkittiin vuonna 2004 yhteensä 64 794 osaketta, joita vastaava osakepääoman korotus oli 58 314,60 euroa. B-optio-oikeuksilla merkittiin vuonna 2004 yhteensä 765 300 osaketta, joita vastaava osakepääoman korotus oli 688 770,00 euroa. Optio-oikeuksien perusteella merkityt osakkeet oikeuttavat osinkoon siltä tilikaudelta, jonka kuluessa ne on merkitty. Muut osakkeet alkavat osakepääoman korotuksen tultua rekisteröidyksi kaupparekisteriin.

Hallituksen valtuutukset

Varsinainen yhtiökokous 22.4.2004 valtuutti hallituksen päättämään osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä ja/tai vaihtovelkakirjalainojen ottamisesta niin, että uusmerkinnän ja vaihtovelkakirjalainojen perusteella osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään 5 760 810 eurolla. Valtuutus sisältää oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta merkintäoikeudesta, mikäli tähän on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten esimerkiksi yritys-kauppojen tai yhteistoimintajärjestelyjen toteuttaminen. Valtuutus on voimassa yhden vuoden yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Ylimääräinen yhtiökokous 22.9.2004 myönsi hallitukselle omien osakkeiden hankkimis- ja edelleenluovutusvaltuudet, jotka ovat voimassa 7.4.2005 asti. Omia osakkeita voidaan hankkia enintään 6 000 000 kappaletta, joka on alle 5 % yhtiön osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Hankinta toteutetaan Helsingin Pörssin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Osakkeet voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, käytettäväksi vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa tai muissa järjestelyissä, yhtiön tai sen tytäryhtiöiden kannustusjärjestelmien toteuttamiseksi tai muutoin edelleen luovutettaviksi taikka mitätoitaviksi. Hallitus valtuutettiin päättämään siltä, kelle, mihin hintaan ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan.

21. Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuu

Konserni

Emoyhtiö

Milj. e	2004	2003	2004	2003
---------	------	------	------	------

Siirtovastuun täydennys

2,3

5,6

22. Vahinkovakuutuksen korvausvastuu

Eläkemuotoiset korvaukset

Vastuuvelkaa laskettaessa käytetty korkokanta keskimäärin

3,5 %

3,7 %

23. Varaukset

Tuloslaskelman erät

Muut kulut (muun toiminnon kulut)

Uudelleenjärjestelyvaraus

Eläkejärjestelyt

0,0

0,1

Tukipaketit

-0,6

4,1

Vuokravastuut

0,0

1,1

Työnantajan sosiaaliturvamaksu työsuhdeoptioista

0,1

0,3

-0,4

5,6

Sijoitustoiminnan kulut

Tilojen tyhjentäminen saneerausta varten

-

-0,2

Henkilöstökulut/Palkat

Työnantajan sosiaaliturvamaksu työsuhdeoptioista

0,1

0,2

Henkilöstökulut/Eläkekulut

Uudelleenjärjestelyvaraus

Eläkejärjestelyt

0,0

0,0

Liiketoiminnan muut kulut

Uudelleenjärjestelyvaraus

Tukipaketit

0,0

0,2

Vuokravastuut

0,1

0,8

0,2

1,0

Yhteensä

-0,4

5,3

0,3

1,3

Taseen erät

Pakolliset varaukset

Tukipaketit

-

4,3

-

0,1

Vuokravaraus

1,1

1,1

1,0

0,8

Työnantajan sosiaaliturvamaksu työsuhdeoptioista

0,4

0,3

0,3

0,2

1,5

5,6

1,3

1,2

Siirtovelat

Eläkejärjestelyt

-

2,9

-

0,5

Tukipaketit

1,9

2,1

0,1

0,2

1,9

5,0

0,1

0,8

Yhteensä

3,4

10,7

1,4

2,0

24. Velat	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Velat saman konsernin yrityksille					
Ostovelat	-	-	1,3	4,0	
Siirtovelat	-	-	0,1	0,0	
Muut velat	-	-	23,1	29,9	
	-	-	24,5	34,0	
Velat omistusyhteisyrityksille					
Lainat rahoituslaitoksilta	7,1	13,8	-	-	
Ostovelat	0,1	0,4	0,0	0,3	
Muut velat	1,4	-	1,4	0,7	
Yhteensä	8,5	14,3	1,4	1,0	
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua					
Lainat rahoituslaitoksilta	0,9	1,2	-	-	
25. Siirtovelat					
Henkilöstömenot	28,7	26,8	8,6	6,4	
Tuloverot	26,8	18,1	14,3	7,8	
Johdannaissopimukset	1,4	1,4	-	-	
Uudelleenjärjestelyvaraus	1,9	5,0	0,1	0,8	
Muut	14,4	8,6	1,1	1,0	
	73,3	60,0	24,1	16,0	
26. Laskennalliset verot					
Tuloslaskelman erät					
Tuloverot/laskennalliset verot					
Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät	-6,6	0,3	-4,6	0,1	
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	-2,1	0,3	-	-	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat jaksotuserot	0,3	-1,5	-	-	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat muut väliaikaiset erot	0,0	0,0	-	-	
	-8,4	-1,0	-4,6	0,1	
Satunnaiset erät/laskennalliset verot					
Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät	-	18,4	-	18,4	
Taseen erät					
Laskennalliset verosaamiset					
Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät	17,0	23,6	14,7	19,3	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat jaksotuserot	2,5	3,0	-	-	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat muut väliaikaiset erot	0,4	-	-	-	
	19,9	26,6	14,7	19,3	
Laskennalliset verovelat					
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	2,4	0,4	-	-	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat jaksotuserot	2,5	3,3	-	-	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat muut väliaikaiset erot	-	0,7	-	-	
	4,9	4,5	-	-	
Laskennallisia verosaamisia on jätetty taseeseen merkittämättä niiden epätodennäköisen toteutumisen vuoksi	10,7	20,4	10,4	18,4	

27. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Konserni

Emoyhtiö

	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Vakuudet					
Omasta puolesta annetut vakuudet					
Lainat rahoituslaitoksilta		7,1	8,3	-	-
Takaukset		7,1	8,1	-	-
Kiinteistökiinnitykset		-	0,5	-	-
Vakuutustekninen vastuovelka		7,4	16,2	-	-
Pantit		11,4	21,7	-	-
Johdannaiskaupan vakuudet					
Pantit		-	1,2	-	-
Markkinatakaustoiminnan vakuudet					
Pantit		-	33,9	-	33,9
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet					
Takaukset		-	-	2,2	2,6
Pantit		-	-	0,0	0,6
Yhteisyritysten puolesta annetut vakuudet					
Lainat rahoituslaitoksilta		-	4,7	-	-
Takaukset		-	4,7	-	-
Muiden puolesta annetut vakuudet					
Pantit		-	13,3	-	-
Annetut vakuudet yhteensä		18,5	83,3	2,2	37,0
Emoyhtiö on antanut Moorgate Insurance Company Ltd:n puolesta mahdollisiin tuleviin korvausvelvoitteisiin liittyvän takauksen ILU:lle (Insitute of London Underwriters).					
Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut					
Toimittamattomat arvopaperikaupat		-	268,4	-	-
Sopimusvastuut					
Sitouduttu merkitsemään Venture Capital -sijoitustoimintaa harjoittavien kommandiittiyritysten yhtiöosuuksia		83,7	111,2	11,0	13,9
Pääomalainalimiittisopimus		-	-	50,5	50,5
Muut sopimusvastuut		38,9	13,7	11,3	4,6

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Konserni

Emoyhtiö

	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Johdannaissopimukset (suojaamistarkoitus)					
Korkojohdannaiset					
Optiosopimukset					
Ostetut, käypä arvo	-	-	0,5	-	-
kohde-etuuden arvo	-	-	210,0	-	-
Asetetut, käypä arvo	-	-	-0,4	-	-
kohde-etuuden arvo	-	-	210,0	-	-
Valuuttajohdannaiset					
Termiini- ja futuurisopimukset					
Käypä arvo	0,1	-	-	-	-
Kohde-etuuden arvo	46,4	-	-	-	-
Optiosopimukset					
Ostetut, käypä arvo	5,2	4,6	-	-	-
kohde-etuuden arvo	84,0	104,0	-	-	-
Asetetut, käypä arvo	-0,2	-1,5	-	-	-
kohde-etuuden arvo	94,8	148,9	-	-	-
Osakejohdannaiset					
Termiini- ja futuurisopimukset (Skandia)					
Käypä arvo	-	2,4	-	2,4	
Kohde-etuuden arvo	-	53,0	-	53,0	
Johdannaissopimukset (muut)					
Korkojohdannaiset					
Optiosopimukset					
Ostetut, käypä arvo	-	0,1	-	-	-
kohde-etuuden arvo	-	1,3	-	-	-
Asetetut, käypä arvo	-	0,0	-	-	-
kohde-etuuden arvo	-	0,3	-	-	-
Osakejohdannaiset					
Termiini- ja futuurisopimukset					
Käypä arvo	-	0,6	-	-	-
Kohde-etuuden arvo	-	3,9	-	-	-
Optiosopimukset					
Ostetut, käypä arvo	-	0,6	-	-	-
kohde-etuuden arvo	-	3,1	-	-	-
Asetetut, käypä arvo	-	0,6	-	-	-
kohde-etuuden arvo	-	2,4	-	-	-
Muut johdannaiset					
Optiosopimukset					
Ostetut, käypä arvo	-	0,1	-	-	-
kohde-etuuden arvo	-	1,2	-	-	-
Asetetut, käypä arvo	-	0,0	-	-	-
kohde-etuuden arvo	-	0,6	-	-	-
Leasingvastuut					
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	0,3	5,5	0,0	0,0	
Seuraavilla tilikausilla maksettava määrä	0,3	2,1	0,0	0,0	
Yhteisvastuumäärä					
Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyen Pohjola-Yhtymä on muiden Pohjola-Yhtymän verovelvollisuusryhmän jäsenten kanssa yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilittävästä arvonlisäverosta					
Saman konsernin yritykset	-	-	0,0	0,1	
Omistusyhteisytykset	2,5	2,9	2,5	2,9	
Muut yritykset	1,3	0,0	1,3	0,0	
		3,8	3,0	3,9	3,1
Ehdolliset saamiset/velat					
Riidanalainen saaminen	-	0,4	-	-	
Riidanalainen velka	-	0,6	-	-	

28. Riskienhallinnan periaatteet

Pohjolan riskienhallinnan lähtökohtana ovat emoyhtiön hallituksen vahvistamat yhteiset suuntaviivat koko konsernin sisäiselle valvonnalle. Sisäinen valvonta sisältää riskienhallintajärjestelmän, jonka avulla toimintaan kohdistuvat riskit kyetään tunnistamaan ja rajoittamaan. Riskienvalvontatoiminto on riippumaton riskiä ottavasta liiketoiminnosta.

Pohjolassa riskiksi ymmärretään kaikki mahdolliset tekijät, joilla on vaikutusta asetettujen liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseen. Hallitus on asettanut tavoitteet oman pääoman tuotolle, yhdistetylle kulusuhteelle, vahinkovakuutuksen vakavaraisuudelle ja yhteiskuntavastuulle. Seuraava riskianalyysi keskittyy konsernin merkittävimpiin tunnistettuihin riskeihin.

Pääomarakenne

Vakuutus konsernissa oikein mitoitettulla pääomalla on keskeinen rooli. Vakuutusyhtiön toimilupa edellyttää laissa säädettyjen vakavaraisuusvaatimusten täyttämistä. Pääoman määrä vaikuttaa sekä oman pääoman tuottoon että konsernin riskienkantokykyyn. Hyvä kannattavuus puolestaan tukee molempia edellä mainittuja tavoitteita ja samalla luodellu tytykset yhteiskuntavastuulliselle toiminnalle.

Pohjolan tavoitteena on pitää tytäryhtiöissä liiketoimintojen tarvittava pääoma. Pääomapuskurit ovat emoyhtiössä. Vakavaraisuuspääomaan sisällytetään oman pääoman lisäksi sijoitusten arvostuserot ja tasoituspääoma. Lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituva verovelka vähennetään arvostuseroista. Pääomarakenteen tehokkuutta lisätään korvaamalla osa tytäryhtiöiden omasta pääomasta emoyhtiön myöntämällä pääomalainalla. Tasoituspääomaa voidaan käyttää pelkästään vakuutusriskien kattamiseen ja muuta vakavaraisuuspääomaa kaikkien riskien kattamiseen. Vakavaraisuus asettaa viime kädessä rajat sille, miten suuria riskejä konserni voi ottaa.

Yhtiön tavoitteena on pitää vahinkovakuutuksen vakavaraisuus tasolla, joka vastaa A-vakavaraisuusluokitusta.

Vakuutus- ja sijoitusriskien hallinta

Pohjollalla on todennäköisyysmalli vakuutus- ja sijoitusriskien arvioimiseksi. Mallin avulla arvioidaan Pohjolan sijoitusallokaation, vakuutuskanan ja vakavaraisuuden optimaalinen rakenne siten että pääoman tuotto maksimoidaan. Mallin avulla määritetään myös Pohjolan vakavaraisuudelle tavoitealue. Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuden tavoitealueen alaraja on noin kolminkertainen EU:n tämänhetkisiin vakavaraisuusvaatimuksiin nähden.

Vakuutusriskien osalta mallissa on otettu huomioon vakuutuslajien erilainen luonne sekä jälleenvakuuttamisaste. Sijoitusriskien osalta käytetään sijoitusinstrumentin laadun perusteella tehtävään luokitteluun perustuvaa mallia, jossa on otettu huomioon sijoitusluokkien odotettu tuotto ja hajonta sekä luokkien välinen korrelaatio.

Vakuutusriskit

Vahinkovakuutus

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät riskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen ja vastuuvelan riittävyys. Vastuuvälkariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski tulee vastuuvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä.

Riskinvalinnan ja hinnoittelun merkitystä korostetaan toimintamallissa. Sitä tukeva tietovarasto ja analysointisovellukset on otettu käyttöön. Vakuutusehtojen merkitys riskin rajoittamisen keinona on olennainen.

Pohjolan vakuutusmaksutulosta noin 90 % tulee kotimaasta, 4 % Baltian maista ja 6 % suomalaisten asiakkaiden ulkomaantoiminnosta. Suomessa ei ole ollut merkittäviä luonnonkatastrofeja eikä terrorismia. Nämä riskit liittyvät lähinnä suomalaisten asiakkaiden ulkomaantoimintoihin, joita Pohjola vakuuttaa yhteistyössä Royal & SunAlliance-yhtiöiden kanssa. Pohjola ei merkitse ulkomaista sopimusjälleenvakuutusliikettä.

Vastuuvelan riittävyttä seurataan säännöllisesti. Pohjolan vastuuvelasta noin puolet on lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen ja mootoriajoneuvon vastuuvakuutukseen liittyviä pitkäaikaisia eläkevastuita. Lakisääteisten lajien korvaustaso on säännelty lainsäädännössä. Eläkkeiden indeksikorotukset hoidetaan lakiin perustuvalla valtakunnallisella jakojärjestelmällä, joten niistä ei aiheudu riskiä vakuutusyhtiöille.

Suomessa asbestista aiheutuneiden vakavien ammattitautien määrä on hitaasti taitumassa. Vuosittain tulee ilmi noin sata uutta työperäiseksi katsottavaa asbestin aiheuttamaa kuolemantapausta. Näistä Pohjolan osuus on noin 30. Sairastuneiden keski-ikä oli 63 vuotta vuonna 2004. Tuotevastuuvakuutuksiin ei liity olennaista asbestiriskiä, sillä näiden vakuutusten määrä oli vähäinen silloin, kun asbestia vielä käytettiin Suomessa. Pohjolan ammattitautien erillisvaraus niitä asbestitapauksia varten, jotka eivät ole vielä tulleet yhtiön tietoon, on 48 milj. euroa ja sen arvioidaan riittävän kattamaan kaikki jo syntyneet työperäiset asbestialtistumat.

Riskienhallinnan periaatteet

Pohjolan ulkomaaisessa irtisanotussa vakuutuskannassa merkittävän vastuuvelan riittävyteen kohdistuva epävarmuus liittyy jälleenvakuutuksena merkittyyn yhdysvaltalaiseen vastuuvakuutukseen. Liikkeen merkitseminen lopetettiin 1990-luvun alussa. Vakuutuskannassa on myös jälleenvakuutus sopimuksia, joiden perusteella maksetaan korvauksia asbestiperäisistä sairauksista. Näiden osuus vastuuvelasta on noin 17 milj. euroa. Vastuiden katkaisu on pienentänyt riskiä vuosittain.

Jälleenvakuutus

Pohjolan hallitus päättää jälleenvakuutusperiaatteista ja omalla vastuulla pidettävästä riskistä. Jälleenvakuutusaste vaikuttaa vakavaraisuuspääoman tarpeeseen. Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka vakavaraisuusluokitus on riittävä. Yhtiö on lisäksi vahvistanut maksimilimitit sille, kuinka paljon riskiä yhdelle jälleenvakuuttajalle voidaan antaa. Limiitti riippuu riskin luonteesta ja yhtiön vakavaraisuudesta. Konsernin jälleenvakuutukset on pääosin sijoitettu yhtiöihin, joiden luokitus on Standard & Poor'sin mukaan vähintään A. Epävarmojen ja riidanalaisen saamisen määrä ei ole merkittävä.

Merkittävä osa Pohjolan jälleenvakuutusohjelmista on ei-suhteellisia. Vuonna 2004 jälleenvakuutusohjelmiin maksetut vakuutusmaksut olivat 4 % saaduista bruttovakuutusmaksuista. Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa Pohjolan vahinkokohtainen omapidätys oli vuonna 2004 tammi-kesäkuussa 7,5 milj. euroa ja heinä-joulukuussa 4 milj. euroa vahingolta. Vuonna 2005 vahinkokohtainen omapidätys on omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa 5 milj. euroa, ja omapidätykset ovat muissa lajeissa pääsääntöisesti 4 milj. euroa. Pohjola on jäsenenä Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa, jossa Pohjolan vahinkokohtainen osuus on maksimissaan 20 milj. euroa.

Pohjola on ottanut katastrofijälleenvakuutusuojan myrsky-, maanjäristys- ym. kumuloituvista vahingoista omalle vastuulle jäävän osuuden varalta. Vuonna 2005 katastrofisuoja on 50 milj. euron vahinkomäärään saakka. Suojan piiriin kuuluvat omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, koti-, auto-, metsä- ja venevakuutukset. Lisäksi on otettu katastrofisuoja henki-, matkustaja- ja yksityistapaturmavakuutuksista esim. lento- tai laivaonnettomuudessa syntyvän kumuloituvan henkilövahingon varalta. Jälleenvakuutusuojaa on 25 milj. euron vahinkomäärään saakka.

Jälleenvakuutusuojan saatavuus terrorismin aiheuttamille vahingoille on edelleen huono. Tämän vuoksi yritys vakuutuksissa Pohjola on rajoittanut korvauksia terrorismin aiheuttamista vahingoista. Vuonna 2005 vakuutuskohtainen enimmäiskorvaus on 3 milj. euroa Suomessa

tapahtuvan vahingon osalta. Pohjola ei kata terrorismiriskiä Suomen ulkopuolella. Matkustaja- ja yksityistapaturman jälleenvakuutuksesta on poissuljettu biologinen ja kemiallinen terrorismi.

Vahinkovakuutusliikkeen herkkyyshanalyysi

Alla olevassa taulukossa on tarkasteltu miten muutokset eri riskimuuttujissa vaikuttavat vahinkovakuutusliikkeen tulokseen. Esitetyt luvut ovat ainoastaan suuntaa antavia.

Riskimuuttuja	Kokonais- määrä vuonna 2004, milj. e	Muutos riski- muuttujassa	Vaikutus ghdistettyyn kulu- suhteeseen	Vaikutus ¹⁾ milj. e
Kuolevuus korvausvastuun (eläkkeet) laskennassa	1 100	Elinikä pidentyy vuodella	4 %-yks.	-25
Diskonntauskorko korvausvastuun (eläkkeet) laskennassa	1 100	Alenee 0,1 %-yks.	2 %-yks.	-11
Vakuutuskannan tai maksutulon vaikutus vakuutusmaksutuottoon	692	Kasvaa 1 %	1 %-yks.	+7
Korvauskulut	543	Kasvaa 1 %	1 %-yks.	-5
Liikekulut	133	Kasvaa 5 %	1 %-yks.	-7
Henkilöstökulut	96	Kasvaa 7 %	1 %-yks.	-7
Kokonaiskulut ²⁾	181	Kasvaa 4 %	1 %-yks.	-7

¹⁾ Vaikutus vakavaraisuuteen sekä vakuutustekniseen tulokseen ennen tasoitusmäärän muutosta

²⁾ Liikekulut ja korvausten selvittelykulut

Sijoitustoiminnan riskit

Sijoitustoiminnan riskit voivat realisoitua odotettua alhaisempana tuotona tai sijoitusten arvojen alentumisena. Pohjolassa kiinnitetään erityistä huomiota sijoitusriskien hajauttamiseen, sijoitusten likvidisyyteen ja vastapuoliriskiin. Pohjolan strategian mukaan sijoituksia tehdään korko-, osake- ja kiinteistö sijoituksiin sekä kotimaassa että ulkomailla. Tavoitteena on taata hyvä tuotto pitkällä aikavälillä. Sijoitustoiminta perustuu hallitusten vuosittain vahvistamiin sijoitussuunnitelmiin sekä hallitusten hyväksymiin sijoitustoiminnan valtuuksiin.

Markkinariskit

Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen arvojen muutokset vaikuttavat

Pohjolan sijoitusomaisuuden arvoon. Sijoitusriskien pienentämiseksi Pohjolan sijoitussalkku on hajautettu eri instrumentteihin eri markkina-alueille. Lisäksi johdannaisoppimuksia käytetään markkinariskien hallintaan.

Luottoriski

Pohjola sijoittaa joukkovelkakirjalainoissa pääosin Euromaiden valtioiden euromääräisiin joukkovelkakirjalainoihin. Yrityslainoille on sijoitusvaluutoissa määritelty luottoluokitukseen perustuvat limiitit.

Valuuttakurssiriski

Pohjolan valuuttakurssiriskit muodostuvat lähinnä ulkomaisista osakesijoituksista. USA:n dollari, Ruotsin kruunu ja Englannin punta muodostavat isoimmat valuuttapositiot. Valuuttariskejä suojataan aktiivisesti johdannaisilla.

Likviditeettiriski

Pohjolan sijoitukset osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin ovat pääosin noteerattuja ja siten likvidejä. Lisäksi osa varoista on sijoitettu lyhytaikaisiin rahamarkkinasijoituksiin kassanhallinnan tarpeita varten.

Sijoitusriskin herkkyysanalyysi

	Kanta käyvin arvoin 31.12. 2004, milj. e	Riski- muuttuja	Muutos	Vaikutus vaka- varaisuus- pääomaan milj. e
Joukkolainat ja korkorahastot	1 483	Korko	1 %-yks.	76
Osakkeet ¹⁾	578	Markkina- arvo	10 %	58
Toimitila- kiinteistöt ²⁾	45	Käteistuotto- vaade	+1 %-yksikkö -1 %-yksikkö	-5 6

¹⁾ Sisältää sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet, osakesidonnaiset sijoitukset ja pääomasijoitukset.

²⁾ Yhtiöryhmän ulkopuolisille vuokratut tilat.

Suurimmat yksittäiset osakesijoitukset ovat SanomaWSOY (45 milj. e) ja YIT-yhtymä (26 milj. e). Kiinteistösijoituksiin sisältyvä suurin yksittäinen riskikeskittymä, Pohjolan pääkonttori, myytiin vuoden 2005 alussa.

Pohjolalla on sijoituksia kasvuvaiheen yrityksissä IT- ja biotekniikka-aloilla. Näihin sijoituksiin liittyy kohteiden luonteesta ja toimialasta johtuvia epävarmuustekijöitä. Niihin ei kuitenkaan liity riskiä, jolla voisi olla

huomattavia negatiivisia vaikutuksia konsernin tulokseen. Teknologia-sektorin pääomasijoitusten kirjanpitoarvo oli joulukuun lopussa 22 milj. euroa (25 milj. e).

Operatiiviset riskit

Vakuutus- ja varainhoitopalveluiden myyntiin liittyy operatiivisia riskejä, joista voi seurata suoraa tai epäsuoraa tulosvaihtelua. Operatiiviset riskit syntyvät yleensä sisäisten toimintaprosessien tehottomuudesta tai kyvyttömyydestä hallita ulkoa tulevia muospaineita tai yllättäviä tapahtumia.

Pohjolalla on erillinen riskienhallintatoiminto, joka koordinoi konsernissa tapahtuvaa riskienhallinnan kehittämistä yhteistyössä liiketoimintojen riskienhallintavastaavien kanssa.

Operatiivisten riskien hallitseminen on liiketoimintayksikköjen vastuulla ja niiden vaikutus koko konsernin riskiprofiiliin arvioidaan säännöllisesti. Tarvittaessa riskeistä raportoidaan hallitukselle. Operatiivisten riskien hallitseminen edellyttää osaavaa henkilöstöä ja toimivia tietojärjestelmiä. Yllättäviin ulkoisiin tapahtumiin varaudutaan liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmilla ja vakuutuksilla.

Kaikissa toiminnoissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä ja -ohjeita sekä alan itsesääntelynormistoa.

IFRS-tilinpäätös

Pörssiyhtiönä Pohjolan on laadittava konsernitilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti vuodesta 2005 alkaen. Pohjola on varautunut tuleviin muutoksiin ja käynnistänyt erillisen IAS-projektin, joka on toteutusvaiheessa. Tiedot tarvittavista IFRS-muutoksista ovat tässä vaiheessa alustavia ja voivat muuttua, sillä standardi- ja tulkintamuutoksia voi vielä tulla.

Tietoturvariskit

Konsernin liiketoiminta on voimakkaasti riippuvainen tietojärjestelmistä ja -tekniikasta. Siksi konsernissa on erityisesti panostettu niistä johdettujen riskien hallitsemiseen. Tietoturvallisuuden kehittämisen painopisteinä ovat ohjelmavirusten aiheuttaman riskin torjunta, tietojärjestelmien käytettävyyden turvaaminen ja Pohjolan verkon suojaaminen.

Oikeudenkäynnit ja väl miesmenettelyt

Pohjolalla tai sen konserniyhtiöillä ei ole tiedossa, että vireillä tai uhkaamassa olisi oikeudenkäyntejä tai väl miesmenettelyjä, joilla voisi olla merkittävää vaikutusta Pohjolan taloudelliseen asemaan.

29. Vakavaraisuus

	Konserni		Emoyhtiö		
	Milj. e	2004	2003	2004	2003
Toimintapääoma					
Oma pääoma		690,0	670,7	542,3	554,8
Ehdotettu voitonjako		-107,2	-50,8	-107,2	-50,8
Omaisuuksien käyrien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero		267,2	321,1	63,7	118,3
Laskennallinen verovelka		-23,5	-48,9	-16,6	-34,3
Laskennallinen verosaaminen		-19,9	-	-14,7	-
Aineettomat hyödykkeet		-45,3	-41,8	-5,5	-16,4
Muut erät		2,6	2,7	-1,9	-0,7
Yhteensä		763,8	852,9	460,1	570,8
Tasoisuusmäärä					
Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuvélkaan sisältyvä tasoisuusmäärä		208,5	160,0	-	-
Vähemmistöosuus		1,6	8,4	-	-
Vakavaraisuuspääoma		973,9	1 021,3	460,1	570,8

Helsingissä 8. päivänä helmikuuta 2005

Eino Halonen

Martin Granholm

Kirsi Aaltio

Heikki Bergholm

Kari Puro

Timo Salonen

Maarit Toivanen-Koivisto

Eero Heliövaara
toimitusjohtaja

Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Pohjola-Yhtymä Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2004. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja emoyhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien sosiaali- ja terveystieteiden, Vakuutusvalvontaviraston ja muiden säännösten ja määräysten

mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 2. päivänä maaliskuuta 2005

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Wahlroos
KHT

Tilintarkastaja

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
päävastuullinen tilintarkastaja
Juha Wahlroos
kauppatieteiden maisteri, KHT

Pohjolan toiminta perustuu voimassa olevien lakien ja niiden nojalla annettujen normien sekä eettisesti hyväksytyjen toimintatapojen noudattamiseen. Pohjola noudattaa Helsingin Pörssissä listattujen yhtiöiden noudatettavaksi annettuja listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä koskevaa suositusta (ns. Corporate Governance -suositus). Suosituksen tavoitteena on listayhtiöiden toimintatapojen yhtenäistäminen, toiminnan läpinäkyvyyden parantaminen, sijoittajille ja osakkeenomistajille annettavan tiedon yhtenäistäminen ja tiedonkulun tehostaminen.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajille tiedotetaan ennen yhtiökokousta riittävästi käsiteltävistä asioista. Yhtiökokous järjestetään siten, että osakkeenomistajat voivat tehokkaasti käyttää omistajaoikeuksiaan. Toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja ja riittävä määrä hallituksen jäseniä on läsnä yhtiökokouksessa. Hallituksen jäseneksi ensimmäistä kertaa ehdolla oleva henkilö osallistuu valinnasta päättävään yhtiökokoukseen, ellei hänen poissaololleen ole painavia syitä.

Yhtiöjärjestys on luettavissa yhtiön Internet-sivuilla.

Hallitus

Hallituksen tehtävänä on Pohjolan menestymisestä huolehtiminen. Hallitus johtaa yhtiötä lakien, asetusten, viranomais määräysten, yhtiöjärjestyksen ja yhtiökokouksen päätösten mukaisesti.

Hallituksessa käsitellään emo- ja tytäryhtiöiden toiminnan kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat.

Hallituksen tehtävät

Hallitus on vahvistanut kirjallisen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen, sen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan tehtävät.

Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus:

- päättää konsernin liiketoimintastrategian sekä valvoo jatkuvasti sen ajankohtaisuutta ja toteuttamista
- vahvistaa yhteiskuntavastuun tavoitteet
- päättää konsernin pääomarakenteen
- päättää yhtiön osinkopolitiikan ja tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen maksettavan osingon määrästä

- päättää sijoitusvaltuuksista sekä raportoinnista
- hyväksyy sijoitussuunnitelman ja johdannaisten käyttöä koskevat periaatteet
- päättää merkittävistä tai periaatteellisesti tärkeistä luotoista sekä takauksista ja muista vakuuksista
- hyväksyy toimintasuunnitelmat, tavoitteet ja budjetit sekä valvoo niiden toteutumista
- vahvistaa Pohjolan henkilöstöpolitiikan
- vahvistaa yhteiset suuntaviivat koko konsernin sisäiselle valvonnalle ja huolehtii siitä, että konsernilla on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät
- käsittelee ja hyväksyy osavuositarkastukset, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen
- päättää merkittävistä investoinneista, yrityskaupoista, omaisuuden myynneistä ja muista sopimuksista
- päättää konsernin organisaatorakenteen
- nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja muut toimitusjohtajan välittömät alaiset sekä päättää heidän palkoistaan ja etuisuuksistaan sekä muista palvelussuhteen ehdoista
- nimeää merkittävien tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet
- päättää johdon ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmät, seuraamalla niiden toteutumista ja tekee tarvittaessa esityksiä yhtiökokoukselle
- vahvistaa tarkastusvaliokunnan (Audit Committee) ja palkitsemisvaliokunnan työjärjestykset sekä nimittää näiden valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet

Hallituksen kokoukset

Hallitus kokoontui 16 kertaa vuonna 2004. Jäsenillä oli yhteensä 4 poissaoloa ja osallistumisprosentti oli 96 %.

Hallituksen toiminnan arviointi

Hallitus arvioi vuosittain kalenterivuoden lopussa toimintaansa ja työskentelytapojaan. Arviointi toteutetaan kirjallisesti sisäisenä itsearviointina. Arvioinnin tulokset käsitellään tammikuussa pidettävässä hallituksen kokouksessa.

Koska Pohjola on vakuutusomistusyhteisö, Vakuutusvalvontavirasto valvoo ja arvioi yhtiön johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä.

Hallituksen jäsenten valinta, lukumäärä ja toimikausi

Hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Varsinainen yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Henkilöä, joka toimikauden alkuun mennessä on täyttänyt 65 vuotta, ei voida valita hallituksen jäseneksi. Hallituksen puheenjohtajan valitsee yhtiökokous. Hallitus valitsee keskuudestaan jäsenen, joka tarvittaessa toimii varapuheenjohtajana.

Hallituksen jäsenillä on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys. Heillä on vakuutusyhtiölain mukaan myös oltava riittävä yleinen vakuustoitinnun tuntemus.

Yhtiö toimittaa hallitukselle säännöllisesti tarpeelliset tiedot yhtiön toiminnasta.

Nykyiseen hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä. Heistä viiden katsotaan olevan riippumattomia yhtiöstä (Kirsi Aaltio, Heikki Bergholm, Martin Granholm, Timo Salonen, Maarit Toivanen-Koivisto) ja neljän katsotaan olevan riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista (Kirsi Aaltio, Heikki Bergholm, Timo Salonen, Maarit Toivanen-Koivisto).

Hallitus on esitelty sivulla 77.

Hallituksen valiokunnat

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta huolehtimaan siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että sisäinen valvonta ja riskienhallinta, tilintarkastus sekä sisäinen tarkastus on järjestetty lakien, määräysten ja yhtiön hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti. Tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluu mm. seuraavien asioiden läpikäynti:

- laadittu konsernitilinpäätös ja sen perusteet
- tilintarkastussuunnitelma
- kolmannen kvartaalin osavuosikatsaus
- tilikauden aikana suoritetussa tilintarkastuksessa havaitut puutteet konsernin sisäisessä valvontajärjestelmässä
- laskenta- ja raportointiperiaatteet
- sisäisen laskennan periaatteet ja toimivuus
- konsernin sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma
- sisäisen tarkastuksen tarkastushavainnot
- riskienhallinnan raportti
- riskienhallintasuunnitelma

Lisäksi Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on mm. arvioida:

- sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ajantasaisuus
- konsernin sisäisen valvonnan riittävyys
- konsernin riskienhallintajärjestelmien riittävyys

Tarkastusvaliokunta raportoi toiminnastaan yhtiön hallitukselle. Raportointi voi olla joko suullista tai kirjallista. Suullinen raportointi kirjataan hallituksen pöytäkirjaan. Raportoinnissaan Tarkastusvaliokunta voi antaa suosituksia yhtiön hallitukselle.

Valiokunnassa on kolme jäsentä. Hallitus nimeää puheenjohtajan ja jäsenet vuodeksi kerrallaan riippumattomista hallituksen jäsenistä. Valiokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa (helmi-, touko-, marras- ja joulukuussa). Tarkastusvaliokunnan kokouksissa on läsnä yhtiön KHT-tilintarkastaja sekä tarvittaessa yhtiön toimitusjohtaja ja talousjohtaja. Tarkastusvaliokunnan sihteerinä toimii konsernin tarkastusjohtaja.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja on Timo Salonen ja muut jäsenet ovat Kirsi Aaltio ja Heikki Bergholm. Vuonna 2004 tarkastusvaliokunta kokoontui 5 kertaa.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunnan tehtäviin kuuluvat mm. seuraavat asiat:

- Pohjolan palkitsemisjärjestelmän valmistelu
- yhtiön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen palkkauksen ja muiden etuuksien valmistelu
- toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimitysasioiden valmistelu.

Valiokuntaan kuuluu kolme jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja muut jäsenet. Jäsenet valitaan vuosittain ennen kesäkuun loppua pidettävässä hallituksen kokouksessa.

Toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä valiokunnan kokouksessa, ei kuitenkaan silloin, kun valiokunta käsittelee häntä itseään koskevia asioita. Palkitsemisvaliokunta raportoi toiminnastaan yhtiön hallitukselle.

Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja on Eino Halonen ja muut jäsenet ovat Martin Granholm ja Kari Puro. Palkitsemisvaliokunta kokoontui 4 kertaa vuonna 2004.

Toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja huolehtii siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvat konsernin liiketoiminnan johtaminen ja valvonta sekä hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelu ja hallituksen päätösten toimeenpano. Toimitusjohtajaa avustaa tässä työssä konsernin johtoryhmä.

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen palvelussuhteensa ehdoista.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä on esitelty sivulla 78.

Palkitseminen

Hallituksen jäsenten palkka ja palkkiot

Varsinainen yhtiökokous päätti 22.4.2004, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan hallituksen jäsenenä toimimisesta vuosipalkkiona 35 000 euroa, varapuheenjohtajalle 27 000 euroa ja jäsenille 25 000 euroa. Vuosipalkkiot maksettiin siten, että 40 prosentilla vuosipalkkion määrästä hankittiin hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeita ja loppuosa maksettiin rahana ennakonpidätystä varten. Lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkiona 350 euroa sekä hallituksen että valiokuntien kokouksista.

Toimitusjohtajan palkitseminen ja korvaukset

Toimitusjohtajan palvelussuhteen ehdot on määritelty kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa. Vuonna 2004 toimitusjohtajalle on maksettu palkkaa ja luontoisetuja yhteensä 418 807 euroa sekä palkkioita 150 000 euroa.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on molemmin puolin kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajan hänellä on irtisanomisajan palkan lisäksi oikeus 12 kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Toimitusjohtajan eläke-edut on selostettu sivulla 42.

Johdon kannustejärjestelmät 2004 ja 2005

Johdon kannustejärjestelmä on kaksiosainen koostuen tulospalkkiojärjestelmästä ja bonusjärjestelmästä.

Tulospalkkioiden määräytymisperusteina ovat yhtiötason tavoitteet sekä liiketoiminta- ja henkilökohtaiset tavoitteet. Yhtiötavoitteet, yhdistetty kulusuhde, rahasto-osuuden omistajien määrä ja vuonna 2005 lisäksi uutena henkivakuutusmyynti, ovat yhteisiä koko konsernin henkilöstölle.

Toimitusjohtajan tulospalkkion enimmäismäärä on 6 kuukauden palkka. Muilla johdon jäsenillä tulospalkkion enimmäismäärä on 3 kuukauden palkka.

Vuonna 2004 Pohjolassa otettiin käyttöön hallituksen hyväksymä bonusjärjestelmä, jonka piiriin kuuluu toimitusjohtaja ja 12 muuta henkilöä. Bonusjärjestelmä on osa Pohjola-konsernin avainhenkilöiden kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Järjestelmä on suunniteltu kolmi-vuotiseksi ja se kannustaa avainhenkilöitä hankkimaan Pohjolan osakkeita bonuksillaan. Mikäli kaikki hallituksen asettamat vuoden 2005 tavoitteet, yhtiön kannattavuus ja omistaja-arvon kehittyminen, saavutetaan täysimääräisesti, bonuksia maksetaan tulospalkkioiden lisäksi enintään 2,9 milj. euroa (osakekurssilla 10,00), josta toimitusjohtajan osuus on 31 %. Kaikki bonusjärjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt ovat ilmoittaneet, että he tulevat hankkimaan koko verojen jälkeisellä bonusosuudellaan (40 %) yhtiön osakkeita.

Vuoden 2004 bonusjärjestelmästä maksettiin helmikuussa 2005 sen piirissä olleille avainhenkilöille yhteensä 2,7 milj. euroa, josta toimitusjohtajan osuus oli 31%. Kaikki ohjelman piiriin kuuluvat henkilöt ovat hankkineet koko verojen jälkeisellä bonusosuudellaan (40 %) yhtiön osakkeita.

Johdon optiot

Ylimääräinen yhtiökokous päätti 5.7.2001 antaa enintään 1 100 000 kappaletta optio-oikeuksia, jotka oikeuttavat merkitsemään yhteensä

enintään 1 100 000 uutta Pohjola-Yhtymän osaketta. Optio-oikeudet on annettu hallituksen päätöksen mukaisesti Pohjola-konsernin avainhenkilöille ja Pohjolan kokonaan omistamalle tytäryhtiölle.

Varsinainen yhtiökokous päätti 22.4.2004 rahastoannista. Samassa yhteydessä optio-ohjelman ehtoja muutettiin vastaamaan rahastoanti-päätöstä. Kukin optio-oikeus oikeuttaa sen haltijan merkitsemään kolme Pohjola-Yhtymä Oyj:n osaketta kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan 0,90 euroa. Osakkeita voidaan merkitä yhteensä 3 300 000. Osakepääoma voi merkintöjen seurauksena nousta enintään 2 970 000 eurolla.

Vuonna 2004 optio-oikeuksilla merkittiin 830 094 osaketta.

Optio-ohjelmien yksityiskohdat sekä johdon osake- ja optio-omistukset on selostettu sivuilla 26 ja 60.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Ylin vastuu kirjanpidon ja varainhoidon valvonnasta sekä toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä kuuluu emoyhtiön hallitukselle. Hallitus hyväksyy yhteiset suuntaviivat koko konsernin sisäiselle valvonnalle. Tarkastusvaliokunta valvoo konsernin sisäisen valvonnan toteutumista. Hallitus arvioi vähintään kerran vuodessa konsernin sisäisen valvonnan tilan.

Konsernin johtoryhmät ja tytäryhtiöiden hallitukset toteuttavat liiketoiminnan ohjausta ja hallinnon valvontaa konsernin päivittäisessä toiminnassa. Konsernin riskienhallintatoiminto koordinoi ja kehittää riskienhallintaa ja siihen liittyvää raportointia sekä valmistelee riskienhallintasuunnitelman hallituksen hyväksyttäväksi.

Konsernilla on oma sisäisen tarkastuksen toiminto, joka yhdessä KPMG Wideri Oy Ab:n kanssa vastaa konserniin kuuluvien yhtiöiden sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta hallituksen hyväksymän toimintaohjeen mukaisesti. Sekä sisäinen tarkastus että riskienhallintatoiminto raportoivat säännöllisesti toimitusjohtajalle, hallituksen puheenjohtajalle ja tarkastusvaliokunnalle sekä vähintään kerran vuodessa hallitukselle.

Vakuutusvalvontavirasto seuraa konsernin vakuutusyhtiöiden ja

sen lähimpien yhteistyöyritysten muodostaman vakuutusyhtyrühmän toimintaa, riskinottoa ja vastuunkantokykyä. Valvovana viranomaisena se varmistaa, etteivät vakuutettujen edut vaarannu. Rahoitustarkastus valvoo lisäksi konsernin sijoitusrahastoyhtiön ja sijoituspalveluyhtiöiden toimintaa.

Riskeistä ja riskienhallinnasta lisää sivulla 65.

Sisäpiiriohjeet

Pohjola noudattaa hallituksen 26.2.2003 hyväksymiä sisäpiirisääntöjä, jotka perustuvat Helsingin Pörssin antamaan sisäpiiriohjeeseen. Lakimääräiseen sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja tilintarkastajat. Määrättyyn sisäpiiriin kuuluvat muun muassa konsernin johtoryhmän jäsenet. Merkittävien hankkeiden yhteydessä käytetään hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä.

Konsernin sijoituspalveluyhtiössä ja rahastoyhtiössä noudatetaan tammi-helmikuussa 2003 hyväksytyjä sijoituspalvelutoiminnan sisäpiiriohjeita, joita on täydennetty kesällä 2004.

Tilintarkastus

Yhtiökokouksessa 22.4.2004 varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Juha Wahlroos.

Tilintarkastusyhteisön ja samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen palkkiot tilikauden aikana olivat tilintarkastuksesta 475 825 euroa, IAS- ja verokonsultoinnista 182 169 euroa ja muusta neuvonnasta ja lausunnoista 14 972 euroa. Palkkioihin sisältyy arvonlisävero.

Tiedottaminen

Yhtiö huolehtii siitä että markkinoilla on samanaikaisesti käytettävissä riittävä ja oikea tieto yhtiöstä ja yhtiön osakkeesta.

Yhtiön Internet-sivujen sisältö noudattaa Corporate Governance -suositusten vaatimuksia.

Pohjolan tehtävä on luoda asiakkailleen turvallisuutta ja vaurautta. Päämäärämme on olla vakuutus- ja sijoituspalvelujen uudistaja sekä johtava turvallisuuden asiantuntija.

Vakuutus- ja varainhoito on luottamuksellista ja pitkäjänteistä. Siksi yhteiskuntavastuu on meille laaja-alainen ja tärkeä asia. Yhteiskuntavastuuta kantaessamme otamme huomioon asiakkaiden, henkilöstön, omistajien ja yhteiskunnan odotukset ja arvioimme niiden toteutumista avoimesti ja aktiivisesti.

Yhteiskunnallisesti vastuullisen yhtiön tulee olla kannattava, muutoin yhtiö ei voi toimia pitkällä aikavälillä ja kestävän kehityksen mukaisesti. Taloudellinen menestyminen on erottamattomasti sidoksissa luottamukselliseen ja uskottavaan toimintaan, henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen sekä yhteiskunnalliseen hyväksyntään.

Yhteiskuntavastuu perustuu yhtiön arvoihin, jotka sidosryhmäkohtaisesti määrittelevät toimintaperiaattemme ja -lupauksemme. Näiden toimintaperiaatteiden seuranta varten määrittelemme mittareita, joiden toteutumista hallitus seuraa. Haluamme ylläpitää vuorovaikutusta eri sidosryhmien kanssa ja niistä tuloksista raportoimme Global Reporting Initiative (GRI) suositusten mukaisesti.

Yhteiskuntavastuun keskeiset näkökohdat

Yhteiskuntavastuun lähtökohdat löytyvät liiketoimintamme tavoitteista:

- Olemme edelläkävijä vakuutus- ja varainhoitopalveluissa.
- Lisäämme asiakkaan, henkilöstön, omistajien ja yhteiskunnan turvallisuutta ja vaurautta.
- Kannamme vastuun onnettomuuksien, vahinkojen ja katastrofien vaikutuksista asiakkaille.
- Ennaltaehkäisemme vahinkoja hyödyntämällä riskienhallintaa.

Pohjolan yhteiskuntavastuun kannalta keskeisiä osa-alueita ovat turvallisuuden ja vaurauden luominen, taloudellinen vastuu ja sosiaalinen vastuu.

Vakuutusyhtiönä tarjoamme asiakkaillemme keinoja suojautua riskeiltä ja siten turvata elämän mahdollisimman häiriötön jatkuminen. Kannamme riskin, joka vahingon sattuessa saattaisi olennaisesti vaikuttaa asiakkaan päivittäiseen elämään tai yrityksen toiminnan jatkumiseen ja sen myötä näiden taloudelliseen asemaan.

Vaurautta luomme erityisesti varainhoitotuotteilla; rahastoilla, henki- ja eläkevakuutuksilla sekä yksilöllisten varainhoitopalveluiden avulla. Varainhoidossa asiakkaan rahat ovat ammattitaitoisesti sijoitettuna. Me huolehdimme, että asiakas on tietoinen sijoituksiensa riskitasosta.

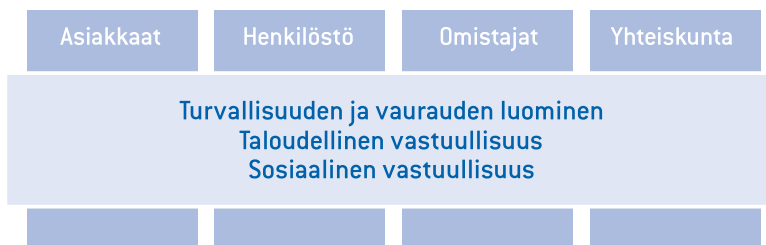
Toimintamme tähtää ennakoivaan riskinhallintaan; pyrimme vähentämään ja estämään vahinkoja. Elinympäristömme riskit muuttuvat jatkuvasti. Pohjola seuraa näitä muutoksia ja kehittää ratkaisuja, joilla asiakas voi turvata itsensä ja varallisuutensa myös uusilta riskeiltä ja keskittyä elämään. Pohjolan vahinkovakuutustuotteet on suunniteltu siten, että ne ovat kattavia ja turvaavia asiakkaan jokaisessa elämäntilanteessa.

Pohjolalla on yhteiskunnassa sosiaaliseen vastuullisuuteen liittyviä tehtäviä, kuten lakisääteisen liikenne- ja tapaturmavakuutuksen hoitaminen. Vakuutustoiminnassa syntyvät vastuut ovat pitkäjänteisiä. Vakavaraisen Pohjolan toiminta vaikuttaa taloudelliseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen yli sukupolvien.

Keskeisiä toimenpiteitä

Asiakaspalveluun ja palveluverkostoon on kiinnitetty erityistä huomiota. Paikallispalveluverkosto on maantieteellisesti kattava ja tasapuolinen. Palveluiden saatavuutta parantaaksemme ja asiointia helpottaaksemme

Sidosryhmäkohtainen näkökulma

olemme uudistaneet puhelin- ja verkkopalveluita. Niiden toimintaperiaatteet on uudistettu asiakkaiden vaatimuksia vastaaviksi sekä vakuutus- että varainhoitopalveluissa.

Korvauspalvelujen sujuvuus, oikeudenmukaisuus ja nopeus ovat asiakkaalle ensisijaisen tärkeitä. Näihin asioihin olemme kiinnittäneet huomiomme, kun olemme uudistaneet ja edelleen uudistamme korvaus-toimintoja. Vuonna 2004 korvauksia maksettiin kaikkiaan 464 milj. euroa. Ilmoitettuja vahinkoja oli yhteensä 284 000 kappaletta, joista korvattiin 98 %.

Vuoden 2005 alusta voimaan tullut laki lakisääteisten vakuutusten täyskustannusvastuusta antaa vakuutusyhtiölle mahdollisuuden käyttää julkisten sairaanhoitopalveluiden rinnalla myös yksityisiä terveydenhoitopalveluita. Tämä nopeuttaa asiakkaan hoitoon pääsyä.

Omaisuudenhoito huolehtii noin 11 miljardin euron sijoituksista tavoitellen mahdollisimman hyvää tuottoa pitkällä aikavälillä. Ammattimaisesta sijoitusosaamisesta hyötyvät kaikki asiakkaamme. Varainhoitopalveluissa huolehdimme, että rahastomme menestyvät myös jatkossa.

Pohjolan henkilöstötavoitteet päivitettiin vuonna 2004. Painopiste on henkilöstövoimavarojen jatkuvassa kehittämisessä. Tällä varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja ammattitaito. Vuoden 2005 alussa tasa-arvosuunnitelma päivitettiin. Pohjola maksoi henkilöstölleen palkkoja ja palkkioita 111milj. euroa vuonna 2004. Suomessa konsernin palveluksessa oli keskimäärin 2 580 henkilöä ja ulkomailla 105 henkilöä.

Yhtiön verot vuoden 2004 tuloksesta olivat 53 milj. euroa. Pohjola lahjoitti sosiaalisesti merkittäviin hankkeisiin yhteensä noin 100 000 euroa.

Pohjolan tehtävä

Luomme asiakkaillemme elinikäistä turvallisuutta ja vaurautta.

Pohjolan päämäärä

Olemme vakuutus- ja sijoituspalvelujen uudistaja sekä johtava turvallisuuden asiantuntija.

Arvot

■ Luotettava ■ Mutkaton ■ Uudistuva ■ Menestyvä

Pohjolan henkilöstötavoitteet

Pohjolan henkilöstöpolitiikan tavoite on tukea yhtiön liiketoimintaa ja varmistaa henkilöstövoimavarojen jatkuva kehittyminen. Perustana ovat yhtiön tavoitteet, tehtävä ja arvot.

Henkilöstötavoitteet vuoteen 2008

- Osaavat, yhteisiin tavoitteisiin sitoutuneet, tulosta tekevät, toimintaa kehittävät, hyvinvoivat pohjolalaiset rakentavat yhdessä Pohjolasta parhaan.
- Jokainen pohjolalainen kehittää, hyödyntää ja jakaa omaa osaamista ja työskentelee hyvässä työilmapiirissä.
- Pohjola on kannattava, kannustava ja monien mahdollisuuksien työnantaja, joka toteuttaa tasa-arvoista ja kilpailukykyistä henkilöstöpolitiikkaa.

Tavoitteiden saavuttamiseksi panostamme erityisesti henkilöstövoimavarojen hallintaan, henkilöstön osaamiseen sekä vuorovaikutteiseen ja tulokselliseen johtamiseen.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen on lähivuosien haaste myös Pohjolalle. Seuraavien viiden vuoden aikana pohjolalaisista siirtyy eläkkeelle noin 10 %. Varaudumme henkilöstöresurssien muutostarpeisiin huolellisella suunnittelulla ja mitoitamme henkilöstön määrän ja osaamisen vastaamaan liiketoiminnan tarpeita. Osaavan henkilöstön saatuus ja pysyvyys varmistetaan myös jatkossa tarjoamalla mielenkiintoisia työtehtäviä, kehittämismahdollisuuksia ja kilpailukykyisiä etuja.

Henki-Pohjolan toiminta käynnistettiin vuoden 2004 aikana ja liiketoimintasiirron yhteydessä 232 Suomi-yhtiön työntekijää siirtyi yhtiön palvelukseen.

Osaava, innovatiivinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Osaaminen ja henkilöstön muuntautumiskyky varmistetaan turvaamalla henkilöstön mahdollisuudet kehittyä koulutuksen, työssä oppimisen ja tehtäväkierron avulla. Vuonna 2004 täsmennettiin Pohjolan ydinosaamisalueet ja kartoitettiin systemaattisesti eri tehtävien osaamisvaatimukset. Kehityskeskusteluissa määriteltiin työntekijöiden osaamiset ja kehitystarpeet nykyisessä tehtävässä sekä kartoitettiin erityisosaamiset.

Vuonna 2004 toteutettiin HR-tietojärjestelmä, joka tukee sekä henkilöstösuunnittelua että osaamisen kehittämistä. Lisäksi kehitettiin ja otettiin käyttöön uusi verkko-oppimisympäristö yhteistyössä Säästöpankkiliiton ja Ilmarisen kanssa.

Henkilöstön työhyvinvointia mitataan vuosittain laajalla koko henkilöstön kattavalla ilmapiiritutkimuksella. Vastausten yhteenvedosta määritellään tarvittavat organisaation kehittämistarpeet. Tutkimukseen osallistutaan aktiivisesti; tammikuussa 2005 kyselyyn vastasi 84 % työntekijöistä.

Vuorovaikutteinen ja tulokellinen johtaminen

Uskomme, että hyvä henkilöstöjohtaminen on yksi tärkeimmistä menestystekijöistä. Vuosittain tehdään henkilöstön ilmapiirikartoituksen lisäksi 360-tutkimus esimiestyön arvioimiseksi. Näitä tietoja käytetään hyväksi esimiestyön kehittämisessä. Perinteisen johtamiskoulutuksen lisäksi on aloitettu laaja esimiestyön kehitysohjelma yhteistyössä Helsingin Kauppakorkeakoulun JOKO Executive Education Oy:n kanssa. Vuonna 2004 kehitysohjelmaan osallistui noin 10 % henkilövuorokausittain esimiehistä. Vuonna 2005 jatkamme yhteistyötä JOKOn kanssa.

Hallituksen jäsenet vasemmalta:
Timo Salonen, Heikki Bergholm, Kari Puro,
Martin Granholm, Eino Halonen, Kirsi Aaltio
ja Maarit Toivanen-Koivisto

Hallituksen puheenjohtaja
Eino Halonen, s. 1949
ekonomi

- Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Suomen toimitusjohtaja 2000-
- Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2001-2003, hallituksen puheenjohtaja 2003-
- Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen hallituksen jäsen 2000-
- Rakentajain Konevuokraamo Oyj:n hallituksen jäsen 2003-
- YIT-Yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2000-2003, varapuheenjohtaja 2003-
- Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiön hallituksen varapuheenjohtaja 2002-

Omistaa 6 090 Pohjolan osaketta

Kirsi Aaltio, s. 1952
kauppatieteiden maisteri

- Sodexho Oy:n toimitusjohtaja 2003-
- Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2004-
- Sodexho Oy:n hallituksen jäsen 2003-
- Coffee Queen Finland Oy:n hallituksen jäsen 2003-
- Arandur Oy:n hallituksen varajäsen 2003-
- Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto ry:n varajäsen 2001-

Omistaa 1 263 Pohjolan osaketta

Heikki Bergholm, s. 1956
diplomi-insinööri

- Suominen Yhtymä Oyj:n toimitusjohtaja 2002-
- Suominen Yhtymä Oyj:n hallituksen puheenjohtaja 2001-2002, hallituksen jäsen 2002-
- Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2003-
- Kemira Oyj:n hallituksen jäsen 2004-
- Componenta Oyj:n hallituksen jäsen 2002-2003, puheenjohtaja 2003-

Omistaa 25 063 Pohjolan osaketta

Varapuheenjohtaja
Martin Granholm, s. 1946
diplomi-insinööri

- VR-Yhtymä Oy:n hallituksen puheenjohtaja 2003-
- UPM-Kymmene Oy:n varatoimitusjohtaja 1996-2003, konsernijohdon strateginen neuvonantaja 1.1.2004-31.12.2004
- Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja 2004-
- Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen hallituksen jäsen 1998-
- Oy Norcar-BSB Ab:n hallituksen jäsen 2005-
- Algol Oy:n hallituksen jäsen 2004-
- Stiftelsen för Åbo Akademi, hallituksen jäsen 1997-

Omistaa 4 869 Pohjolan osaketta

Kari Puro, s. 1941
lääketieteen ja kirurgian tohtori
valtiotieteen kandidaatti

- Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen toimitusjohtaja 1991-
- Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2001-
- Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsen 1992-1993, puheenjohtaja 1994-
- Vakuutusosakeyhtiö Garantian hallituksen varapuheenjohtaja 1995-

Omistaa 4 767 Pohjolan osaketta

Timo Salonen, s. 1958
kauppatieteiden maisteri, oikeustiet. kandidaatti

- Huhtamäki Oyj:n varatoimitusjohtaja 2003-
- Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2000-

Omistaa 4 767 Pohjolan osaketta

Maarit Toivanen-Koivisto, s. 1954
ekonomi

- Onvest Oy:n toimitusjohtaja 2001-
- Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2004-
- Onninen Oy:n hallituksen puheenjohtaja 2000-
- Onvest Oy:n hallituksen jäsen 2000-
- Are Oy:n hallituksen jäsen 2000-
- Rautaruukki Oy:n hallituksen jäsen 2003-

Omistaa 11 463 Pohjolan osaketta

Pohjola-Yhtymä Oyj:n johto

Eero Heliövaara, s. 1956 ^{*)}

toimitusjohtaja
diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri

Pohjola-Yhtymä Oyj:n toimitusjohtaja vuodesta 2001. Eero Heliövaara siirtyi Pohjolaan Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen varatoimitusjohtajan paikalta. Hän toimi Ilmarisen varatoimitusjohtajana vuodesta 2000 ja sijoitusjohtajana vuosina 1998-2001.

Luottamustehtävät:

- Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2005
- Vakuutusalan Työntantajyhdistys, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2005
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK, hallituksen jäsen vuodesta 2004
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, hallituksen jäsen vuodesta 2002
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi, hallintoneuvoston jäsen vuodesta 2002
- Suomen Pörssisäätiö, hallituksen jäsen vuodesta 2000

Omistaa 58 600 Pohjolan osaketta

Hannu Linnoinen, s. 1957 ^{*)}

varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, liiketoiminnan kehitys ja hallinto ekonomisti, oikeustieteen kandidaatti

Pohjola-Yhtymä Oyj:n varatoimitusjohtaja, vastuualueena liiketoiminnan kehitys ja hallinto, sekä toimitusjohtajan sijainen vuodesta 2003. Hannu Linnoinen tuli Pohjolan palvelukseen yritysuunnittelusta vastaavaksi johtajaksi syksyllä 2001. Hän siirtyi Pohjolaan Conventum Oyj:n toimitusjohtajan paikalta.

Luottamustehtävät:

- Nooa Säästöpankki Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2003

Omistaa 40 300 Pohjolan osaketta

Vahinkovakuutus

Matti Tossavainen, s. 1947 ^{*)}

varatoimitusjohtaja, yritysasiakkaat oikeustieteen kandidaatti

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2001
Omistaa 9 900 Pohjolan osaketta

Eva Valkama, s. 1949 ^{*)}

johtaja, yksityisasiakkaat kauppatieteiden maisteri

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 1984
Omistaa 9 900 Pohjolan osaketta

Tomi Yli-Kyyny, s. 1962 ^{*)}

johtaja, vakuutus tuotteet ja hinnoittelu diplomi-insinööri

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2000
Omistaa 11 440 Pohjolan osaketta

Martti Pesonen, s. 1955

pääakuaari filosofian tohtori

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2000

Omistaa 4 200 Pohjolan osaketta

Varainhoito

Esko Torsti, s. 1964 ^{*)}

johtaja, Asset Management valtiotieteiden lisensiaatti

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2001
Omistaa 5 025 Pohjolan osaketta

Jarmo Kuisma, s. 1961 ^{*)}

johtaja, varainhoitopalvelut luonnontieteiden kandidaatti

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2004
Omistaa 4 950 Pohjolan osaketta

Konsernihallinto

Ilkka Salonen, s. 1965 ^{*)}

talousjohtaja, taloushallinto ja sijoittajasuhteet kauppatieteiden maisteri

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2003
Omistaa 6 450 Pohjolan osaketta

Sirkka Hongell, s. 1950 ^{*)}

henkilöstöjohtaja, henkilöstö ja hallinto valtiotieteiden maisteri

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2002
Ei omista Pohjolan osakkeita

Jarmo Heiniö, s. 1948 ^{*)}

viestintäjohtaja, viestintä valtiotieteiden maisteri

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2001
Omistaa 1 019 Pohjolan osaketta

Olavi Nieminen, s. 1943 ^{*)}

päälakimies, konsernin lakiasiat varatuomari

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 1971
Omistaa 48 Pohjolan osaketta

Pertti Öman, s. 1953

sisäinen tarkastus kauppatieteiden kandidaatti

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2002
Ei omista Pohjolan osakkeita

Henrik Sjöblom, s. 1955

riskienhallinta kauppatieteiden kandidaatti

Tullut Pohjolan palvelukseen v. 2002
Ei omista Pohjolan osakkeita

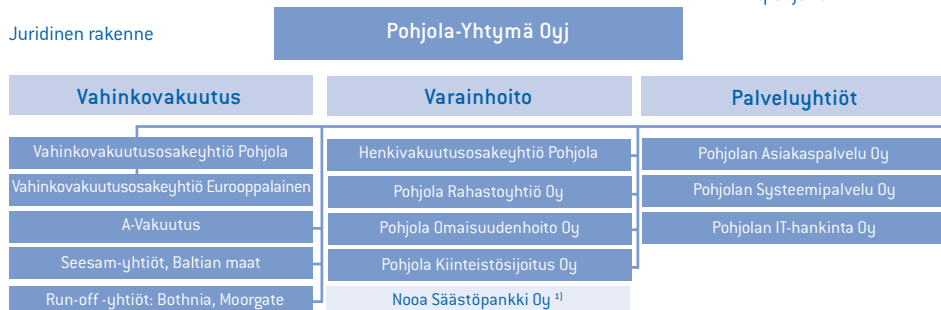
^{*)} Johtoryhmän jäsen

Henkilöstön edustajat johtoryhmässä ovat Tatu Huhtasalo ja Sirpa Komonen.

Osakeomistukset 25.2.2005

Tarkemmat tiedot johtoryhmän jäsenten keskeisestä työhistoriasta ja luottamustehtävistä www.pohjola.fi

Juridinen rakenne

Omistusosuus 100 % ellei toisin mainita.

^{*)} 25,0 % osakkeista

TILINPÄÄTÖSTIEDOTTEEN JÄLKEEN JULKAISTUT TÄRKEIMMÄT TIEDOTTEET

Pörssitiedote 9.2.2005: Avaintietoja Pohjolan henkivakuutusliiketoiminnasta

Vuosi 2005

Henki-Pohjola vastaanotti kannansiirrossa vakuutuskannan, jonka vastuuelka oli noin 1,2 miljardia euroa 1.1.2005. Tästä laskuperustekorollisen osuus oli 891 milj. euroa ja sijoitussidonnaisen osuus 333 milj. euroa. Siirtyvän vakuutuskannan maksutulon ja uusien sopimusten myynnin ansiosta vastuuelan arvioidaan ylittävän 1,4 miljardin euron tason vuoden 2005 loppuun mennessä.

Henkiliiketoiminnan kulut ilman myyntipalkkioita on arvioitu olevan noin 30 milj. euroa vuonna 2005. Merkittävä osa kustannuksista kohdistuu Suomi-yhtiön kannanhoitoon. Kustannusliikkeen tuloksen mukaan lukien Suomi-yhtiön vakuutuskannanhoitopalkkiot arvioidaan nousevan n. 3 milj. euroon. Lisäksi riskiliikkeen ennakoidaan tuottavan n. 2 milj. euron ylijäämän.

Henkivakuutuksen tavoitteena on saavuttaa noin 10 milj. euron tulos standardoidulla 4,8 % sijoitussalkun tuotolla vuonna 2005.

Vastuuelka 1.1.2005

	Laskuperuste korkokeskimäärin	Vastuuelka 1.1.2005 milj. e
Henkivakuutus/Säästäminen		
Laskuperustekorollinen	3,52 %	531,0
Sijoitussidonnainen		170,1
Yksilöllinen eläkevakuutus		
Laskuperustekorollinen	3,79 %	224,7
Sijoitussidonnainen		140,2
Ryhmäeläkevakuutus		
Laskuperustekorollinen	3,47 %	72,4
Sijoitussidonnainen		4,0
Riskivakuutukset		8,2
Kapitalisaatiosopimukset		
Laskuperustekorollinen		47,3
Sijoitussidonnainen		18,8
Tasoisvastuu		15,7
Yhteensä		1 232,4
Tästä		
Laskuperustekorollinen vastuuelka	3,64 %	891,1
Sijoitussidonnainen vastuuelka		333,1
Ei diskontattu vastuuelka		8,2

Sijoituskanta 31.1.2005 (pl. sijoitussidonnaiset)

	milj. e	Osuus, %
Osakkeet ja osuudet	90,40	8,6
Joukkolainat	60,93	5,8
Rahamarkkinasijoitukset	903,62	85,5
Kiinteistöt	1,70	0,2

Pörssitiedote 9.2.2005: Pohjolan siirtyminen IFRS-raportointiin

- Vuoden 2005 konsernitilinpäätös laaditaan kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan
- Tavoitteena on laatia myös vuoden 2005 osavuositarkastukset IFRS-standardien kirjaamis- ja arvostusperiaatteita noudattaen
- Suurimmat IFRS-muutokset koskevat sijoitusten ja vastuuvelan arvostamista

IFRS-toteutuksen aikataulu

Pohjola laatii konsernitilinpäätöksen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan vuodesta 2005 alkaen.

Pohjolan tavoitteena on laatia myös vuoden 2005 osavuositarkastukset IFRS-standardien kirjaamis- ja arvostusperiaatteita noudattaen, mikäli tiedot ovat laskettavissa riittävän luotettavasti ja täydellisesti olennaisten vielä avoimena olevien standardi- ja tulkintamuutosten osalta. Siirtymän vaikutuksista tiedotetaan erillisellä tiedotteella ennen ensimmäisen IFRS-standardeihin perustuvan osavuositarkastuksen julkistamista.

Vakuutus sopimuksia ja sijoituksia koskevan IFRS-sääntelyn keskenäisyys hankaloittaa edelleen siirtymisen toteutusta. Myös kansallisen lainsäädännön viivästyminen on lykännyt laatimisperiaatteita koskevien valintojen tekemistä. Erillistilinpäätöksissä ja konsernitilinpäätöksessä joudutaan verosyistä soveltamaan erilaisia arvostusperiaatteita. Erillistilinpäätösten arvostusperiaatteet on tarkoitus säilyttää ennallaan. Suurimmat IFRS-muutokset koskevat sijoitusten ja vakuutus teknisen vastuuvelan arvostamista.

Vaikutukset vakuutusliikkeeseen

Tasoitumäärä, laskennallisella verovelalla vähennettynä, ryhmitellään standardin mukaan omaan pääomaan. Omien vakuutusten eliminointi, yhteistakuuerän sekä luottotappioiden, julkisten maksujen ja lakisäästeiden vakuutuslajien yhteisesti vastattavien korvausten mahdollisesti muuttuva käsittely vaikuttavat myös vakuutusliikkeen lukuihin. Korvaus vastuun diskonttauksen purkautumista seurataan erikseen. Osa vakuutus sopimuksista, erityisesti henkivakuutuksessa, käsitellään rahoitusvelkoina. Merkittävästi vastuuvelan arvostaminen muuttuu kuitenkin vasta vuoden 2008 jälkeen, sillä silloin annettava pysyvä vakuutus sopimusstandardi tulee perustumaan käypiin arvoihin. Välivaiheen aikana vakuutusliikettä koskevat liitetiedot sen sijaan lisääntyvät merkittävästi.

Vaikutukset sijoituksiin

Pääosa arvopaperisijoituksista on tarkoitus luokitella myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi ja arvostaa käypään arvoon käyvän arvon rahastoa käyttäen. Taseeseen kirjattavista arvostuseroista kirjataan laskennallinen vero. Kiinteistösijoitukset arvostetaan edelleen hankintameno. Keskinäiset asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt yhdistellään suhteellisesti omistusosuuden mukaan. Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja niiden kulut ryhmitellään käyttöomaisuudeksi ja liikekuluiksi.

Muut vaikutukset

Tuleviin työkyvyttömyyseläkkeisiin ja vapaaehtoisin lisäeläkkeisiin liittyvä, vakuutusmatemaattisesti laskettu eläkevastuu kirjataan tilinpäätökseen. Lakisääteisiin työkyvyttömyyseläkkeisiin liittyvä vastuu kuitenkin tuloutuu vuoden 2004 joulukuussa sosiaali- ja terveysministeriön silloin hyväksymän laskuperustemuutoksen seurauksena. Myös muut standardit sekä niiden muutokset ja tulkinnat vaikuttavat tilinpäätökseen esim. laskennalliset verot IFRS-oikaisuista ja leasing sopimusten käsittely. Vuoden 2004 avaavaa tasetta koskevat IFRS-oikaisu merkitään pääosin omaan pääomaan.

Tuloslaskelma- ja tasekaavan muuttuminen aiheuttaa erien uudelleenryhmittelyä mm. jälleenvakuuttajien osuus vastuuvelasta esitetään taseen vastaavaa-puolella. Tasoitumäärän ja sijoitusten arvostuserojen merkitseminen omaan pääomaan ei lisää konsernin jakokelpoisia varoja.

Toteutetut IFRS-muutokset

Vuonna 2003 aloitettiin uusien itse kehitettyjen tietojärjestelmien toteutusvaiheen menojen aktivointi IFRS-käytännön mukaisesti. Venture Capital-osakkuus yhtiöiden tietoja ei enää 31.12.2003 yhdistelty pääoma osuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen, vaan nämä sijoitukset arvostettiin alimpaan arvoon ja arvon muutokset kirjattiin tuloslaskelmaan. Menettely vastaa IFRS:n vaatimaa käypään arvoon arvostamista.

Tunnusluvut

Tunnusluvuissa on esitetty jo nyt substanssi ja yhdistetty kulusuhde, joissa on otettu huomioon tasoitumäärää, sijoitusten arvostuseroja ja vastuuvelan diskonttauksen purkautumista koskevat muutokset. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen kulujen erilainen käsittelytapa kasvattaa liikekulusuhdetta arviolta noin prosenttiyksiköllä.

Yhtiökokous

Pohjola-Yhtymä Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 17.3.2005 klo 14.00 yhtiön pääkonttorissa Helsingissä osoitteessa Lapinmäentie 1.

Ilmoittautuminen

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan yhtiölle viimeistään perjantaina 11.3.2005 klo 16.00. Ilmoittautua voi

- täyttämällä ilmoittautumislomake Internetissä osoitteessa www.pohjola.fi/yhtiokokous
- sähköpostitse: yhtiokokous@pohjola.fi
- puhelimitse 010 559 6771, Erja Ventomaa tai 010 559 2949, Marja Kainulainen
- kirjeitse Pohjola-Yhtymä Oyj, Erja Ventomaa, 00013 POHJOLA
- telefaksilla 010 559 2443

Kirjeitse ilmoitettaessa kirjeen tulee olla perillä ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan yhtiölle ennen ilmoittautumisajan päättymistä.

Osallistumisoikeus

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka viimeistään maanantaina 7.3.2005 on merkittynä osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, jonka osakkeet on hallintarekisteröity ja joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä äänioikeuttaan, tulee tilapäisesti rekisteröityä osakasluetteloon viimeistään maanantaina 7.3.2005. Tilapäistä rekisteröitymistä varten osakkeenomistajan tulee hyvissä ajoin ottaa yhteyttä omaisuudenhoitajaansa.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että 31.12.2004 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,70 euroa osaketta kohden. Osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 22.3.2005 on merkittynä osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osinko ehdotetaan maksettavaksi 31.3.2005.

Osingon verotus

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin vuoden 2005 alusta. Vuonna 2005 suomalaisista pörssiosingoista pidetään yksityishenkilöiltä ja kuolinpesiltä ennakonpidätyksenä 15 %.

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajaa pyydetään ilmoittamaan muuttuneet osoitetietonsa siihen pankkiin, pankkiiriliikkeeseen tai muuhun tilinhoitajayhteisöön, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili.

Yhteystietoja

Sijoittajasuhteet

Ilkka Salonen

Puh. 010 559 3900, faksi 010 559 4002

Sähköposti: ilkka.salonen@pohjola.fi

Osakerekisteri

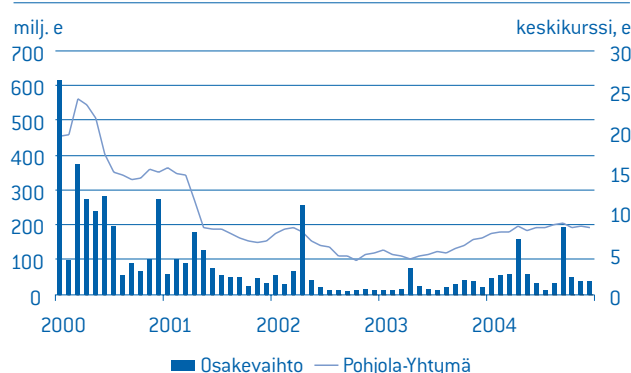
Lapinmäentie 1, 00013 POHJOLA

Puh. 010 559 6771, faksi 010 559 2443

Sähköposti: erja.ventomaa@pohjola.fi

www.pohjola.fi/sijoittajatietoa

Osakevaihto ja keskipörssi

Pörssitiedotteet 1.1.-9.2.2005

- 09.02.2005 Pohjolan osakkeita koskeva Suomi-yhtiön lehdistötiedote
- 09.02.2005 Pohjola-Yhtymä Oyj:n yhtiökokouskutsu
- 09.02.2005 Pohjolan siirtyminen IFRS-raportointiin
- 09.02.2005 Avaintietoja Pohjolan henkivakuutusliiketoiminnasta
- 09.02.2005 Pohjolan tulos 2004
- 12.01.2005 Pohjolle myrskytuhoista 5 miljoonan euron kustannukset
- 10.01.2005 Pohjola myi Alma Median osakkeet
- 03.01.2005 Pohjola hankkii omia osakkeitaan
- 03.01.2005 Suomi-yhtiön omistus 49,64 % ja Ilmarisen omistus 9,24 % Pohjolan osakkeista
- 03.01.2005 Pohjola aloittanut henkivakuutusliiketoiminnan

Pörssitiedotteet vuonna 2004

- 30.12.2004 Täyskustannusvastuuseen siirtyminen purkaa Pohjolan korvausvastuuta
- 30.12.2004 Pohjola alentaa diskonttokoron 3,7 %:sta 3,5 %:iin
- 22.12.2004 Pohjolan osakepääomaa korotettu optioilla tehtyjen osakemerkintöjen perusteella
- 21.12.2004 Pohjola myy pääkonttorin ja vuokraa sen ostajalta kymmeneksi vuodeksi
- 11.11.2004 Pohjolan vuoden 2005 yhtiökokousta aikaistettu
- 29.10.2004 Pohjolan osavuositiedot tammikuun 2004
- 29.10.2004 Pohjolan taloudellinen informaatio vuonna 2005
- 27.10.2004 Muutos Suomi-yhtiön omistussuhteeseen
- 27.10.2004 Pohjolan osakepääomaa korotettu optioilla tehtyjen osakemerkintöjen perusteella
- 20.10.2004 Pohjola aikaistaa tammikuun osavuositiedot
- 20.10.2004 Pohjolan vakuutustoiminnan kehitys ennakoitua parempi tammikuussa
- 29.09.2004 Pohjola myy pankkiriikkeen liiketoiminnan
- 22.09.2004 Pohjolan ylimääräisen yhtiökokouksen päätökset

- 21.09.2004 Pohjola selvittää pääkonttorinsa myyntimahdollisuutta
- 02.09.2004 Vakuutusvalvontavirasto hyväksyi Suomi-yhtiön vakuutuskannan osien luovuttamisen Pohjolan tytäryhtiöille
- 12.08.2004 Pohjolan osavuositiedot 1-6/2004
- 12.08.2004 Kutsu ylimääräiseen yhtiökokoukseen
- 12.08.2004 Standard & Poor's vahvisti Vahinkovakuutusyhtiö Pohjolan vakavaraisuusluokituksen A-
- 30.07.2004 Pohjolan vuoden 2001 optio-oikeudet päälistalle
- 14.07.2004 Kilpailuviraston päätös Pohjolaa koskevasta osakassopimuksesta
- 24.06.2004 Pohjola hakee vuoden 2001 B-optio-oikeuksien listaamista Helsingin Pörssin päälistalle
- 17.06.2004 Suomi-yhtiön yhtiökokous hyväksyi Pohjolan kanssa tehdyt kannansiirtosopimukset
- 14.05.2004 Pohjola on solminut aiesopimuksen käyttöpäalveluyhteistyöstä
- 13.05.2004 Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola perustettu
- 12.05.2004 Pohjolan osavuositiedot 1.1.-31.3.2004
- 27.04.2004 Pohjolan uudet osakkeet pörssilistalle 28.4.2004 alkaen
- 22.04.2004 Pohjolan varsinaisen yhtiökokouksen päätökset
- 30.03.2004 Pohjola-Yhtymä Oyj:n yhtiökokouskutsu
- 29.03.2004 Pohjolan vuosikertomus 2003 ilmestynyt
- 21.03.2004 Pohjola järjestää Pörssi-illan 31.3.2004
- 17.03.2004 Jarmo Kuisma johtajaksi Pohjolan varainhoitoliiketoimintoon
- 16.03.2004 Suomi-Yhtiön yhtiökokous hyväksyi esisopimuksen vakuutuskannan osittaisesta luovuttamisesta Pohjolan tytäryhtiöille
- 08.03.2004 Pohjola hankkii Baltian Seesam-yhtiöiden vähemmistöosuudet
- 27.02.2004 Arvopaperimarkkinalain 2 luvun mukainen 10 §:n mukainen ilmoitus
- 27.02.2004 Pohjola-Yhtymä Oyj:n tilinpäätös 2003
- 21.01.2004 Kuolevuusmallin muutos lisää korvausvastuuta 27 milj. euroa vuonna 2004
- 19.01.2004 Pohjolan henkilöstö supistuu ilman irtisanomisia
- 02.01.2004 Pohjolan Hallintopalvelu Oyj purettu

Pörssitiedotteet ovat luettavissa Internet-sivuiltamme www.pohjola.fi/sijoittajatieta